METROPOLITNÍ
UNIVERZITA PRAHA

Acta MUP

Právní ochrana duševního vlastnictví

Ústav právní ochrany duševního vlastnictví MUP

Acta MUP – Právní ochrana duševního vlastnictví

Vydavatel
Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.
Dubečská 900/10, 100 31 Praha 10-Strašnice

Redakční rada
prof. JUDr. Martin Boháček, CSc.
Ing. Karel Čada, prom. práv., Ph.D.
JUDr. Jan Hák, Ph.D.
doc. JUDr. Vladimír Pítra
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.
JUDr. Radka MacGregor Pelikánová, Ph.D., LL.M., MBA
prof. JUDr. Jiří Srstka
doc. JUDr. Zbyněk Švarc, Ph.D.

Odborný editor
prof. Ing. Ladislav Jakl, CSc.

Odborné recenze
doc. JUDr. Vladimír Pítra
Ing. Václav Jansa

Redaktor
Mgr. Karel Špindler (spindler@mup.cz), tel.: 724 137 667

Nakladatelský editor
Mgr. Stanislava Zahálková (zahalkova@mup.cz), tel.: 725 780 598

Tisk
Powerprint, Brandejsovo náměstí 1219, 160 00 Praha 6

Grafické zpracování
Cyril Vochozka, DiS.

Povoleno MK ČR pod č. E 19 472

ISSN 1804-6932

Pokyny pro autory příspěvků:
Příspěvky odevzdávat pouze ve WORDU!

- Typ písma základního textu: Times New Roman, vel. 10
- typ písma poznámek pod čarou: Times New Roman, vel. 8
- zvýraznění: **tučné písmo**, *kurzíva*
- klávesa „Enter": pouze na konci odstavce
- řádkování: podle potřeb autora, zpravidla 1
- odstavce, titulky, podtitulky apod.: psát od levého okraje (graficky neupravovat, necentrovat)
- psaní nadpisů: pokud to není bezpodmínečně nutné, nepsat celé verzálkami
- psaní paragrafů: před číslem paragrafu je mezera (§ 64)
- psaní zákonů: důsledně vypisovat názvy a celá čísla zákonů (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů)
- citace literatury (v poznámce pod čarou): podle normy ČSN ISO 690

Odevzdávání příspěvků: e-mailem na adresu spindler@mup.cz, osobně po telefonické dohodě (724 137 667) na USB Flash disku

Délka příspěvku: max. 100 000 znaků

Datum odevzdání (do č. 1/2014): 31. 3. 2014

OBSAH

Mgr. Ing. Josef Kratochvíl
Patentový systém v Evropě **4**

Mgr. Hana Churáčková
Systémy průmyslověprávních informací **10**

Mgr. Nela Bahr
O lidském soutěžním chování a netradičních podobách nekalé soutěže **18**

Dagmar Pospíšilová, Karel Pospíšil
Comparison of Specific Aspects of Legal Protection of Inventions in the Field of Biotechnology in the Czech Republic, European Union and United States **27**

Mgr. Jarmila Císařová
Potřeba dobré víry při zápisu ochranné známky **37**

JUDr. Vladimír Novotný
Propadnutí a zabrání věci při ochraně průmyslového vlastnictví **44**

Mgr. Ing. Stanislav Babický
Udržovací poplatky regionálních systémů právní ochrany vynálezů **49**

Mgr. Ing. Josef Kratochvíl[1]

Patentový systém v Evropě

Patentový systém v Evropě se neustále vyvíjí. Předně máme systém patentů udělovaných či registrovaných patentovými úřady jednotlivých evropských států. Paralelně existuje Evropský patentový úřad (EPÚ), který podle Evropské patentové úmluvy (EPC) uděluje patenty pro 38 členských států Evropské patentové organizace (EPO). Sporná řízení ve věci zrušení či porušování patentů udělených národními patentovými úřady patří pod jurisdikci těchto států a řídí se jejich národními právními předpisy. Evropské patenty se po udělení stávají svazkem národních patentů. Jejich další osud se řídí národním právem toho státu, pro který nabyly platnosti. Podle článku 64 EPC poskytuje evropský patent jeho majiteli v každém členském státě, pro který byl udělen, stejná práva, jaká by mu poskytl národní patent. Porušování evropského patentu se projednává podle národního práva. Po uplynutí lhůty pro podání odporu lze evropský patent na návrh třetí osoby zrušit, ale takové rozhodnutí má účinky jen pro řízení daného členského státu.

Společný evropský patentový soud se zatím vytvořit nepodařilo.

Byla navržena jednotná právní úprava patentového práva pro evropské státy, tedy tzv. evropské patentové právo, a centralizace udělování patentů do jednoho společného patentového úřadu, který by vznikl pod patronací Německého národního patentového úřadu.

V roce 1949 projednalo poradním shromáždění Rady Evropy francouzský návrh na zřízení Evropského patentového úřadu, který nebyl přijat. Skandinávské státy se následně pokusily o harmonizaci svých patentových zákonů, s cílem vytvořit systém, ve kterém by na základě jedné, tzv. skandinávské patentové přihlášky, došlo k udělení svazku národních patentů. Ani tato myšlenka však nebyla realizována. V roce 1959 byla zahájena příprava patentového práva pro společný trh, kterým by došlo k prolomení principu teritoriality. V roce 1965 byly práce zastaveny.

V lednu 1969 předložila Francie návrh směřující k obnovení jednání o evropském patentovém právu. Cílem bylo vytvoření dvou samostatných úmluv. První se měla týkat procesu udělování patentů. Druhá se měla týkat vytvoření jednotného evropského patentu pro společný trh, a byla omezena na členské státy Evropských společenství. Jednání probíhala v letech 1969–1972 a podařilo se vypracovat návrh úmluvy zakládající evropský systém udělování patentů, který se stal podkladem pro Mnichovskou diplomatickou konferenci, kde došlo 5. října 1973 k podpisu EPC.

V roce 1975 došlo v Lucemburku k podepsání Úmluvy o evropském patentu pro společný trh. Účelem bylo vytvořit jednotný komunitární patent. Lucemburská úmluva o komunitárním patentu měla navázat na existující Úmluvu o udělování evropských patentů s tím rozdílem, že po udělení evropského (komunitárního) patentu by jeho další osud měl ve všech členských státech jednotnou podobu.

V roce 1985 byla ke komunitárnímu patentu svolána druhá diplomatická konference, v roce 1989 třetí. Na této třetí konferenci byla Úmluva o komunitáním patentu pozměněna Dohodou uzavřenou v Lucemburku 15. prosince 1989 zahrnující mj. i Protokol k řešení sporů týkajících se porušování a platnosti komunitárních patentů. Úmluva však nenabyla nikdy účinnosti,

1 Mgr. Ing. Josef Kratochvíl je předsedou Úřadu průmyslového vlastnictví.

nepodařilo se dosáhnout potřebného počtu ratifikací. Příčinou byl zejména navřený systém překladů a navrhovaný soudní systém. Potenciální přihlašovatelé, tedy zejména podniky, nesouhlasily s překlady do všech národních jazyků, navržený soudní systém byl komplikovaný, národní soudci by dostali právo prohlásit komunitární patent za neplatný pro celé území ES.

V roce 2000 předložila Komise EU návrh Nařízení o komunitárním patentu. Na rozdíl od přístupu použitého u Úmluvy o komunitárním patentu, se právním základem návrhu Nařízení stal článek 308 Smlouvy o ES, podobně jako v případě ustavení Úřadu pro harmonizaci vnitřního trhu (OHIM). EPÚ ale není orgánem komunitárním, takže aby komunitární patent fungoval na základě Nařízení EU, muselo by dojít k propojení Evropské patentové organizace s EU, tedy EU by musela přistoupit k EPC. Evropský patentový úřad by uděloval evropské i komunitární patenty na základě pravidel stanovených v EPC. Tím by byla zajištěna jednotnost patentového práva v Evropě.

Komise EU přišla rovněž s plánem na vytvoření nového systému patentového soudnictví. Podstata návrhu spočívala ve vytvoření centrálního soudního systému specializovaného na patenty, zejména pokud jde o platnost a porušování komunitárního patentu. Návrh předpokládal zřízení Komunitárního soudu duševního vlastnictví.

V roce 2003 představila Komise EU návrh rozhodnutí Rady EU propůjčující soudnímu dvoru jurisdikci ve sporech týkajících se komunitárního patentu. Právní základ byl vnesen do Smlouvy o ES. Komise EU navrhla vytvořit komunitární patentové soudnictví pomocí rozhodnutí Rady. Soudní dvůr měl mít jurisdikci, pokud jde o spory týkající se porušování a platnosti komunitárního patentu. Pokud jde o platnost komunitárního patentu, umožňoval návrh Nařízení jak samotnou žalobu na neplatnost, tak i protinávrh neplatnosti.

Ani tento návrh, který se opírá o Smlouvy EU, však nebyl přijat. Souběžně byl připravován projekt evropského patentového soudnictví mimo rámec EU. Základem měl být nepovinný protokol k EPC. Dohoda o evropském patentovém soudnictví (EPLA) byla v hrubých rysech odsouhlasena v roce 2003, včetně statutu Evropského patentového soudu.

Na projektu EPLA práce pokračovaly do konce roku 2005. Stále více se však ukazovalo, že Smlouvy o EU budou zřejmě nepřekonatelnou překážkou úspěchu tohoto jinak jistě obdivuhodného počinu.

Projekt EPLA by býval dozajista vhodně doplnil EPC o centralizované řešení sporů, právní problém s kompetencemi EU v dané oblasti práva se ale Evropě nepodařilo překonat.

Dalším návrhem Komise EU byl centralizovaný soudní systém a komunitární patent. Soud se měl nazývat „Patentový soud evropských Společenství (ECPC). Měl mít jurisdikci v civilních sporech z porušování a o platnosti komunitárních i evropských patentů.

Postupem času, konkrétně v roce 2009, bylo rozhodnuto pokusit se začlenit i neunijní evropské státy. Záměr vytvořit jednotný evropský systém pro patentové spory (UPLS) byl opět zpochybňován ve vztahu k možnému nesouladu se Smlouvami o EU. Bylo to, shodou okolností, v době českého předsednictví, kdy byla Evropskému soudnímu dvoru položena řada otázek k zaujetí stanoviska. Stanovisko, které vyznívá proti zamýšlenému, a které konstatuje neslučitelnost jednotného systému pro patentové spory s ustanoveními Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, přibrzdilo práce na předmětném projektu. Stanovisko bylo vydáno v březnu 2011.

Komise EU zohlednila závěry Soudního dvora EU a předložila „Dohodu o jednotném patentovém soudu“, která zahrne pouze členské státy EU. Zakotvena byla rovněž přednost unijního práva, postavení soudu při pokládání předběžných otázek či jeho postavení na stejnou úroveň jako národní soudy. Upraven byl jazykový režim a vypuštěna ustanovení týkající se nucených licencí. Nově navržena byla pravomoc rozhodovat spory ve věcech administrativního rozhodování EPÚ.

Jak již bylo naznačeno v předchozím, kromě soudního systému obsahoval „patentový balíček" i návrh nařízení upravujících budoucí režim komunitárního patentu. Šlo o nařízení vlastní, a o nařízení o úpravě jazykového režimu, o překladech. Právě druhé z nařízení, tedy nařízení o překladech, se setkalo se zásadním odporem některých států EU, konkrétně Itálie a Španělska.

V březnu 2011 byl schválen návrh doporučení o povolení tzv. posílené spolupráce v oblasti jednotné patentové ochrany.

Na tomto základě Komise EU předložila návrh Nařízení o evropském patentu s jednotným účinkem, návrh Nařízení o překladech a návrh Dohody o jednotném patentovém soudu.

Na Radě pro konkurenceschopnost v červnu 2011 schválilo 25 členských států EU přijetí obecného přístupu k oběma návrhům nařízení.

Po zbytek roku 2011 probíhalo jednání s Evropským parlamentem ohledně Nařízení o evropském patentu s jednotným účinkem. Byly akceptovány i některé návrhy Evropského parlamentu k návrhu Nařízení o překladech a k návrhu Dohody o jednotném patentovém soudu. Výsledkem byl kompromisní text, který byl předložen Radě pro konkurenceschopnost v prosinci 2011. Na Radě proběhla i diskuse k návrhu Dohody o jednotném patentovém soudu (UPC). Umístění sídla centrální komory soudu vyřešilo rozhodnutí Evropské Rady z června 2012.

Byly tak učiněny zásadní praktické kroky, které by mohly vést k evropskému patentu s jednotným účinkem a jednotnému soudnímu systému. Tento budoucí systém je zakotven v následujících právních předpisech, a to:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2012 ze 17. prosince 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1260/2012 ze 17. prosince 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, pokud jde o příslušná ustanovení o překladu a
- Dohodě o Jednotném patentovém soudu, zveřejněné jako dokument Rady EU č. 16351/2012 z 11. ledna 2013.

S výjimkou Španělska a Itálie se na posílené spolupráci, pokud jde o jednotný patent, podílejí všechny ostatní státy EU. Tyto státy se ve shora uvedených Nařízeních nazývají „zúčastněné členské státy". Všechny současné státy EU s výjimkou Polska a Španělska, pak podepsaly Dohodu o Jednotném patentovém soudu (Dohoda).

Nařízení týkající se jednotného patentu a překladů již vstoupila v platnost, nicméně použitelnými se stanou až od 1. ledna 2014, nebo ode dne vstupu Dohody v platnost, podle toho, co nastane později.

Dohoda vyžaduje ratifikaci zúčastněných členských státech a vstoupí v platnost:

- 1. ledna 2014; nebo
- tři měsíce po ratifikaci či přístupu třinácti členských států EU, včetně Francie, Německa a Velké Británie k Dohodě; nebo
- tři měsíce po nabytí platnosti změn v Nařízení Rady (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, týkajících se vztahů s Jednotným patentovým soudem (toto nařízení vstoupí v platnost 10. ledna 2015, vyjma dvou článků, které nemají k uvedenému účelu vztah, které budou v platnosti již od 10. ledna 2014), podle toho, co nastane později.

Jakmile jednotný patentový systém nabude účinnosti, může být zúčastněných členských států třináct až dvacet šest. Počet třináct byl dohodnut jako minimální počet.

Zda a kdy se tomu tak stane, neví dnes nikdo. Stačí, aby se ratifikace zkomplikovala v Německu, Francii či Velké Británii, nebo aby počet ratifikací nedosáhl počtu třináct.

Itálie a Španělsko zpochybnily platnost oprávnění Rady EU k posílené spolupráci v oblasti jednotné patentové ochrany a podaly v tomto smyslu k Soudnímu dvoru EU (CJEU) žaloby. CJEU tyto žaloby v dubnu 2013 zamítl s následujícím zdůvodněním:

„Cílem posílené spolupráce je podporovat cíle Unie, chránit její zájmy a posilovat její proces integrace. Rozhodnutí o povolení posílené spolupráce přijme Rada až jako poslední prostředek, pokud shledá, že cílů této spolupráce nelze dosáhnout v přiměřené lhůtě Unií jako celkem. Toto rozhodnutí přijme Rada na návrh Komise po obdržení souhlasu Parlamentu.

Rozhodnutím přijatým v roce 2011 povolila Rada posílenou spolupráci za účelem vytvoření jednotné patentové ochrany mezi 25 členskými státy (z 27 členských států Unie), přičemž Španělsko a Itálie účast na této spolupráci odmítly. Cílem této spolupráce je též zavést centralizovaný režim pro udělování oprávnění, koordinaci a kontrolu na úrovni Unie.

Španělsko a Itálie se domáhaly, aby Soudní dvůr zrušil rozhodnutí Rady, když namítaly jeho neplatnost z několika důvodů.

Soudní dvůr předně uvádí, že Smlouva o fungování Evropské unie (SFEU) dovoluje Unii v rámci vnitřního trhu vytvořit evropská práva k duševnímu vlastnictví. S tímto vytvořením navíc úzce souvisí pravomoc k přijetí pravidel pro používání jazyků ve vztahu k výše uvedeným evropským právům. Tyto pravomoci, které spadají do rámce fungování vnitřního trhu, tudíž patří do oblasti sdílené pravomoci Unie a členských států. Nevýlučnost těchto pravomocí Radu opravňuje k povolení této posílené spolupráce.

Španělsko a Itálie ve svých žalobách vytýkají Radě především to, že povolením této posílené spolupráce obešla požadavek jednomyslnosti a vyloučila námitky těchto dvou států proti návrhu Komise týkajícímu se pravidel pro používání jazyků ve vztahu k jednotnému patentu. Soudní dvůr při posouzení tohoto argumentu zdůrazňuje, že nic členským státům nezakazuje navázat mezi sebou posílenou spolupráci v rámci pravomocí Unie, které musí být podle Smluv vykonávány jednomyslně. Právě naopak ze SFEU vyplývá, že takovéto pravomoci jsou při splnění podmínek uvedených ve Smlouvách vhodné k posílené spolupráci a že v takovém případě bude s výhradou, že Rada nepřijala rozhodnutí, že bude rozhodovat kvalifikovanou většinou, jednomyslnost představována hlasy pouze zúčastněných členských států. Rozhodnutí povolit posílenou spolupráci poté, co bylo konstatováno, že jednotný patent a k němu se vztahující pravidla pro používání jazyků nemohly být zavedeny v přiměřené lhůtě Unií jako celkem, tudíž nikterak neobchází požadavek jednomyslnosti ani nevylučuje členské státy, které se nepřipojily k žádostem o posílenou spolupráci, nýbrž vzhledem k nemožnosti dosáhnout společné právní úpravy pro celou Unii v přiměřené lhůtě přispívá k procesu integrace.

Soudní dvůr se dále zabývá argumentem Španělska a Itálie založeným na ustanovení Smlouvy o Evropské unii, podle kterého může Rada povolit posílenou spolupráci „až jako poslední prostředek, pokud shledá, že cílů této spolupráce nelze dosáhnout v přiměřené lhůtě Unií jako celkem". Soudní dvůr v tomto ohledu zdůrazňuje, že by zájmy Unie a proces integrace očividně nebyly chráněny, pokud by každé bezvýsledné jednání mohlo vést k jedné nebo více posíleným spolupracím na úkor hledání kompromisu, který by umožnil přijmout právní úpravu pro Unii jako celek. V projednávané věci však Rada důkladně a nestranně ověřila, že podmínka přijetí rozhodnutí „až jako posledního prostředku" byla splněna.

Rada náležitě přihlédla ke skutečnosti, že legislativní proces s cílem vytvořit jednotný patent na unijní úrovni byl započat v roce 2000 a prošel několika etapami. Je též patrné, že na půdě Rady byl všemi členskými státy debatován značný počet různých pravidel pro používání jazyků ve vztahu k jednotnému patentu a že žádná z těchto pravidel nezískala takovou podporu, jaká by vedla k přijetí uceleného „legislativního balíčku" týkajícího se tohoto patentu na úrovni Unie.

Soudní dvůr shledává nepodloženou argumentaci Španělska a Itálie, že by ochrana přiznaná tímto jednotným patentem neměla z hlediska jednotnosti, a tudíž z hlediska integrace, žádný přínos oproti situaci, která je výsledkem provedení pravidel stanovených v EPÚ. Evropské patenty udělené podle pravidel EPÚ totiž neposkytují jednotnou ochranu ve státech, které jsou smluvními stranami této úmluvy, ale v každém z těchto států zajišťují ochranu, jejíž rozsah je vymezen vnitrostátním právem. Naproti tomu jednotný patent navrhovaný napadeným rozhodnutím by poskytoval jednotnou ochranu na území všech členských států zúčastněných na posílené spolupráci. V rozporu s tím, co bylo tvrzeno, napadené rozhodnutí mimoto nenarušuje vnitřní trh nebo hospodářskou, sociální a územní soudržnost Unie. Podle Soudního dvora napadené rozhodnutí navíc nezasahuje do pravomocí, práv a povinností členských států, které se posílené spolupráce neúčastní. Ačkoli je bezpochyby zásadní, aby posílená spolupráce nevedla k přijetí opatření, která by nezúčastněným členským státům bránila ve výkonu jejich pravomocí a práv a v plnění jejich povinností, státy účastnící se této spolupráce mohou naproti tomu přijmout pravidla, s nimiž by tyto nezúčastněné státy nesouhlasily, kdyby se této spolupráce účastnily. Přijetí takovýchto pravidel ostatně nemění nic na možnosti nezúčastněných členských států v budoucnu přistoupit k posílené spolupráci."

Španělsko však mezitím projekt jednotného patentu napadlo před CJEU znovu, tentokrát přímo jeho základní Nařízení.

Bez ohledu na napjatě očekávané rozhodnutí CJEU je před spuštěním systému zapotřebí vykonat mnoho práce. Zdaleka totiž nejde jen o vlastní ratifikace. Jednou z klíčových podmínek je bezesporu předchozí vytvoření dostatečně kvalitních strojových překladačů, obtížně dosažitelných zejména u některých jazyků, například jazyka českého.

Dohodnout je dále, mimo jiné, třeba poplatky za udržování jednotných patentů v platnosti, jakož i poplatky soudní.

Mezinárodní jednání, která zatím ve věci proběhla, dávají tušit, že nepůjde o záležitost nikterak snadnou.

Předjímat nyní kdy a pro území kterých států bude možné jednotný patent získat, je nanejvýš komplikované. Též nelze odhadnout. jaké procento přihlašovatelů bude v budoucnu o ochranu jednotným patentem, namísto klasických národních validací evropských patentů, žádat. Výrazně je totiž dozajista ovlivní nejen výše poplatků a ztráta dnešních možností patent postupně teritoriálně „zužovat" a udržovat jej nadále jen na území nejzájmovějším, ale rovněž obavy ze zrušení patentu pro celé území účastnících se států najednou. Vše ukáže až budoucnost.

Resumé

In 2012 Member States EU and the European Parliament agreed on the "patent package" – a legislative initiative consisting of two Regulations and an international Agreement, laying grounds for the creation of unitary patent protection in the EU. The patent package implements enhanced cooperation between 25 Member States (all Member States except Italy and Spain). Following the adoption of the two Regulations in December 2012, the contracting Member States EU will proceed with the signature and ratification of the Agreement on a Unified Patent Court – the third and last component of the "patent package" setting up a single and specialised patent jurisdiction. Once the Agreement and the Regulations enter into force, it will be possible to obtain a European patent with unitary effect – a legal title ensuring uniform protection for an invention across up to 25 Member States.

Resume

V roce 2012 přijaly členské státy EU a Evropský parlament „patentový balíček", legislativní iniciativu tvořenou dvěma Nařízeními a mezinárodní dohodou, čímž položily základy pro zavedení jednotné patentové ochrany v EU. Patentový balíček provádí posílenou spolupráci mezi 25 členskými státy EU (všechny členské státy vyjma Itálie a Španělska). Po přijetí dvou Nařízení v prosinci 2012 přistoupily členské státy EU k podpisu Dohody o Jednotném patentovém soudu – třetí a poslední části „patentového balíčku" – zakládající jednotnou a specializovanou jurisdikci. Jakmile Dohoda a Nařízení vstoupí v účinnost, bude možné získat evropský patent s jednotným účinkem – právní titul jedním krokem zajišťující jednotnou ochranu vynálezu na území až 25 evropských států.

Mgr. Hana Churáčková[1]

Systémy průmyslověprávních informací

Úvod

Každá společnost se už od počátku své existence snaží z důvodu fungování a přežití regulovat chování svých členů. Postupem času byl vytvořen systém norem sestávající z příkazů, zákazů, výslovných povolení, ale i trestů za neuposlechnutí či chování protivícímu se těmto normám. Součástí systému práva jsou také práva k předmětům průmyslového vlastnictví, tzv. průmyslová práva. Pokud má být právo, včetně práv k předmětům průmyslového vlastnictví, efektivně využíváno a uplatňováno, je nezbytné se k informacím v něm obsaženým dostat. To by měly umožňovat systémy právních, potažmo průmyslověprávních, informací.

Pojem informace

Současná společnost je často označována jako informační. Tvrdíme, že máme málo informací nebo jsme naopak informacemi zahlceni. Informace může být relevantní, pertinentní, redundantní. Při použití adjektivního tvaru můžeme prohlásit, že máme informační výhodu nebo náskok. S informacemi rovněž pracujeme. Shromažďujeme je, třídíme, ukládáme, vyhledáváme, filtrujeme. A protože žijeme v době tržní ekonomiky, staly se i některé informace předmětem výnosného obchodu. Jak tvrdí J. Cejpek, „slovo informace patří dnes ke slovům nejen nejužívanějším, ale také k jedněm z nejvíce zneužívaných a nadužívaných“[2].

Co to vlastně ale informace je? Dnes již klasická definice jednoho ze zakladatelů kybernetiky Norberta Wienera praví: „Informace je název pro obsah toho, co se vymění s vnějším světem, když se mu přizpůsobujeme a působíme na něj svým přizpůsobováním.“[3] Jak dále J. Cejpek volně rozvádí, je informace jev univerzální a pevně spjatý s životem člověka i společnosti. Vše živé i neživé vysílá zprávu o sobě do vědomí živých bytostí včetně člověka. Zcela jednoduše je tedy informací vše, co vzniká mezi člověkem a světem, který ho obklopuje, na člověka působí a svým způsobem ho formuje.[4] Informace je přijímána, a to jak jakýmkoliv živým organismem, tak především člověkem prostřednictvím jeho vědomí.

V současné době je pojem informace vnímán především v souvislosti s výpočetní technikou, elektronizací a digitalizací. Zde jde o vztah informací k počítačům, z něhož je vyloučen člověk se všemi jeho „nedokonalostmi“. Za ty v tomto případě lze považovat jeho emoce či intelektuální schopnosti. V případě strojů se spíše než o informacích hovoří o datech. V této souvislosti se uvažuje o dvojí rovině chápání pojmu informace. V první rovině je to spojitost s člověkem, jeho inteligencí, schopností přetvářet informaci v poznatky a začleňovat je

1 Mgr. Hana Churáčková působí v Úřadu průmyslového vlastnictví, je doktorandkou MUP.

2 CEJPEK, Jiří. *Úvod do právní informatiky.* Praha: Karolinum, 1997, s. 9.

3 WIENER, Norbert. *Kybernetika a společnost*. Praha: ČSAV, 1963, s. 32.

4 CEJPEK, Jiří. *Úvod do právní informatiky.* Praha: Karolinum, 1997, s. 9.

do osobnostních struktur jedince. Druhý význam je technický, a tím není myšleno spojení pouze s výpočetní technikou. Může se jednat, a často se jedná, o informace zaznamenané na pevném nosiči písmem, ale i obrazem či zvukem. Informace, a to i právní, však může být vyjádřena i gestem, např. souhlasné přikývnutí hlavou nebo zvednutý palec. V určité situaci lze za informaci považovat i mlčení.

Právní informace

Za jednu z podskupin informací bychom mohli považovat právní informace. Právní informace bývá označována jako „deontická, tj. informace nikoli o tom, co jest, ale o tom, co by podle práva býti mělo".[5] Nicméně i takto vymezený pojem právní informace může mít další významy. Může představovat informaci, kterou předává, zprostředkovává samotné právo. Můžeme si však pod ním představit také informaci o právu. V. Knapp uvádí, že právní informace jakožto informace o právu je především informace o právní normě.[6] Pojem právní norma může být vyložen velmi široce. Může být tvořena nejenom právními předpisy, ale i různými rezortními směrnicemi nebo normativními příkazy.

Právní informace může být zprostředkována přímo textem právní normy nebo literaturou. Judikatura zase prostřednictvím konkrétních rozhodnutí informuje o aplikaci konkrétních právních norem. Informace o právní normě může tedy informovat o existenci právní normy, jejím obsahu či aplikaci. Dle informačního požadavku uživatele je rozlišováno několik úrovní právních informací.[7] Základní úrovní je informace indikující, označující příslušný právní dokument existující k danému požadavku. Může to být identifikační popis příslušného zákona, sestávající z jeho názvu, data, čísla sbírky zákonů a jejího ročníku a pořadového čísla zákona. Vyšší úrovní právní informace je její reprodukce. Vedle identifikace příslušné normy lze zobrazit i její znění. Nejvyšší úroveň právní informace by představoval stav, kdy by se při řešení konkrétního případu zkoumal soulad se zákonem. Jednalo by se v podstatě o aplikaci umělé inteligence.

Zdroje právních informací a jejich druhy

Za základní zdroje právních informací lze považovat právní texty. Nicméně, jak uvádí F. Cvrček, ty jsou ještě součástí tzv. právních reálií, které představují převedené právo do matérie a svým způsobem vypovídají o právu dané doby. Vedle psaných textů to tedy mohou být záznamy mluveného slova či filmové záznamy.[8]

J. Cejpek rozlišuje dva základní zdroje informačního fondu systémů právních informací.[9] Jsou to především dokumenty podávající informaci o právu, tj. právně relevantní dokumenty. Do ní se zahrnují právní normy a dále i interní předpisy (pokyny, směrnice, příkazy). Ty jsou sice spíše aplikacemi právních předpisů – norem, ale vztahuje se k nim informační

5 Ibid., s. 13.

6 KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 223.

7 Ibid., s. 224.

8 CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva Akademie věd ČR, 2010, s. 47.

9 CEJPEK, Jiří. *Úvod do právní informatiky*. Praha: Karolinum, 1997, s. 15.

potřeba jako u právních předpisů. V oblasti průmyslověprávní problematiky patří do skupiny právních předpisů např. zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví atd. Za normativní příkaz je možné považovat třeba Instrukci předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví (dále též ÚPV), která stanovuje standard úpravy přihlášek vynálezu, žádosti o udělení dodatkového ochranného osvědčení a přihlášky užitného vzoru. K rezortním směrnicím patří Metodické pokyny pro řízení před ÚPV, Příkaz předsedy ÚPV, kterým se zřizuje Komise pro patenty ÚPV, nebo Příkaz předsedy ÚPV, kterým se stanoví postup a rozsah zveřejňovaných informací u ÚPV. Do první velké skupiny zdrojů práva patří vedle právní literatury také podskupina aplikačních dokumentů, která sestává z publikovaných rozhodnutí soudů nebo rozhodnutí správních orgánů. K judikatuře s průmyslověprávní problematikou patří např. publikace L. Jakla Sbírka správních rozhodnutí ve věcech průmyslových práv (1999) nebo E. Jenerála Rozhodnutí a stanoviska Velkého stížnostního senátu Evropského patentového úřadu (2006). Druhou velkou skupinu fondu systémů právních informací tvoří faktografické údaje, což jsou údaje o právně relevantních skutečnostech. K nim by mohly být zařazeny už začleněné dokumenty aplikační. Základním zdrojem právních informací jsou však právě právních normy a ty jsou obsažené v právních předpisech[10].

Právní informace a jejich zdroje lze třídit i podle mnoha dalších kritérií. Např. podle jejich účelu na informace legislativní, justiční nebo správní řád. Podle pramene mohou být právní informace tříděny na informace normativní, aplikační a literární. Z hlediska budování automatizovaných systémů právních informací je významné jejich dělení z hlediska úrovně a kvality na informace indikativní, reproduktivní a deduktivní. Indikativní informace pouze označuje pramen, tj. uživatel na svůj dotaz dostane pouze bibliografickou citaci příslušného pramene nebo signaturu daného dokumentu. Informace reproduktivní poskytuje nejen citaci pramene ale i jeho plný text. Přímá právní informace uživatele informuje o řešení zadané právní otázky.

Informatizace a právo

Pronikání tzv. informační techniky, tj. především výpočetní, reprografické a telekomunikační techniky, do života společnosti je označováno jako její informatizace. V současné době se informatizace prosazuje zejména ve státní správě a samosprávě, vzdělávání, zdravotnictví, obchodu a hromadných sdělovacích prostředcích.

Významnou výzvou pro informatizaci je také oblast práva. Na tuto problematiku lze nahlížet z několika úhlů. Jedná se především o účelnou racionalizaci a zefektivnění procesů v právu probíhajících. Na druhou stranu právo ovlivňuje samotný proces informatizace společnosti a ovlivňuje informační systémy. Začal se vyvíjet úsek práva – tzv. informační právo, které usiluje o určení pravidel budování, provozování a kontrolu pravidel užívání předmětných informačních systémů.[11] Úkolem informačního práva je mj. zajistit ochranu informací, jakož i přístup k nim, chránit např. práva autorů vědeckých nebo uměleckých děl, počítačových programů nebo zamezit monopolním praktikám tvůrců a provozovatelů informačních systémů.

10 Právní věda mezi oběma termíny rozlišuje, přičemž právní normu definuje jako pravidla lidského chování a právní předpisy jako nositele právních norem v systému psaného práva.

11 CEJPEK, Jiří. *Informace, komunikace a myšlení – úvod do informační vědy.* Praha: Karolinum, 2008. s 126.

V souvislosti se spojováním výpočetní techniky s poznatky právní teorie se hovoří o právní informatice.[12] Tento obor je pěstován od 60. let 20. století, kdy v řadě vyspělých zemí začaly vznikat velké národní právní informační systémy. Ty obsahovaly velké množství právních předpisů, mezi nimiž byly navíc vytvořeny vnitřní vazby.

Informatizace společnosti není vždy jen k jejímu bezvýhradnému prospěchu, ale přináší do jejího života i některé negativní projevy. Počítač, zejména napojený na Internet, se dnes stává také prostředkem zločinu. Mluví se o tzv. počítačové kriminalitě. V souvislosti s duševním vlastnictvím a především autorským právem se může jednat o tzv. pirátství. S těmito jevy se bude muset právo také vyrovnávat např. ve smyslu novelizace předpisů trestního práva.

Právo jako informační systém

Systém je možné chápat jako soubor prvků vyznačujících se určitými společnými vlastnostmi. Mezi prvky jsou vzájemné vazby, vztahy. Vzájemně na sebe mohou působit a ovlivňovat se. Systém vzniká nebo je vytvářen za určitým cílem. Vazby mezi prvky, tj. částmi systému, určují vlastnosti celého celku.

Jedním z druhů systémů je systém informační. Jeho prvky jsou lidé, potenciální informace (dokumenty, data), technické prostředky, pravidla pro zajišťování shromažďování, zpracování, uchování a vyhledávání potenciálních informací za účelem pozdějšího využití. Soubor těchto prvků spolu s jejich vlastnostmi a vztahy plní určitou společenskou úlohu.[13]

Z uvedeného lze vyvodit, že samotné právo je prvkem celospolečenského systému a zároveň samo je komplikovaným, propracovaným informačním systémem. Ten je tvořen souborem právních norem, soustavou příkazů, zákazů a sankcí, ale i lidmi, kteří se po právu či proti právu chovají nebo ho prosazují a vynucují. Právo tak své adresáty neboli příjemce informací informuje nejen o existenci právní normy, ale i co je po právu dovoleno, zakázáno a jaké jsou sankce za porušení.

Současné systémy právních informací chápou právní informaci především jako informaci o právu. Každý informační systém včetně systému právních informací je tvořen informačním fondem. Ten představuje odborně zpracovaná, uspořádaná, uchovávaná a průběžně doplňovaná sbírka dokumentů. V případě právních informačních fondů to jsou především právní předpisy a právní literatura. Před uložením informační jednotky do informačního fondu (báze dat), je třeba ji za účelem efektivního vyhledání vhodně zpracovat. Jestliže je informační fond digitalizovaný, označuje se jako báze dat.

V případě zavádění výpočetní techniky mluvíme o automatizovaných systémech informací. Jako automatizované jsou označovány ty, v nichž alespoň některé procesy a operace byly provedeny počítačem. Při práci s těmito systémy je uživatel často v interaktivním (dialogovém) režimu s bází dat. Za účelem efektivního vyhledávání informací jsou pro systémy vypracovávány selekční jazyky. V současnosti sílí snahy, aby tyto jazyky byly co nejméně formalizované a blížily se pokud možno přirozenému jazyku. K úspěšnému a pohodlnému dialogu mezi uživatelem a bází dat jsou zapracovávány nápovědy, menu, různé možnosti pro zobrazování výsledků vyhledávání, tréninkové moduly.

12 NOVÁK, František. Právní informatika. Využití exaktních metod v právní vědě. *Vesmír,* 1997, 76, s. 388.

13 CEJPEK, Jiří. *Informace, komunikace a myšlení –úvod do informační vědy.* Praha: Karolinum, 2008, s. 39.

Za systém průmyslověprávních informací mohou být považovány také webové stránky Úřadu průmyslového vlastnictví (ÚPV). K jednotlivým předmětům průmyslověprávní ochrany jsou přiřazeny příslušné právní předpisy, jako zákony, vyhlášky včetně souvisejících právních předpisů, a to jak na národní, tak i mezinárodní úrovni a úrovni Evropské unie. Z průmyslověprávní literatury tu jsou z plnotextových dokumentů Věstník ÚPV nebo Metodické pokyny pro řízení před ÚPV. Z aplikačních dokumentů je uživatelům k dispozici Databáze správních a soudních rozhodnutí a databáze Rozhodnutí Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně.

Způsoby vyhledávání právních informací

Způsoby vyhledávání právních informací lze rozdělit na intelektuální a automatizované. První způsob vyhledávání se týká tištěných primárních dokumentů, kterými jsou především sbírky právních předpisů, publikovaná rozhodnutí, monografie, časopisy, učebnice. Je možné hledat i v sekundárních informačních pramenech, které představují klíč k primárnímu dokumentu. K sekundárním neboli dokumentografickým pramenům patří především bibliografické seznamy, knihovní katalogy či rejstříky.

Pro základní orientaci a tedy i vyhledávání v českém právním řádu byl vytvářen a jednou ročně vydáván ve Sbírce zákonů přehled platných právních předpisů. Tento přehled obsahoval základní informace o platných právních předpisech od r. 1945. Jednotlivé záznamy v něm byly řazeny podle data jejich vydání, podle typu pramene, ve kterém byly vydány a pod heslem věcného rejstříku.[14] Takto vydávaný „klíč" k pramenům samozřejmě nesl všechny negativní rysy tištěných dokumentografických pramenů. Především to byla jeho nedostatečná aktualizace, takže už v době vydání přehledu stav neodpovídal skutečnosti. Navíc uživateli právních informací většinou nestačí odkaz na příslušnou normu, ale potřebuje i její plné platné znění. Další přitěžující okolností bylo velké rozptýlení právních dokumentů do mnoha informačních fondů různých institucí. To vše ve svém důsledku znesnadňovalo efektivní adresné získávání požadovaných relevantních informací.

Automatizované systémy právních informací

Jakmile začala být do společenských procesů zaváděna automatizace, začaly vznikat snahy o vytvoření automatizovaných systémů právních informací. Do těchto systémů začaly být ukládány právní dokumenty a díla právní literatury, které do té doby byly nejen rozptýleny po různých informačních fondech, ale navíc nejednotně zpracovány. Pro účely budování automatizovaných systémů byly jednotlivé informační jednotky shromážděny a odborně zpracovány podle předem stanovených jednotných pravidel. Díky selekčním jazykům bylo možné v těchto systémech formulovat komplexní rešeršní dotazy. Obsahová hlediska mohla být kombinována s formálními údaji, jako např. druh dokumentu nebo zeměpisné a časové kritérium. Možnosti každého automatizovaného systému právních informací jsou limitovány nejen datovou základnou, ale i právě možnostmi selekčního a dotazovacího jazyka a jeho programovým a technickým vybavením.

14 CEJPEK, Jiří. *Úvod do právní informatiky.* Praha: Karolinum, 1997, s. 60.

Významným hlediskem u právních informací je jejich novost – autentičnost, což právě automatizované systémy jsou schopné zachytit. Dá se říci, že odrážejí aktuální stav právního řádu. Dochází v nich k aktualizaci nejen ve smyslu doplňování textů nových právních předpisů, ale i promítání změn a doplňků do textů, které už byly v databázi obsažené.

Základní typologie automatizovaných systémů právních informací

Automatizované informační systémy, a to nejen v právu, jsou obvykle děleny do čtyř základních skupin, a to na dokumentografické, faktografické, textové a znalostní (expertní). Dokumentografické právní informační systémy informují uživatele pouze o právních pramenech, ale už mu neumí zprostředkovat fakta obsahového charakteru, resp. informace o jeho právní situaci. Jejich uživatel se následně neobejde bez studia nalezených dokumentů. Za příklad dokumentografického informačního systému právních informací lze uvést seznam hesel ve věcném rejstříku Sbírky zákonů.[15]

Za nadstavbu dokumentografických informačních systémů by v jejich typologii bylo možné považovat textové automatizované systémy právních informací. V těchto systémech jsou bibliografické údaje právních dokumentů doplněny buď částmi, ale v současnosti spíše plnými texty dokumentů. Z tohoto hlediska právě rubrika Právní předpisy na webu ÚPV může představovat textový automatizovaný systém průmyslověprávních informací. Uživatel po rozkliknutí této rubriky a nalistování příslušného zákona si může zobrazit ve formátu pdf i jeho plné (a platné) znění.

Rovněž v oboru práva je snaha vytvořit faktografické informační systémy, které by podávaly nejen informaci o existenci relevantního pramene, ale uměly by vydat také informaci o právech, povinnostech a skutečnostech, jimiž jsou podmíněny. Díky takovým vlastnostem by uživateli odpadlo studium samotného právního pramene.

Znalostní (expertní) automatizované systémy právních informací stojí na pomyslném vrcholu pyramidy informačních systémů. Jedná se o systémy vykazující prvky umělé inteligence. Od těchto systémů se očekává na konkrétní dotaz logická odpověď v přirozeném jazyce. Vzhledem ke své komplikovanosti budou tyto kvalitativně nejdokonalejší systémy představovat velkou výzvu pro výzkum v oboru právní informatiky v příštích letech.

Právní jazyk

V souvislosti s automatizovanými systémy právních informací je třeba řešit problematiku právního, respektive právnického, jazyka, a to nejen na lingvistické úrovni. Právní texty jsou psány sice spisovným jazykem, ten však kromě obecného základu obsahuje výrazná specifika, která nejsou v „civilním" jazyce používána. Zjednodušeně lze říci, že se jedná o spisovný odborný právní jazyk. Tuto skutečnost je nutné brát v úvahu při projektování, vytváření a provozování automatizovaných systémů právních informací, jakož i tvorbě příslušného selekčního jazyka pro vyhledávání v daném systému.

15 KRECHT, Jaroslav. Právní informatika a možnosti jejího dalšího rozvoje. *Právník*, 1998, 4, s. 280.

Od obecného spisovného jazyka se právní jazyk liší především v oblasti slovní zásoby. Kromě odborné terminologie používá také složené výrazy s ustáleným významem. Je strohý se snahou maximálně omezit synonymii a homonymii. Zcela vyloučena je metonymie a metafory. Použití těchto jazykových prostředků však nemusí být zcela vyloučeno v případě judikátů. Zde ovšem záleží na osobnosti jednotlivých soudců a jejich vyjadřovacích schopnostech. Pokud pro popsání určité skutečnosti existuje více výrazů, je při psaní právního předpisu vybrán pouze jeden, který se tak stává součástí právního jazyka. Např. zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, nebo zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ze dvou významově stejných výrazů majitel a vlastník používají výraz „*vlastník*".

Na jedné straně právní jazyk usiluje o co největší přesnost, na straně druhé jsou záměrně používány neostré výrazy. Děje se tak ve snaze udržet platnost normy co nejdéle a umožnit její aplikovatelnost na jednotlivé skutky. Např. zákon 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích (dále též Patentový zákon), používá v souvislosti s vytvářením vynálezů v pracovním poměru výrazy „*přiměřená odměna*" nebo „*zjevný nepoměr*". V tomtéž zákonu v paragrafu o zákazu přímého využívání se objevuje obrat „*je-li nanejvýš pravděpodobné*". Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, v paragrafu stanovujícím rozsah ochrany hovoří o „*informovaném uživateli*" nebo „*celkovém dojmu*". V textech právních norem jsou používány rovněž zvláštní obraty a sousloví, která v obecném základu spisovného jazyku nejsou běžná. Např. Patentový zákon místo v obecné češtině používaného výrazu *vynálezce* používá sousloví „*původce vynálezu*".

Právní jazyk jako každý odborný jazyk má svůj slang. Ten může být třeba studentský nebo profesionální, kdy pracovníci v určitém oboru mezi sebou používají vlastní nespisovné odborné výrazy. Např. pracovníci ÚPV v případě přihlášek vynálezů (PV) používají výraz pévéčko/a nebo u poplatků za udržování v platnosti mluví o udržovácích.

Právní jazyk se od obecného spisovného jazyka odlišuje také stylistikou. Právní jazyk je samozřejmě citově neutrální, přičemž estetická stránka je potlačována. V právních textech z důvodu obecné srozumitelnosti nejsou používány archaismy[16] ani zaváděny neologismy, jsou používány krátké věty. Jedním z požadavků na jazyk právních norem je sice obecná srozumitelnost, avšak „porozumění textu právní normy nelze ztotožňovat s porozuměním právu".[17] F. Cvrček shrnuje, „...právní jazyk, respektive jeho slovník, vykazuje znaky speciálního jazyka blízkého jazyku odbornému a tzv. administrativnímu stylu. Jde o jazyk chudý, s nízkým rozptylem a vysokou koncentrací."[18]

Závěr

Jedním z cílů právní informatiky v oblasti automatizovaných systémů právních informací je budovat komplexní integrované systémy na úrovni států, které by zahrnovaly všechna odvětví práva včetně práv průmyslových. Samozřejmě je možné, aby byly v případě potřeby a zájmu budovány dílčí specializované systémy zabývající se určitou oblastí práva či zahrnující

16 Navzdory požadavku obecné srozumitelnosti právní normy se občas archaismus využije. Nejvýraznějším příkladem je především nový Občanský zákoník, který v souvislosti s pronájmem zemědělské půdy znovu zavádí výraz „*pacht*" a jeho odvozeniny jako *pachtovné*, *propachtovatel* atd.

17 CEJPEK, Jiří. *Úvod do právní informatiky.* Praha: Karolinum, 1997, s. 32.

18 CVRČEK, František. Právní jazyk a jeho styly z hlediska kvantitativního. *Právník*, 2009, 5, s. 450.

určité druhy dokumentů nebo právní literatury. Nicméně celostátní systém, který by sloužil nejen právně vzdělaným uživatelům ale v podstatě komukoliv, by měl být univerzální jak do úplnosti pokrytí právních oborů, tak informačních dokumentů.

Resumé

Systémy průmyslověprávních informací jsou podmnožinou systémů právních informací, přičemž průmyslověprávní informace tvoří zvláštní skupinu informací právních. V článku jsou popsány základní typologie zdrojů právních informací s ohledem na průmyslověprávní tématiku. Je nastíněna problematika práva v souvislosti s informatizací společnosti a práva jakožto informačního systému, které samo o sobě je součástí celospolečenského systému. Významným úkolem tzv. právní informatiky je řešení otázek spojených se způsoby vyhledávání právních informací. S tím souvisí také vytváření efektivních selekčních jazyků v návaznosti na zkoumání specifických rysů právního jazyka.

Resume

Industrial property rights (IPR) systems are a subset of legal information systems, whereas industrial property rights information is a special part of legal information. In the article a basic typologie of legal information sources regarding the IPR subject matter is described. Problems connected with law and introduction computers into society is outlined. The law is an information system and at the same time an all-society system. The significant task of the so-called legal informatics is to solve questions focused on methods of legal information retrieval. With it is connected creation of effective search languages and research of specific features of legal language.

Použitá literatura

KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C.H.Beck, 1995. 247 s. ISBN 80-7179-028-1.

CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva Akademie věd ČR, 2010. 371 s. ISBN 978-80-87439-00-5.

NOVÁK, František. Právní informatika. Využití exaktních metod v právní vědě. *Vesmír,* 1997, 76, s. 388. ISSN 0042-4544.

KRECHT, Jaroslav. Právní informatika a možnosti jejího dalšího rozvoje. *Právník*, 1998, 4, s. 280-289. ISSN 0231-6625.

CVRČEK, František. Právní jazyk a jeho styly z hlediska kvantitativního. *Právník*, 2009, 5, s. 449-466. ISSN 0231-6625.

CEJPEK, Jiří. *Informace, komunikace a myšlení – úvod do informační vědy.* Praha: Karolinum, 2008. 233 s. ISBN 978-80-246-1037-5.

CEJPEK, Jiří. *Úvod do právní informatiky.* Praha: Karolinum, 1997. 94 s. ISBN 80-7184-336-9.

WIENER, Norbert. *Kybernetika a společnost*. Praha: ČSAV, 1963. 216 s.

Mgr. Nela Bahr[1]

O lidském soutěžním chování a netradičních podobách nekalé soutěže

Úvod

Zabýváme-li se právem nekalé soutěže jakožto regulátorem lidského soutěžního chování, je dobré určitým rysům lidské povahy lépe porozumět.[2] Při sledování obecných projevů lidské povahy se lze inspirovat i v jiných oblastech soutěže, a tak jsem provedla sociologickou sondáž prostřednictvím dotazování a pozorování v oblasti profesionálního boxu a aplikovala poznatky z tohoto prostředí na konkurenční boj v hospodářské soutěži.

Obecně o soutěživosti a reklamě

„Jsou vítězství, která jsou hanbou." Karel Čapek

Soupeřivost je přirozenou lidskou vlastností, jejíž stupně nabízí širokou paletu vnějších projevů. Představy o způsobu a zásadách poctivého soupeření se v běžném životě, ve sportu i na trhu velmi liší, avšak jsou propojeny lidskou vynalézavostí a touhou dosahovat úspěchu, který je v dnešní společnosti žádaný čím dál tím více. Protože ale není vítězů bez poražených, snaha uspět je díky neomezené kreativitě soutěžících rozvíjena a realizována ve smyslu pozitivním i negativním.

V příspěvku k nekalé soutěži zazněla z úst P. Hajna metafora hospodářské soutěže s boxerským zápasem.[3] Vysvětlil tak zásadní rozdíl mezi dvěma větvemi soutěžního práva (veřejnoprávní a soukromoprávní), tedy práva na ochranu hospodářské soutěže a práva proti nekalé soutěži. Tak jako výsledek boxerského zápasu nesmí být předem domluven a boxerský ring musí odpovídat přesným parametrům, tak právo na ochranu hospodářské soutěže ochraňuje existenci soutěže samotné, aby nebyla omezována, nebo vyloučena. Právo proti nekalé soutěži potom kultivuje soutěžní jednání v rámci hospodářské soutěže, podobně jako pravidla boxu dovolují jen určité typy úderů, které navíc musí být vždy zjemněny boxerskou rukavicí odpovídající předepsaným pravidlům. Protože metafora v sociálních vědách může mít podobný význam jako pokus ve vědách přírodních, rozhodla jsem se principy této metafory blíže ověřit a hledat souvislosti mezi soutěžním úsilím vyvíjeným v hospodářské soutěži a v boxerském ringu. Podstatou soutěžení na trhu je poškodit, nebo zničit konkurenci. Regulace poskytnutá prostřednictvím nekalosoutěžního práva spočívá především v tom,

1 Mgr. Nela Bahr je doktorandkou MUP.

2 Toto pojetí je důsledně rozvíjeno v díle: HAJN, P. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000. 329 s. (Acta Universitatis Brunensis Iuridica ; No 235). ISBN 80-210-2282-5.

3 Konference Asociace prostředníků a rozhodců ve věcech duševního vlastnictví. Proběhla 22. 5. 2013 na Úřadě průmyslového vlastnictví. Název přednášky P. Hajna: Soudobé podoby nekalé soutěže a práva na označení.

aby soutěžitelé dosahovali tohoto cíle společenský přijatelnými způsoby, dalo by se říci, v pomyslné boxerské rukavici. Přirozenými a zároveň předpokládanými soutěžními vlastnostmi je například um lákat, jednat (z)dravě důrazně, nebo efektivně využívat výsledků dosavadního lidského poznání. Naopak jednání klamavé, agresivní, či parazitující lze již podle P. Hajna považovat za „soutěžní hříchy".

Svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého. Je jedním z nejdůležitějších elementů našeho života. Svoboda slova, svoboda náboženského vyznání, svoboda projevu, atd. Jedna z podob svobody je podstatným prvkem také jednání v samotné hospodářské soutěži. Obchodní zákoník v souvislosti s hospodářským soutěžením přiznává v § 41 soutěžitelům právo svobodně rozvíjet soutěžní činnost za účelem dosažení hospodářského prospěchu a sdružovat se k výkonu této činnosti. Zároveň zakazuje soutěžitelům zneužívat účast v hospodářské soutěži a ukládá jim povinnost dbát právně závazných pravidel hospodářské soutěže.

Kromě skutkových podstat nekalé soutěže (např. klamavá reklama, klamavé označování zboží a služeb, podplácení, nebo zlehčování) obsahuje obchodní zákoník i generální klauzuli, jež je obecným zákazem nekalé soutěže a určitou flexibilní právní pojistkou proti dříve zmíněné vynalézavosti a obcházení právních předpisů. Definuje stručně podmínky dostačující i nutné k tomu, aby určité jednání mohlo být kvalifikováno jako nekalosoutěžní, ačkoli neodpovídá konkrétně podmínkám žádné ze skutkových podstat nekalé soutěže.[4]

Vynalézavost ve smyslu obcházení pravidel není v boxu obvyklá. Není například zvykem boxerů pohybovat se na hraně dovoleného a zakázaného jednání. Mimo boxerský ring mají mezi sebou zpravidla ryzí přátelské vztahy a považují se za „rodinu". Box je sportem gentlemanů i z hlediska historického vývoje, a tak boxeři pravidla až na výjimky automaticky ctí. Souboj v ringu probíhá zároveň jen mezi sobě rovnými – jak z hlediska věkové, tak i váhové kategorie, což neodpovídá povaze trhu.[5] Malé a střední podniky jsou nuceny vést boj proti rozsáhlým korporacím. Podnikatelům jde o prestiž, ale především také o finanční zisky. Z hlediska soutěžení jsou motivováni silněji, nežli drsně vyhlížející boxeři. Lidská chamtivost a nenasytnost v souvislosti s rozsahem vlastnictvím mnohdy motivuje k agresivnímu jednání. Výskyt nekalosoutěžního jednání je poměrně častým jevem.

Protože trh je dlouhodobě zaplaven výrobky, konkurenční boj se částečně přesunul od výroby také do oblasti reklamy. Uměním prodat se zabývá marketing, který používá reklamu jako jeden z primárních nástrojů.[6]

Vzhledem k tomu, že klasická reklamní sdělení spotřebitele dlouhodobě zahlcují, je jim postupně věnováno méně pozornosti. Proto sklidily úspěch některé reklamní kampaně, které spíše než kvantitou sdělení zaútočily kvalitou zpracování. Moderní marketingové směry využívají reklamu obratně jako nástroj v konkurenčním boji a svojí marketingovou filozofií v mnohém připomínají strategii, jak uspět v již dříve zmíněném boxu. Konkrétně se může jednat například o pozorování slabin soupeře, dlouhodobou přípravu, dokonalé načasování dobře mířeného útoku, následný ústup zpět, například u subjektů, které si kvůli omezenému rozpočtu nemohou dovolit na reklamním poli konkurovat silnějším soupeřům dlouhodobě.

---

4 HAJN, P. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži*. 1. vyd. Brno: Masarykova universita, 2010. 146 s. ISBN 978-80-210-5051-8, s. 43.

5 Vyplynulo z rozhovoru s trenérem a bývalým profesionálním boxerem Jiřím Bobuski, který se boxu věnuje déle než 50 let. Setkání s ním a jeho kolegy proběhlo 8. října 2013 v tělocvičně areálu Vyšší policejní školy MV ČR v Praze 9, Hrdlořezích, v ulici Pod Táborem č. 102/5. Na tréninku boxerského oddílu odpovídal na mé dotazy ohledně soutěžního chování profesionálních boxerů, pravidel boxu a obecných zásad úspěšného útoku v boxerském ringu.

6 WINTER, F. *Právo a reklama v praxi*. Praha: Linde Praha, 2007. ISBN 978-80-7201-654-9, s. 188.

Mnohdy tyto marketingové směry záměrně dávají konkurenci, nebo spotřebitelům ránu pod pás, nebo útočí jinak nepoctivým způsobem. Tzv. „freeride", využití možnosti „svézt se" na úspěchu, nebo investici někoho jiného je typická pro parazitující formu známou jako ambush marketing. Kreativní guerilla marketing má partyzánskou, záškodnickou válku obsaženou již ve svém názvu a mnohé guerillové reklamní kampaně skutečně mohou svým útokem na reklamním poli vyvolat rozruch a způsobit konkurenci příležitostně značné obtíže. Další moderní směr, buzzmarketing od slova bzučet, se zabývá tím, jak vnuknout spotřebitelům myšlenku, kterou mezi sebou budou dobrovolně šířit dále ve formě řetězové reakce. Může také uměle vytvořit určitou událost, která přiláká kromě pozornosti spotřebitelů i pozornost médií. Samovolné šíření reklamy prostřednictvím internetové sítě, zejména sociálních sítí je doménou virálního marketingu.[7]

Názvy a definice jednotlivých marketingových směrů se mohou v různých publikacích lišit, nebo být řazeny pod guerillový marketing, který je z uvedených směrů zmiňován v současné době nejčastěji. Navzájem se však prolínají, a pokud jsou jejich marketingové strategie úspěšné, je pro ně specifický vynikající nápad, útok a získaná pozornost spotřebitelů. Tyto směry jsou vhodné spíše pro malé a střední podniky, které nemají dostatek finančních prostředků na klasická reklamní sdělení a tak využívají alternativních cest, vč. médií. Aby alespoň na omezenou dobu získaly pozornost, pohybují se někdy vědomě na hraně pravidel hospodářské soutěže.

Závadnou reklamou poškozená strana stojí mnohdy před nelehkým rozhodnutím, zdali se bránit a riskovat prohru, pokud se věc stane předmětem soudního sporu, který může navíc být nákladný a dlouhý. Podle J. Diblíka je mnohdy lepší nežli se soudit, reagovat chytře a vtipně prostřednictvím reklamní odvety.[8] S nadsázkou prostřednictvím reklamních sdělení na billboardech například komunikovali v USA Audi a BMW. Audi rozehrálo šachovou partii, když v reklamě na nejnovější model vozu uvedlo: „Jsi na tahu, BMW". Odpověď BMW na příštím billboardu zněla: „Šachmat", a přestřelka pokračovala dále.[9]

Ne vždy je jednoznačné, jak reklamě rozuměl průměrný spotřebitel a zdali došlo k narušení práv. Případný soudní spor může zhoršit pozici poškozené strany, protože soudní dohra může spornému reklamnímu sdělení ve výsledku paradoxně zajistit vyšší publicitu a upoutat více pozornosti.

Rozhodčí sportovního utkání si nemůže být vždy zcela jist, zdali došlo k faulu či ne, avšak rozhodnutí učinit musí. V podobném duchu je někdy spravedlnost na vážkách, zdali určité (nekalosoutěžní) jednání na trhu (ne)bylo faulem. Soutěžitel ho mohl provést tak ladně, že je sporné zda, nebo nakolik poškodil jiného soutěžitele, nebo spotřebitele. Nekalosoutěžní soudní spory mohou například hledat pomezí mezi tím, co ještě je reklamní nadsázka a co již není. Zřejmě i proto bývá reklamě přezdíváno hra. Reklama má původ v samotném počátku obchodu, ihned po tom co byly raženy první mince, vznikaly první trhy a vyvolávači na trhu

7 Jednotlivé moderní marketingové směry pod tímto rozdělením a se stručnou charakteristikou blíže v díle: JURÁŠKOVÁ, O. a P. HORŇÁK. *Velký slovník marketingových komunikací*. Praha: Grada Publising, 2012. 270 s. ISBN 978-80-247-4354-7.

8 Zaznělo v příspěvku J. Diblíka z advokátní kanceláře Havel & Holásek, 16. října 2013 v areálu vědeckotechnického parku Univerzity Palackého v Olomouci na semináři k tématu: „Jak využívat práva duševního vlastnictví pro rozvoj firmy". Akci organizoval CzechInvest ve spolupráci s Úřadem průmyslového vlastnictví a Sdružením pro zahraniční investice (AFI).

9 Chronologicky řazené billboardy dostupné zde: BMW vs. Audi Billboard Wars: A Chronology. [online]. 2010 [cit. 2013-10-19]. Dostupné z: http://www.autointhenews.com/bmw-vs-audi-billboard-wars-a-battle-of-ad-budgets/

dbali na to, aby komerční sdělení bylo především slyšet. Dnes již reklama působí na všechny naše smysly. Až na technický pokrok a markantní urychlení šíření komerčního sdělení je dodnes však ve své podstatě téměř stejná jako byla v minulém století, což dokazují definice níže.

Vymezení reklamy

Reklama je neustále v našem okolí, ať chceme, nebo ne. Může být provokativní, vtipná, inspirativní, dojemná, hloupá, jednoduše jakákoli, protože touží po naší pozornosti. Je to podbízivá a smyslná dáma, která nás dokáže elegantně a nenásilně přesvědčit o tom, že potřebujeme i to, co vlastně nepotřebujeme.

Přestože podoby reklamy se vyvíjí a mění, primární funkce je stejná od pradávna. Především informuje, láká, přesvědčuje a upomíná. Velice nadčasová a výstižná definice je k nalezení například v Masarykově naučném slovníku již z roku 1932: „*Poněvadž se obrací vždy na více lidí, musí, jak ostatně plyne z její mechanické povahy, přihlížeti k průměrnému člověku. Jejím cílem je ovládnouti co největší počet lidských myslí tak, aby v nich byly vytvořeny spotřební názory, příznivé zboží nebo službám, pro které se reklama koná. Proto se ve svém obsahu reklama řídí hl. poznatky psychologie; její apely jsou založeny na pudech, citech, zvycích, nebo úvahách. Reklama musí buditi pozornost, zajišťovat si zájem, podněcovati touhu po nabízeném zboží nebo službách a vést ke kupnímu rozhodnutí.*“[10]

O něco známější definice z populárního a nadčasového Ottova naučného slovníku rozumí ve svém úvodu pod pojmem reklama: „*…veřejné vychvalování předmětů obchodních, uměleckých a p., jež se děje prospekty, plakáty, obchodními štíty, vyvolávači, nosiči návěstí atd., zvláště pak časopisy.*“[11] Dále pak uvádí konkrétně příklad reklamy v Annonci, kde se reklama snaží: *odlišiti, vyzvednouti, pozornosti obecenstva přiblížiti. Stává se tak nadpisy (nápadnými, tajemnými, zvědavost budícími), tím, že nešetří se místem, stereotypním opětováním, verši, zvl. pak obrázky.*[12]

Podle zákona o regulaci reklamy se reklamou rozumí: „…oznámení, předvedení, či jiná prezentace šířené zejména komunikačními médii, mající za cíl podporu podnikatelské činnosti.“

Stručně a se špetkou nedůvěry je v naučném slovníku z roku 1890 reklama vysvětlena jako „*vychvalování něčeho, ať již zasloužené, nebo nezasloužené způsobem křiklavým*“.[13]

Vychvalování je jistě podstatným znakem reklamy a znakem dovoleným v podobě reklamní nadsázky, což opět připomíná, že reklama je hra. Bylo by tragikomické, pokud by spotřebitelé například věřili, že požití nápoje Red Bull jim zajistí křídla, při požití Metaxy se dotknou slunce, nebo že starý svetr bude vypadat jako nový, pokud jej vyperou v Perwollu.

Stručně a výstižně také shrnula význam reklamy E. Večerková jako: „*střet o prostor na trhu, o budoucí zákazníky, o uplatnění se v soutěži*“.[14]

---

10 *Masarykův slovník naučný*. VI. díl. Československý kompas, Praha, 1932. s. 105.

11 *Ottův naučný slovník: Encyklopedie obecných vědomostí*. 21. díl. J. Otto, Praha, 1904, s. 456.

12 Tamtéž.

13 *Malý slovník naučný*. VI. díl. I. L. Kober knihkupectví, Praha, 1890, s. 123.

14 VEČERKOVÁ, Eva. *Nekalá soutěž a reklama*: (vybrané kapitoly). Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 330 s. ISBN 80-210-3607-9, s. 198.

Praktické příklady některých marketingových směrů

Guerilla marketing

Staví reklamní kampaň zpravidla na výjimečném nápadu, který vyvolá díky dokonalému načasování rozruch. Využívá momentu překvapení a mnohdy uplatní v reklamním sdělení špetku drzosti, což je vhodné pro vytvoření „rebelské image". Jeho nevýhodou je, že takto překvapující výjimečně kreativní kampaně nelze snadno zopakovat. Guerilla marketing může útočit do slabých míst konkurence. Dbá na strategické plánování a efektivní využívání limitovaných zdrojů. Klade důraz na psychologii zákazníka. Spatřuje v něm totiž dlouhodobou hodnotu, a tak se předem zabývá tím, jak si získat jeho přízeň, udržet si ji a zůstat s ním nadále v kontaktu. Posuzuje zpětně efektivitu použitých marketingových zbraní a úroveň jejich technologického využití.[15]

Guerilla marketing je jedním ze způsobů, jak se mnohdy podniky méně finančně disponované snaží vyrovnat zavedeným společnostem. Tím se vracíme zpět do boxerského ringu, protože na reklamním poli dochází ke střetnutí podstatně slabšího protivníka (nižší váhové kategorie) se zavedeným podnikem (pomyslné kategorie těžké váhy). Pokud guerillovou strategii využívají společnosti značného významu a překročí hranici zákona, mělo by být jejich počínání postihováno přísněji.

Ačkoli je guerilla marketing považovaný za směr nový, reklamní kampaň využívající rysy guerillové strategie se objevila například již v roce 1972. K příležitosti premiéry Frenzy nechal Alfred Hitchcock u řeky Temže vyplavit falešnou mrtvolu, atrapu vlastního těla v životní velikosti.[16] Zajímavá, pozornost budící reklama se objevila i v souvislosti s premiérou 3D filmu King Kong na pláži v Los Angeles. Jednalo se o realistický otisk tlapy obřího lidoopa a o auto instalované poblíž. Vozidlo bylo zdeformováno, jako by bylo imaginárním tvorem rozšlápnuto.[17]

Vedle známé guerillové kampaně Vodafone z roku 2006, kterou není třeba příliš připomínat, protože nezapomenutelným způsobem doslova nasadila konkurenci parohy, v České republice na okamžik způsobila rozruch také například reklamní kampaň pro webový portál www.skoly.cz. Spočívala v tom, že slovenští romové pracující jako dělníci v centru Prahy byli za drobnou úplatu oděni do žlutých triček s nápisem: „Měl jsem se líp učit" a odkazem na webový portál. Oni sami byli nad věcí a během své obvyklé práce poskytovali rozhovory jak médiím, tak kolemjdoucím, ochotně pózovali fotografům. Reklama byla považována za kontroverzní, mnohými kritizována, ale nárůst návštěvnosti na webových stránkách (o 500 %) a zájem médií ve dnech kampaně byl obrovský. Reklama získala v roce 2010 ocenění Effie awards (soutěže o nejefektivnější reklamu) v kategorii reklamních kampaní s rozpočtem do 1 milionu Kč. Jakkoli by se nám mohlo zdát nevhodné upozorňovat na nutnost vzdělání skrze situaci těch, kterým se jej nedostalo, tento nápad byl působivý a nezbývá, než pro něj z pohledu marketingu mít jisté uznání.[18]

---

15 Podrobně se guerilla marketingem zabývá publikace J. C. Levinsona, který je považován za „duchovního otce" guerilla marketingu; LEVINSON, J. C. *Guerilla creativity: Power of memes*. USA: Mariner Books, 2001. ISBN 978-0618104680.

16 Guerrillas in our midst. THE ECONOMIST. [online]. New York, 2000 [cit. 2013-10-10]. Dostupné z: http://www.economist.com/node/393109

17 Universal Studios Hollywood's King Kong 360 3D. ADS OF THE WORLD. [online]. [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://adsoftheworld.com/media/ambient/universal_studios_hollywoods_king_kong_360_3d

18 Měl jsem se líp učit: detail kampaně. ASOCIACE KOMUNIKAČNÍC AGENTUR. Effie [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné z: http://www.effie.cz/vysledky-effie/rocnik-2010/mel-jsem-se-ucit-lip/

Environmentální (green) guerilla marketing

Nemá vždy soupeře, může například upozorňovat na určité globální problémy. Využívá podobné prvky jako guerilla marketing. Liší se v tom, že se zaměřuje na ekologická témata a propaguje výrobky nebo služby v ekologickém duchu. Snaží se přispět ke zlepšení životního prostředí a zatím bohužel není příliš populární.[19]

Znaky guerillového přístupu se objevily u reklamní kampaně UNICEFu, která přímo v ulicích New Yorku upozorňovala kolemjdoucí na problematiku nedostatku pitné vody v rozvojových zemích a s tím spojené nemoci. Dělo se tak prostřednictvím automatu umístěného na rušné třídě. Z něj bylo za 1 americký dolar možno zakoupit lahev vody, která vzhledem k zakalenému vzhledu zjevně nebyla pitná. Automat nabízel několik „příchutí", např. choleru, tyfus, nebo horečku dengue.[20] Kampaň pokračuje dodnes pod názvem UNICEF Tap Project.[21]

Graffiti guerilla marketing

V ČR poměrně populární forma nenákladné reklamy, kterou lze řadit mezi formy guerilla marketingu.[22] Je však spojena s poškozováním cizího nebo veřejného majetku, a dá se proto klasifikovat jako vandalství. Podél rušných silnic zejména ve větších městech jsou přes šablony nasprejovány nápisy s reklamním poselstvím určeným zejména pro mladou generaci. V minulosti propagovaly značky, webové stránky, nebo kluby, konkrétně např. Adio, Streetguru, Boardstar, nebo Darling, k nahlédnutí na fotografiích níže. Nepůsobí na první pohled jako reklamní sdělení, takže by se částečně dalo klasifikovat pod pojmem skrytá reklama. Podnikatelská sféra si povšimla možností, které nabízí graffiti subkultura a sprejeři tak mohou za úplatu zanechat reklamní sdělení na rušných, dobře viditelných místech. Toto počínání je však skrze komerci vzdaluje původní ideji sprejerství, ačkoli tak poměrně snadno získávají finanční prostředky pro svoji následnou nekomerční tvorbu.[23]

Fotografie: graffiti guerilla marketing, Praha[24]

19 Tato marketingová metoda je důsledně vysvětlena v díle: LEVINSON, Jay C. a Shel HOROWITZ. *Guerilla Marketing goes green: Winning strategies to improve your profits and your planet*. 2010. vyd. ISBN 9780470409510.

20 Engaging guerillas: UNICEF Vending Machine Installation. [online]. 2013 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://engagingguerrillas.blogspot.cz/2013/03/unicef-vending-machine-installation.html

21 Bližší informace k navazující kampani: Clean Drinking Water. UNICEF. [online]. 2013 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://www.unicefusa.org/work/water/

22 JURÁŠKOVÁ, O. a P. HORŇÁK. *Velký slovník marketingových komunikací*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 9788024743547, s. 80.

23 Podle mých neoficiálních informací se tak děje skrze prostředníky, kteří sprejerům zadají tento úkol, případně poskytnou šablonu. Odměna za jeden nápis se pohybuje v řádech několika set korun. Tvorba se děje v noci, většinou ve skupinkách. Za jednu noc vytvoří sprejeři vícero nápisů, což poté fotograficky zdokumentují, na základě čehož jim je později vyplacena odměna.

24 Zdroj: vlastní.

Ambush marketing

Podstatným prvkem tohoto typu marketingu, který lze řadit mezi ofenzivní a agresivní formy guerilla marketingu, je léčka.[25] Vytváří mylný dojem o souvislosti propagované značky s určitou oficiální událostí kulturního nebo sportovního charakteru. Například fotbalová MS a ME, obzvláště OH.[26] Někdy se snaží pouze o vytvoření asociace, jindy vytváří dojem oficiálního sponzorství takové události. Lze řadit mezi parazitující formy, protože se přiživuje na aktivitách konkurence a čerpá výhody z úsilí nebo investic jiných.[27]

V České republice se ambush marketing spojený s neoprávněným užitím chráněných olympijských symbolik objevil v souvislosti s reklamní kampaní Budějovického Budvaru v roce 2006, během OH v Turíně. Bylo použito slovo hokejiáda a hořící svazek hokejových holí, což asociovalo olympijskou pochodeň.[28]

Buzzmarketing

Buzz od slova bzučet využívá řetězové reakce. „*Upoutává pozornost spotřebitelů a médií v takové míře, že mluvit a psát o značce nebo podniku se stává zábavným, fascinujícím, pro média zajímavým tématem.*“ [29] Žádoucí je vše neobvyklé, humorné, skandální, pozoruhodné, tajné, nebo tabuizované. Podle kritiků je však buzzmarketing do jisté míry závislý na efektu náhody.[30] S tím se ztotožňuji, protože si myslím, že kreativitu vlastního nápadu není lehké objektivně posoudit, a reakci spotřebitele není snadné předvídat.

Celosvětovým buzzem, jenž „dobzučel“ i do ČR byla jednoznačně akce Red Bull Stratosphere. Jednalo se o seskok Rakušana Felixe Baumgartnera z výšky 39 000 metrů volným pádem. Akci sponzorovala společnost Red Bull, která dlouhodobě podporuje nadané sportovce a extrémní sportovní události a během této události se výrazně zviditelnila. V den seskoku, 14. října 2012, byly aktualitami zahlcena média i sociální sítě, lidé se o riskantním kousku především rádi bavili, mnozí sledovali seskok i v přímém přenosu.[31]

---

25 JURÁŠKOVÁ, O. a P. HORŇÁK. *Velký slovník marketingových komunikací*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN ISBN 9788024743547, s. 20.

26 MASARYKOVA UNIVERZITA. Marketing ve sportu: Ambush marketing [online]. 2007 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: http://is.muni.cz/elportal/estud/fsps/ps07/mark/pages/05.html.

27 Konference Asociace prostředníků a rozhodců ve věcech duševního vlastnictví, proběhla 22. 5. 2013 na Úřadě průmyslového vlastnictví. Název přednášky P. Hajna: Soudobé podoby nekalé soutěže a práva na označení

28 Blíže k rozhodnutí soudu: ČR. Rozhodnutí: Vrchní soud v Praze. In: 3 CMO 162/2010 – 745. 21. 12. 2010., ČR. Usnesení: Nejvyšší soud České republiky. In: 23 CDO 2097/2011. 29. 11. 2012.

29 HUGHES, Mark. *Buzzmarketing: Přimějte lidi, aby o vás mluvili*. 1. vyd. Praha: Management press, 2006. ISBN 8072611534., str. 12

30 Tamtéž.

31 Red Bull Takes Marketing Buzz Into Space. MOURDOUKOUTAS, Panos. FORBES. [online]. 2012 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://www.forbes.com/sites/panosmourdoukoutas/2012/10/09/red-bull-takes-marketing-buzz-into-space/.

Závěr

Potvrdilo se, že i v nových formách reklamy se projevují základní rysy lidské povahy, která je neměnná. Pouze se mění její vnější konkrétní projevy současně s tím, jak se mění i samotná civilizace. Podstata, že se klame, láká a útočí, je stále stejná. Na dnešním globalizovaném trhu jsou moderní marketingové směry jedním ze způsobů, jak se podniky dosud menšího rozsahu a méně finančně disponované snaží vyrovnat již zavedeným společnostem. Je tedy možné, aby se v pomyslném reklamním boxerském ringu utkali soupeři různé „váhové kategorie" a úspěšný útok přicházel z obou stran, ačkoli někdy ne zcela poctivým způsobem. Některé kontroverzní reklamní kampaně si i přes porušení pravidel hospodářské soutěže zachovaly popularitu, a proto se soutěžitelům (bohužel?) vyplatily. Ze známého souboje David vs. Goliáš vzešel budoucí král David jako kladný hrdina, vítěz. Lehce ozbrojen protivníka z dáli zasáhl kamenem z praku a zabil. Elegantní řešení, chytré, ve své podstatě nikoli příliš hrdinné, protože nedošlo k přímému střetu. Lze se jen zamyslet nad tím, jak by vypadal výsledek souboje těchto dvou nepoměrných protivníků, pokud by se utkali na vymezeném území regulovaném určitými pravidly, podobně jako se střetávají konkurenti na trhu, nebo dříve zmiňovaní boxeři v ringu.

Resumé

V tomto článku jsou zkoumány obecné sklony lidské povahy v souvislosti s konkurenčním bojem v oblasti hospodářské soutěže. Pozornost je věnována soudobým reklamním praktikám, které mohou být primárním nástrojem moderních marketingových směrů, např. guerilla marketingu, ambush marketingu, nebo buzzmarketingu. Charakterem reklamního sdělení, nebo celkové marketingové strategie se soutěžitelé mohou (záměrně) pohybovat na hraně, nebo i za hranou/hranicí nekalé soutěže. Je to jeden ze způsobů jak se malé a střední podniky snaží vyrovnat společnostem většího rozsahu, ačkoli jsou méně finančně disponované.

Resume

In this article are investigated general tendencies of human nature in context of competition in the market. Attention is given to the contemporary methods of advertising, which are often primary tool for modern marketing strategies, such as guerilla marketing, ambush marketing, or buzzmarketing. By the nature of the commercial message or marketing strategy might the market competitors (intentionally) step beyond or on the edge of unfair competition. It is one of the ways how small businesses can compete with larger companies, although they are financially indisposed.

Použitá literatura a internetové zdroje

HAJN, P. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži*. 1. vyd. Brno: Masarykova universita, 2010. 146 s. ISBN 978-80-210-5051-8.

HAJN, P. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2000. 329 s. ISBN 80-210-2282-5.

HUGHES, Mark. *Buzzmarketing: Přimějte lidi, aby o vás mluvili*. 1. vyd. Praha: Management press, 2006. ISBN 8072611534.

JURÁŠKOVÁ, O. a P. HORŇÁK. *Velký slovník marketingových komunikací*. Praha: Grada Publising, 2012. 270 s. ISBN 978-80-247-4354-7.

LEVINSON, J. C. *Guerilla creativity*: *Power of memes*. USA: Mariner Books, 2001. ISBN 978-0618104680.

LEVINSON, Jay C. a Shel HOROWITZ. *Guerilla Marketing goes green: Winning strategies to improve your profits and your planet*. 2010. vyd. ISBN 9780470409510.

VEČERKOVÁ, Eva. *Nekalá soutěž a reklama*: (vybrané kapitoly). Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 330 s. ISBN 80-210-3607-9.

WINTER, F. *Právo a reklama v praxi*. Praha: Linde Praha, 2007. ISBN 978-80-7201-654-9, s. 188.

Malý slovník naučný. VI. díl. I. L. Kober knihkupectví, Praha, 1890.

Masarykův slovník naučný. VI. díl. Československý kompas, Praha, 1932.

Ottův naučný slovník: Encyklopedie obecných vědomostí. 21. díl. J. Otto, Praha, 1904.

BMW vs. Audi Billboard Wars: A Chronology. [online]. 2010 [cit. 2013-10-19]. Dostupné z: http://www.autointhenews.com/bmw-vs-audi-billboard-wars-a-battle-of-ad-budgets/

Clean Drinking Water. UNICEF. [online]. 2013 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://www.unicefusa.org/work/water/

Engaging guerillas: UNICEF Vending Machine Installation. [online]. 2013 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://engagingguerrillas.blogspot.cz/2013/03/unicef-vending-machine-installation.html

Měl jsem se líp učit: detail kampaně. ASOCIACE KOMUNIKAČNÍC AGENTUR. Effie [online]. [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://www.effie.cz/vysledky-effie/rocnik-2010/mel-jsem-se-ucit-lip/

Marketing ve sportu: Ambush marketing [online]. 2007 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: http://is.muni.cz/elportal/estud/fsps/ps07/mark/pages/05.html

Red Bull Takes Marketing Buzz Into Space. MOURDOUKOUTAS, Panos. FORBES. [online]. 2012 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://www.forbes.com/sites/panosmourdoukoutas/2012/10/09/red-bull-takes-marketing-buzz-into-space/

THE ECONOMIST. [online]. New York, 2000 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://www.economist.com/node/393109

Universal Studios Hollywood's King Kong 360 3D. ADS OF THE WORLD. [online]. [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://adsoftheworld.com/media/ambient/universal_studios_hollywoods_king_kong_360_3d

Dagmar Pospíšilová[1], *Karel Pospíšil*[2]

Comparison of Specific Aspects of Legal Protection of Inventions in the Field of Biotechnology in the Czech Republic, European Union and United States

1 Introduction

Legal protection of intellectual property is an integral part of research and development (R&D) industry. Management in the field of intellectual property can bring additional funds to R&D institutions. Biotechnological R&D, what relates with biological, chemical, and biochemical methods applied on organic or even biological material, is one of the fastest booming area of R&D at all as history of the biotechnological development has become since ancient time and boomed since the middle of Twenties Century (Pospíšilová & Pospíšil, 2012).
Regarding their patentability, it is important to learn which methods were used when preparing a product by biotechnical processes and what product was obtained by biotechnical processes. European law establishes special regulations for biotechnological research outputs patentability and they differ from US regulations. The article presents research in comparison of European (and Czech) law against US law which has been moreover revised since March 16, 2013.

2 Regulations in the European Union and Czech Republic

2.1 European Union

The primary European document for the protection of biotechnical inventions is Directive No. 98/44/EC of the European Parliament and of the Council of 6 July 1998 on Legal Protection of Biological Inventions. In 56 articles, the initial, proclamative, part of the mentioned European Directive deals with the significance of biotechnologies, their relations to various aspects of human life, the environment, and legislation (Bhutaniová, 2005). The text of the Directive itself is divided into these factual parts:

- Patentability
- Scope of protection
- Compulsory cross licenses
- Deposit and re-use of the used biological material

1 Assistant Professor at the Mendel University in Brno and Ph.D. student of the Metropolitan University Prague (MUP) under the supervision of Professor Ladislav Jakl.

2 Professor and director at the Transport Research Centre (Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.).

2.2 Czech Republic

The primary legal regulation concerning the rights and obligations from the application of inventions is Act No. 527/1990 Coll.[3], on Inventions and Rationalisation Proposals. Since its adoption in 1990 this Act has been amended eight times. The Act reads that patents are awarded to inventions which are new, are results of invention activities, and are commercially exploitable. However, the following shall not be regarded as patents: discoveries, scientific theories and mathematic methods, aesthetic works, schemes, rules and methods for performing mental acts, playing games, doing business and programs for computers, presentations of information[4]. In addition, the Act specifies that patents shall not be granted to inventions whose use would be contrary to public order or morality, plant or animal varieties or essentially biological processes for production of plants or animals; this provision shall not apply to microbiological processes and the products thereof[5].

In 2000, Act No. 206/2000 Coll.[6], on Protection of Biotechnical Inventions and on the Amendment of Act No. 132/1989 Coll.[7], as amended by Act No. 93/1996 Coll.[8] This Act is, in regard of legal theory, a special Act to the general above mentioned Act No. 527/1990 Coll.

Act No. 206/2000 Coll., on Protection of Biotechnical Inventions defines terms "biological material", "microbiological process", and "biological process for the production of plants or animals" and specifies which biotechnical inventions are patentable, i.e. whether they regard biological material which is isolated from its natural environment or is produced by means of a technical process, even if it previously occurred in nature, if the technical feasibility of the invention is not confined to a particular plant or animal variety, or microbiological or other technical process and a product, other than a plant or animal variety, obtained by this way.

The above mentioned makes it obvious that the general Act is by a special legal regulation amended in regard to biotechnological inventions in such way that it allows to patent the results of scientific work towards biotechnological inventions.

2.3 Integration of European law into Czech law

European Directive No. 98/44/EC was integrated into legal regulations of individual member countries of the EU. In the Czech Republic, it effectively became Act No. 206/2000 Coll., on Protection of Biotechnical Inventions. This Act defines the following terms to determine biotechnological inventions:

- ***Biological material:*** means any material containing genetic information and capable of reproducing itself or being reproduced in a biological system,

3 Act No. 527/1990 Coll., of 27 November 1990 on Inventions and Rationalisation Proposals.

4 S. 3 (2) of Act No. 527/1990 Coll., of 27 November 1990 on Inventions and Rationalisation Proposals.

5 S 4 of Act No. 527/1990 Coll., of 27 November 1990 on Inventions and Rationalisation Proposals.

6 Act No. 206/2000 Coll., of 21 June 2000, on the Protection of Biotechnological Inventions and on the Amendment to Act No. 132/1989 Coll., on the Protection of Rights to New Plant and Animal Varieties, as amended by Act No. 93/1996 Coll.

7 Act No. 132/1989 Coll., of 15 November 1989, on the Protection of Rights to New Plant and Animal Varieties.

8 Act No. 93/1996 Coll., of 15 March 1996, on Amendments concerning Act No. 92/1996 Coll., on Plant Varieties, Seed and Seedlings of Cultivated Plants.

- ***Microbiological process:*** means any process involving or performed upon or resulting in microbiological material,
- ***Biological process for the production of plants and animals:*** is an essentially biological process consisting entirely of natural phenomena such as crossing or selection (Jakl, 2010).

The Act regards such biotechnological inventions patentable, in case they concern:

a) biological material which is isolated from its natural environment or produced by means of a technical process may be the subject of an invention even if it previously occurred in nature,

b) plants or animals, if the technical feasibility of the invention is not confined to a particular plant or animal variety. or

c) microbiological or other technical process or a product, different from a plant or animal variety, obtained by means of such a process.

2.4 Exclusions from patentability

The European Directive No. 98/44/EC and S. 3 of Act No. 206/2000 Coll. specify exclusions from patentability virtually identically, i.e. patents are not granted:

a) to inventions whose commercial exploitation would be contrary to public order or morality, particularly concerning:
   - processes for cloning human beings,
   - processes for modifying the germ line genetic identity of human beings,
   - uses of human embryos for industrial or commercial purposes,
   - processes for modifying the genetic identity of animals which are likely to cause them suffering without any substantial medical benefit to man or animal, and also animals resulting from such processes.

   However, the contrast to public order or morality shall not be deemed to be so merely because the invention exploitation is prohibited by law or regulation.

b) to the human body, at the various stages of its formation and development and the simple discovery of one of its elements, including the sequence or partial sequence of a gene;

   However, this does not concern an element isolated from the human body or otherwise produced by means of a technical process, including the sequence or partial sequence of a gene, even if the structure of that element is identical to that of a natural element,

c) to plant and animal varieties or essentially biological process consisting entirely of natural phenomena such as crossing or selection (Jakl, 2011).

Regarding the above mentioned exclusions from patentability, which are included in Act No. 206/2000 Coll., it is necessary to take into account the provisions S. 3 (2) of Act No. 527/1990 Coll., on Inventions and Rationalisation Proposals which claims that the following are not patentable:

a) discoveries, scientific theories and mathematical methods,

b) aesthetic creations,

c) schemes, rules and methods for performing mental acts, playing games or doing business and programs for computers,

d) presentations of information.

Furthermore, Subsection 4 of the same Section states that the treatment of the human or animal body by surgery or therapy and diagnostic methods practised on the human or animal body shall not be regarded as inventions which are susceptible of industrial application within the meaning of paragraph 1. This provision shall not apply to products, in particular substances or compositions, for use in these methods for treatment and these diagnostic methods.

2.5 Relativity of exclusions

Human body

As mentioned above in the part of the exclusions of patentability under letter b), human body at various stages of its formation and development, and the simple discovery of one of its elements, including the sequence or partial sequence of a gene, are not patentable inventions, however, an element isolated from the human body or otherwise produced by means of a technical process, which is susceptible of industrial application, is not excluded from patentability, even where the structure of that element is identical to that of a natural element. Such element is not *ex lege* excluded from patentability, since it is, for example, the result of technical processes used to identify, purify and classify it and to reproduce it outside the human body, techniques which human beings alone are capable of putting into practice and which nature is incapable of accomplishing by itself[9].

Plants and animals

Inventions which concern plants or animals are patentable provided that the application of the invention is not technically confined to a single plant or animal variety[10]. The claim, in which certain plant varieties are not individually claimed, is therefore not excluded from patentability, in accordance with S. 53 (b) 98/44/EC, even in the case it contains such varieties (Jenerál, 2011).

9 Directive 98/44/EC, rec. 21.

10 Directive 98/44/EC, rec. 29.

Treatment of human and animal body

According to the quoted provision[11], treatment of the human or animal body by surgery or therapy and diagnostic methods practised on the human or animal body are excluded from patentability.

It is a political decision which is enforced through legal fiction on industrial inapplicability. It tends to allow successful solutions in this highly sensitive field to be freely disseminated and used. When using these methods as parts of treatment procedures for humans or veterinary treatment of animals, third parties should not be limited by the monopoly patent protection.

It is assumed that any patent claim which contains a single such feature of the treatment of the human or animal body is excluded from protection. In such cases, the purpose of the claimed subject and the effect of a feature in question is the most essential criterion for a decision on its further situation. It is an approach different from approaches which are used in the case of combinations of technical and non-technical features. Regarding these, a presence of a single significant feature of technical nature is sufficient to allow the patent protection.

In this respect, European Patent Office (EPO) ruled that claims are possible despite the fact that one of them includes a surgery on a living animal. They became admissible because the method in question, within the laboratory practice, is to be deliberately terminated by the animal's death (Horáček, et al., 2005).

It is a rather complicated area, particularly since the borders of certain terms are not completely ambiguous and the application of case-law is often necessary.

According to the decision of EPO, the term therapy concerns the treatment of diseases in general or treatment in the narrow sense of word, as well as the relieving of pain and suffering symptoms (Riečanová, 2011). The established case-law came to a conclusion that prophylactic treatment, focused on health keeping through the prevention of negative effects which may otherwise occur, are equal to therapeutic methods and such therapy is not limited to treatments which are hazardous to health by treating diseases which already occurred. Both prophylactic and treatment methods are integrated in the term therapy, since they are focused on health keeping and restoration (Humeník, 2008).

In case the use of a chemical product has always inevitable therapeutic as well as cosmetic effects, the invention of treating the human body thus represents therapy and is not patentable.

The treatment of body tissues and liquids, after having been removed out of the human and animal body, or diagnostic methods applied on them, are not excluded form patentability, unless these tissues or liquids are returned to the human body. The blood treatment for the purpose of storage in blood bank is also not excluded from patentability, but the treatment of blood by dialysis, when blood is returned to the same body is excluded from patentability.

Based on specific circumstances of a case, it is very difficult to distinguish between the loss of weight for the improvement of appearance, i.e. cosmetic treatment, and the loss of weight when treating obesity, i.e. therapeutic treatment. This fact should not disadvantage an applicant who submitted the claim and applied for patent protection for cosmetic treatment, and not in any case for therapeutic treatment itself.

In a different case, the senate accepted patentability to the use of treatment for the increase of milk yield of cows, when it was obvious that the effect of the measure was not based on the health condition of the animal and the insertion of the term "non-therapeutic" in the claim was used as a disclaimer without therapeutic effects of treatment (Horáček, et al., 2005).

11 S. 3, (4) of Act No. 527/1990 Coll., on Inventions and Rationalisation Proposals.

Diagnostic methods

It is obvious that according to Czech patent law as well as according to European standards, diagnostic methods are excluded from patentability on the basis of legal fiction, since they are not deemed industrially applicable.

However, there is case-law available which provides further knowledge in this area. The Technical Board of Appeal of EPO explained its understanding of diagnostic methods. Based on this understanding, the diagnostic method not only contains a method of analysis and allows reaching a special result, but also contains a diagnosis creating the result of analysis. In case the claimed procedure contains no reference to diagnosis, such as diagnosis result, it cannot belong to diagnostic methods in regard to legal standards (Horáček, et al., 2005).

A significant viewpoint in this regard was taken by the senate in the following case. It decided that the diagnostic methods excluded from patentability are just those which ensure results on the basis of which it is possible to make immediate decisions on the specific standard of the treatment process, i.e. including all steps required for making a medical diagnosis.

The methods which provide just preliminary results are not deemed methods in regard with this exclusion from patentability, even though they could be usable for establishing diagnosis. The senate stated that the following steps are necessary for the diagnosis: record of history of cases, observation, palpation, and auscultation, i.e. examination of different body parts, and performance of a number of medical and technical examinations and tests – the phase of examination and collection of data, comparisons of testing data with normal values including a recording of any significant deviations – symptoms and assignment of a deviation to a specific clinical image – the phase of deductive decision.

In case a single one of the above mentioned three steps is missing, it is not a diagnostic method, but just a method of collecting or processing data which can be used for a diagnostic method (Horáček, et al., 2005).

3 Regulations in the USA

3.1 General provisions

In compliance with regulations effective in the USA, so-called United States Code Title 35 – Patents (35 U.S.C.), patents shall meet the condition of usefulness[12], novelty[13] and non-obviousness[14]. The patent law specifies that any person who invents or discovers any new and useful process, machine, manufacture, or composition of matter, or any new and useful improvement thereof, may obtain a patent. The word "process" is defined by law as a process, act or method, and primarily includes industrial or technical processes.

The term "machine" used in the statute needs no explanation. The term "manufacture" refers to articles that are made, and includes all manufactured articles. The term "composition of matter" relates to chemical compositions and may include mixtures of ingredients as well as new chemical compounds. These classes of subject matter taken together include practically

12 35 U.S.C. 101 Inventions patentable.

13 35 U.S.C. 102 Conditions for patentability; novelty.

14 35 U.S.C. 103 Conditions for patentability; non-obvious subject matter.

everything that is made by man and the processes for making the products. These provisions are somewhat different from the Czech law, which explicitly states that methods and processes are not patentable, see above.

3.2 Biotechnological inventions

In the USA, the quoted 35 U.S.C. deals with biotechnological inventions with the definition of the term biotechnological process[15]:

e) a process of genetically altering or otherwise inducing a single- or multi-celled organism to:
   - express an exogenous nucleotide sequence,
   - inhibit, eliminate, augment, or alter expression of an endogenous nucleotide sequence, or
   - express a specific physiological characteristic not naturally associated with said organism;

f) cell fusion procedures yielding a cell line that expresses a specific protein, such as a monoclonal antibody; and

g) a method of using a product produced by a process defined by subparagraph a) or b), or a combination of the subparagraphs.

The quoted article 35 U.S.C. also states: patent may not be obtained, if the differences between the subject matter sought to be patented and the prior art are such that the subject matter as a whole would have been obvious at the time the invention was made to a person having ordinary skill in the art to which said subject matter pertains. Patentability shall not be negatived by the manner in which the invention was made[16].

However, in relation with the previous text concerning biotechnological inventions, American law states that they are to be deemed non-obvious:

- claims to the process and the composition of matter are contained in either the same application for patent or in separate applications having the same effective filing date; and
- the composition of matter, and the process at the time it was invented, were owned by the same person or subject to an obligation of assignment to the same person.

Revision US Patent law effective March 16, 2013[17] specifies that a patent for a claimed invention may not be obtained, notwithstanding that the claimed invention is not identically disclosed as set forth, if the differences between the claimed invention and the prior art are such that the claimed invention as a whole would have been obvious before the effective filing date of the claimed invention to a person having ordinary skill in the art to which the claimed invention pertains. Patentability shall not be negated by the manner in which the invention was made.

15 35 U.S.C. 103 Conditions for patentability; non-obvious subject matter (b) (3).

16 35 U.S.C. 103 Conditions for patentability; non-obvious subject matter (a).

17 35 U.S.C. 103 (not yet in force) Conditions for patentability; non-obvious subject matter.

3.3 Patent rights limitations

In compliance with the Act18, patent rights shall not apply against the medical practitioner or against a related health care entity with respect to such medical activity, i.e. the performance of a medical or surgical procedure on a body, but shall not include:

- the use of a patented machine, manufacture, or composition of matter in violation of such patent,
- the practice of a patented use of a composition of matter in violation of such patent, or
- the practice of a process in violation of a biotechnology patent.

The above mentioned shows relatively strong patent protection of biotechnological inventions in the USA.

4 Summary

Biotechnical inventions have a range of limitations for their patentability in the Czech Republic and European countries. On the other hand, there are some exceptions from these limitations and exclusions which may, when applied, allow patentability even to an invention which would otherwise be rejected under a different legal interpretation. The following cases can be mentioned as examples:

- Act No. 206/2000 Coll., S. 3 (b) does not allow to patent the human body, at the various stages of its formation and development and the simple discovery of one of its elements, including the sequence or partial sequence of a gene, however, it does not concern its isolated parts – here appears a range of possibilities of how to significantly limit the effects of the quoted exclusion, when the extent of the limitation is largely based on subjective assessment,
- the same Act in the same Section (c) states that plant or animal varieties or essentially biological processes for production of plants or animals are excluded from patentability, however, if the technical feasibility of the invention is not confined to a particular plant or animal variety, the claim is not excluded from patentability – there is an obvious space for subjective assessment of the claim,
- Act No. 527/1990 Coll., S. 3 (4) states that the treatment of the human or animal body by surgery or therapy and diagnostic methods practised on the human or animal body are excluded form patentability, however, this shall not apply to products, in particular substances or compositions, for use in these methods for treatment and these diagnostic methods – it is obvious that even though the method itself is excluded from patentability, the means necessary to its real application can be patented.

In the USA, the situation in the field of biotechnological inventions is somewhat more forthcoming to inventors. There are fewer exclusions from patentability and, in particular, methods and processes and procedures as products of invention activities can be patented. This opens various possibilities for research institutes, since although particularly biotechnological inventions work with natural, i.e. usually given materials, they also

18 35 U.S.C. 287 Limitation on damages and other remedies; marking and notice.

work with new or even breakthrough methods. With the use of generally recognized, researched, i.e. existing substances and organisms or their parts, these methods allow to treat so far incurable diseases or produce materials whose production would be ineffective by conventional methods.

The above mentioned findings show that the US regulations, particularly in the field of biotechnological inventions, are more progressive and thus worthy to apply in Europe. Revision of US Patent law effective on March 16, 2013, it seems, will not cause any negative issue in the field of biotechnological inventions.

Acknowledgement

The research has been supported by the Internal Grant of the Metropolitan University Prague "Právní ochrana biotechnologických vynálezů (Legal Protection of Biotechnological Inventions)" No. KVP/15/2013 and by the Institutional Research Development Scheme of CDV – Transport Research Centre (Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.).

Resumé

Zatímco biotechnologické vynálezy jsou z pohledu evropského i českého práva specifickou skupinou mezi vynálezy, v USA se k nim přistupuje prakticky stejně jako k jiným druhům vynálezů. Specifika biotechnologických vynálezů na evropské úrovni upravuje evropská směrnice č. 98/44/ES, která je včleněna na české úrovni do zákona č. 206/2000 Sb. V USA je problematika upravena v rámci obecného předpisu 35 U.S.C. Tento článek definuje pojem biotechnologických vynálezů a rozebírá tyto vynálezy z pohledu patentovatelnosti podle výše uvedených právních předpisů v Evropě a v USA.

Resume

While biotechnological inventions are a specific group of inventions from both European and Czech national law points of view, US regulation takes them similarly as other groups of inventions. Specifics of these inventions are determined by the directive no. 98/44/EC at the European level, which is incorporated in to the Czech law within the Act no. 206/2000 Col. In the USA biotechnological inventions are incorporated into the general regulation 35 U.S.C. The paper defines term of biotechnological inventions, and debate and compare above mentioned legal acts from the biotechnological inventions patentability point of view.

Literature

35 U.S.C., 2013: United States Code Title 35 – Patents, Appendix L Consolidated Patent Laws, on line: http://www.uspto.gov/web/offices/pac/mpep/consolidated_laws.pdf

BHUTANIOVÁ Z. Patenovateľnosť v oblasti farmaceutík. *Duševné vlastníctvo, UPV Banská Bystrica*, IX (2): 17-23., 2005. ISSN 1335-2881.

BREZAŇOVÁ I. Teória a prax v patentovaní biotechnologických vynálezov. *Duševné vlastníctvo, UPV Banská Bystrica*, VIII (4): 41-48, 2004. ISSN 1335-2881.

HORÁČEK R., ČADA K., HAJN P. *Práva k průmyslovému vlastnictví.* C.H.Beck v Praze 2005, 448 s., 2005. ISBN 80-7179-879-7.

HUMENÍK I. Ochrana medicínského postupu jako výsledku výskumnej práce. *Duševné vlastníctvo, UPV Banská Bystrica*, XII (4): 26-31., 2008, ISSN 1335-2881.

KYLIÁNOVÁ D. Súčasná ochrana liečivých prípravkov. *Duševné vlastníctvo, UPV Banská Bystrica*, X (4): 6-9, 2006. ISSN 1335-2881.

JAKL, L. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů*. MUP, Praha, 2010, 279 s., ISBN 978-80-86855-56-1.

JAKL, L. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. MUP, Praha, 2011, 166s., ISBN 978-80-86855-63-9.

JENERÁL, E. *Evropský a eurasijský patentový systém*. MUP, Praha, 2011, 272s., ISBN 978-80-86855-73-8.

POSPÍŠILOVÁ, D. & POSPÍŠIL, K. Specifické aspekty právní ochrany vynálezů v oblasti biotechnologie. *Acta MUP*, 2012. Metropolitní univerzita Praha, III (2). ISSN 1834-6932.

RIEČANOVÁ J. Výluky z patentovania biotechnologických vynálezov. *Duševné vlastníctvo, UPV Banská Bystrica*, XV (2): 23-27., 2011. ISSN 1335-2881.

ŠEVČENKOVÁ A. Patentovanie biotechnologických vynálezov v súčasnosti. *Duševné vlastníctvo, UPV Banská Bystrica*, XIII (3): 9-15, 2009. ISSN 1335-2881.

Směrnice 98/44/EC: Directive 98/44/EC of the European Parliament and of the Council of 6 July 1998 on the legal protection of biotechnological inventions

Úřad průmyslového vlastnictví, http://www.upv.cz. [on-line]

Zákon č. 93/1996 Sb., ze dne 15. března 1996, o změně právních předpisů souvisejících se zákonem č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin

Zákon č. 132/1989 Sb., ze dne 15. listopadu 1989, o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat

Zákon č. 206/2000 Sb., ze dne 21. června 2000, o ochraně biotechnologických vynálezů a o změně zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb.

Zákon č. 527/1990 Sb., ze dne 27. listopadu 1990 o vynálezech a zlepšovacích návrzích

Mgr. Jarmila Císařová[1]

Potřeba dobré víry při zápisu ochranné známky

Úvod

Dobrá víra i dobré mravy jsou významově neurčité právní pojmy. Jednání proti „dobrým mravům" a „nedostatek dobré víry" bývají označovány za tzv. „otevřené právní koncepty". Tyto instituty umožňují, aby se při rozhodování podle platného práva uplatnily i úvahy přirozenoprávní povahy, které umožňují, aby za odporující právu bylo kvalifikováno jednání, které není v přímém rozporu s textem některého speciálnějšího ustanovení zákona.[2]

Nicméně však fungování systému psaného práva je založeno zejména na důsledném dodržování pravidel vyplývajících z právních předpisů a korektiv dobrých mravů nebo dobré víry nesmí být na újmu principu právní jistoty a nesmí nepřiměřeně oslabovat subjektivní práva účastníků vyplývající z právních norem.[3]

Princip dobré víry

Obecný zákoník občanský z roku 1811, který platil na našem území, princip dobré víry nedeklaroval. Neznamená to však, že by morální pravidla neměla v souvislosti s Obecným zákoníkem občanským žádný význam. V § 916 odst. 2 Obecného občanského zákoníku nalézáme ochranu dobré víry v této podobě – třetí osobě, která „důvěřujíc v projev, nabyla práv, nelze namítati jednání na oko".[4]

Současný občanský zákoník ustanovení o principu dobré víry neobsahuje, na rozdíl od Code civil, který již ve svém původním znění obsahoval a obsahuje čl. 1134, jehož odstavec tři zní: „(smlouvy) musí být splněny v dobré víře."[5]

Nedostatek dobré víry při zápisu ochranné známky ve znění zákona č. 137/1955 Sb., o ochranných známkách

Ačkoli znění zákona č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů, nasvědčovalo snaze harmonizovat české známkové právo s První směrnicí Rady ze dne 21. prosince 1988 č. 89/104/EHS, v právní úpravě důvody známkové nezpůsobilosti explicitně uvedeny nebyly.[6]

---

1 Mgr. Jarmila Císařová je advokátní koncipientkou a doktorandkou MUP.

2 HAJN, P. K nedostatku dobré víry při zápisu ochranné známky. *Právo a podnikání*, č. 3., 2002, s. 24.

3 HAJN, P. K nedostatku dobré víry při zápisu ochranné známky. *Právo a podnikání*, č. 3., 2002, s. 24.

4 PELIKÁNOVÁ, I. Morální aspekty práva a právní interpretace. *Bulletin advokacie,* č. 10, 2010, str. 41.

5 PELIKÁNOVÁ, I. Morální aspekty práva a právní interpretace. *Bulletin advokacie,* č. 10, 2010, str. 41.

6 Dostupné na http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d33530v42974-koncept-dobre-viry-v-rizeni-o-prihlasce-ochranne-znamky/.

O „dobré víře“ se sice mluvilo v ustanovení § 2 odst. 1 písm. d) shora uvedeného zákona[7], nicméně byla pociťována potřeba toho, aby nedostatek dobré víry u přihlašovatele ochranné známky se stal obecným důvodem zápisné nezpůsobilosti. S tím souvisí i zásadní otázka, jak lze v takovém případě při zápisu ochranné známky přihlížet k „nedostatku dobré víry“, resp. ke „zlému úmyslu přihlašovatele“?

Odpověď dostaneme teleologickým výkladem[8] ustanovení § 1 zákona č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách, kde je ochranná známka charakterizována jako „označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby“. Pokud lze tedy z celkových okolností určitých přihlášek rozumně usoudit, že přihlašovatel nesleduje účel v zákoně uvedený, ale hodlá s registrovanými známkami nakládat jako s objektem spekulace, pak lze přihlášku zamítnout pro nedostatek jejího účelu.[9]

Je však nutné vzít v potaz stanovisko Evropského soudního dvora, které již v roce 1990 stanovilo, že „i tehdy, když evropská směrnice není v přiměřeném čase přenesena do národního zákonodárství, mají národní rozhodovací autority postupovat v nejvyšší možné míře ve smyslu textu a účelu Směrnice, aby bylo dosaženo účelu jí zamýšleného…“[10]

Jak pak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č.j. 2 Afs 92/2005-45 ze dne 29. 9. 2005, šlo o opomenutí zákonodárce při transformaci uvedené směrnice a šlo dospět k závěru, že zápisná nezpůsobilost z titulu zlé víry přihlašovatele ochranné známky byla aplikovatelná i za účinnosti zákona č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách.[11]

Nedostatek dobré víry při zápisu ochranné známky v současné právní úpravě

Úřad průmyslového vlastnictví poskytuje v rámci své činnosti ochranu právům k průmyslovému vlastnictví, tzn. i ochranu majitelům ochranných známek na základě zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách (dále také „OchrZn“).

Ust. § 7 odst. 1 písm. k) OchrZn stanoví, že přihlašované označení se nezapíše do rejstříku na základě námitek proti zápisu ochranné známky do rejstříku podaných u Úřadu průmyslového vlastnictví tím, kdo je dotčen ve svých právech přihláškou, která nebyla podána v dobré víře.

Nedostatek dobré víry při podání přihlášky ochranné známky je jak absolutním důvodem zápisné nezpůsobilosti podle § 4 písm. m) OchrZn, kdy žalovaný sám zjišťuje zlou víru na straně přihlašovatele, tak důvodem relativním na základě námitek dotčené osoby podle § 7 odst. 1 písm. k). Důvodová zpráva k zákonu o ochranných známkách k institutu dobré

7 Ze zápisu do rejstříku je vyloučeno označení, které výlučně sestává ze značek nebo označení obvyklých v běžném jazyce nebo užívaných v dobré víře a obchodních zvyklostech.

8 Teleologický výklad zkoumá účel rozebírané právní normy.

9 HAJN, P. K nedostatku dobré víry při zápisu ochranné známky. Právo a podnikání č. 3., 2002, s. 24.

10 HAJN, P. K nedostatku dobré víry při zápisu ochranné známky. Právo a podnikání č. 3., 2002, s. 25.

11 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. 741/2006 Sb., ze dne 29. 9. 2005.

víry uvádí, že tento se uplatní při zamezení zápisu tzv. spekulativní známky, kterou si její přihlašovatel dává zapsat nikoli za účelem užívání v obchodním styku, ale pouze pro dosažení zisku ze známkové transakce.[12]

Zavedení principu dobré víry jako relativního důvodu zápisné nezpůsobilosti vedlo k zesílení průzkumu před zápisem ochranné známky do rejstříku, jehož důsledkem je nezapisování spekulativních ochranných známek, o jejichž spekulativnosti však Úřad nemůže ze své činnosti vědět.[13]

Pojem dobré víry je významově obtížně uchopitelný. Lze ho vnímat jednak ve smyslu mravního významu nebo jako psychologickou kategorii. „V mravním významu je dobrá víra chápána jako protiklad autonomie vůle spjatý s římskoprávní *aequitas,* tedy jako jakási obecně uznávaná hranice jinak právem neomezeného jednání subjektů práva."[14]

Psychologický pohled na dobrou víru zaujímají i české civilní soudy. Psychologický pohled vyjadřuje nezaviněnou nevědomost o zpravidla vadných souvislostech postupu účastníka právního vztahu. Jak judikoval Nejvyšší soud, *rozhodovací praxe soudů je ustálena v závěru, že dobrá víra je – obecně vzato – vnitřní přesvědčení určité osoby, že nejedná protiprávně. Jde tedy o psychický stav, o vnitřní přesvědčení subjektu, které samo o sobě nemůže být předmětem dokazování. Předmětem dokazování mohou být skutečnosti vnějšího světa, jejichž prostřednictvím se vnitřní přesvědčení projevuje navenek, tedy okolnosti, z nichž lze dovodit přesvědčení příslušné osoby o její dobré víře.*[15]

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že v případech zmiňovaných zákonem o ochranných známkách je nutno vycházet z psychologického konceptu dobré víry, tj. z nevědomosti přihlašovatele o určitých okolnostech, neboť zákon o ochranných známkách ochranu dobré víry v mravním smyslu obsahuje v jiných ustanoveních zápisné nezpůsobilosti (viz § 4 písm. f/).[16]

Koncept dobré víry

Koncept dobré víry je obvykle spojován s otázkou zavinění (úmyslu, nedbalosti), byť o zavinění lze hovořit pouze ve vztahu ke zlé víře. V této souvislosti doktrína rozeznává tři koncepce dobré (zlé) víry. Podle první je ve zlé víře pouze ten, kdo jistou skutečnost subjektivně věděl. Podle druhé je ve zlé víře i ten, kdo o rozhodné skutečnosti sice nevěděl, ale věděl by o ní, kdyby se nedopustil hrubé nedbalosti. Podle třetího přístupu se vychází z předpokladu, že v dobré víře nemůže být ten, kdo věděl o určité skutečnosti, stejně jako ten, kdo by věděl, kdyby se nedopustil jakékoliv nedbalosti. V oblasti ochranných známek bude takovou skutečností zejména existence nějaké jiné ochranné známky namítatele.[17]

---

12 HORÁČEK, R., MACEK, J., BISKUPOVÁ, E. *Sbírka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví.* II. Díl. Vydání první. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 525.

13 HORÁČEK, R. a kol. Zákon o ochranných známkách. Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení. Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Komentář. 2., podstatně doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 112.

14 HORÁČEK, R., MACEK, J., BISKUPOVÁ, E. *Sbírka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví.* II. Díl. Vydání první. Praha: C. H. Beck, 2011 s. 526.

15 Rozsudek Nejvyššího soudu 31 Cdo 3177/2005 ze dne 30. 1. 2008.

16 Rozsudek Nejvyššího správního soudu 1 As 3/2008-195 ze dne 30. 4. 2008.

17 HORÁČEK, R., MACEK, J., BISKUPOVÁ, E. *Sbírka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví.* II. Díl. Vydání první. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 526.

Nejvyšší správní soud pak zastává názor, podle kterého je třeba v případě zákona o ochranných známkách aplikovat třetí koncepci dobré (zlé) víry, podle které „*ke zjištění nedostatku dobré víry postačí, když přihlašovatel věděl nebo při vynaložení obvyklé míry opatrnosti a s ohledem na všechny okolnosti případu měl vědět o existenci ochranné známky namítatele*."[18]

Objektivní přístup v hodnocení dobré víry přihlašovatelů zastává i Světová organizace duševního vlastnictví (viz. čl. 4).[19] Důvodová zpráva k zákonu o ochranných známkách uvádí, „*že pro účely posouzení dobré víry bude zvažována jakákoliv relevantní okolnost ke stanovení, zda došlo k podání přihlášky v dobré víře; zejména se vezme v úvahu, zda osoba, která podala přihlášku, věděla o právu jiné osoby na stejné nebo podobné označení nebo nemohla být logicky neznalá takového práva v době podání přihlášky a zda by použití takového označení bylo v rozporu s dobrými mravy nebo by neoprávněně poškodilo zvláštní charakter nebo pověst označení, které je předmětem jiného práva*."[20]

Samotná vědomost přihlašovatele o existenci ochranné známky však není dostatečným důvodem pro prohlášení ochranné známky za neplatnou pro nedostatek dobré víry. Ustanovení § 7 odst. 1 písm. k) uvádí, že ochrannou známku může z důvodu nedostatku dobré víry přihlašovatele napadnout pouze ten, kdo byl takovou přihláškou dotčen na svých právech.

Důkazní břemeno při posuzování dobré víry

Zatímco občanský zákoník dobrou víru presumuje[21], v případech, na něž dopadá zákon o ochranných známkách tento závěr aplikovat nelze. Je tomu tak především proto, že § 4 písm. m) OchrZn zakotvuje povinnost Úřadu nezapsat ochrannou známku, jejíž přihláška zjevně nebyla podána v dobré víře. Úřad tak není oprávněn dobrou víru přihlašovatelů ochranných známek presumovat, ale jejich dobrou víru je povinen zkoumat. V souladu s tím je i povinnost přihlašovatele svou dobrou víru případně prokázat a doložit, že přihlášku podal v dobré víře.

Po provedeném zápisu ochranné známky jsou však práva přihlašovatele chráněna, a tudíž je nutno z presumce dobré víry na straně přihlašovatele vycházet, neboť opačný přístup by byl v rozporu s principem právní jistoty.

Pokud tedy někdo vyvolá řízení o neplatnosti ochranné známky podle § 32 zákona o ochranných známkách pro nedostatek dobré víry přihlašovatele, leží důkazní břemeno právě na této osobě a nikoli na přihlašovateli. Chce-li být tato osoba v řízení úspěšná, musí nedostatek dobré víry přihlašovatele prokázat.

V neposlední řadě platí, že správní orgán musí vždy přihlédnout i ke všem ostatním relevantním okolnostem případu. Přezkum rozhodnutí o zápisu do rejstříku náleží soudům rozhodujícím ve správním soudnictví.

---

18 Rozsudek Nejvyššího správního soudu 1 As 3/2008-195 ze dne 30. 4. 2008.

19 On-line: http://www.wipo.int/export/sites/www/about-ip/en/development_iplaw/pdf/pub845.pdf.

20 HORÁČEK, R., MACEK, J., BISKUPOVÁ, E. *Sbírka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví*. II. Díl. Vydání první. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 526.

21 Např. nález Pl. ÚS 78/06 ze dne 16. 10. 2007.

„Neexistence dobré víry přihlašovatele v době podání přihlášky ochranné známky Společenství"

Národní soudy se ve známkoprávních věcech řídí kromě platných právních předpisů daného státu také nařízením Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství, resp. nařízením Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství, které vstoupilo v platnost dne 13. dubna 2009. Ve věcech žalob pro porušení práv k ochranným známkám Společenství mají výlučnou příslušnost soudy pro ochranné známky Společenství.[22]

Interpretací pojmu neexistence dobré víry přihlašovatele se zaobírá rozsudek Soudního dvora ze dne 11. června 2009 ve věci Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli AG proti Franz Hauswirth GmbH. Řízení se týká ochranné známky zobrazující sedícího čokoládového zajíce zlaté barvy s červenou stuhou a rolničkou s nápisem „Lindt GOLDHASE". Podstatou návrhu společnosti Lindt & Sprüngli v řízení o porušení bylo, aby společnost Franz Hauswirth přestala na území EU vyrábět či uvádět na trh čokoládové zajíčky, kteří by byli svou podobou zaměnitelní s tím, který je chráněn ochrannou známkou Společenství majitelky Lindt & Sprüngli. Oberster Gerichtshof požádal ESD o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu čl. 51 odst. 1 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 40/94. Podle předkládajícího soudu existuje nebezpečí záměny mezi čokoládovým zajíčkem vyráběným a uváděným na trh společností Franz Hauswirth a čokoládovým zajíčkem vyráběným a uváděným na trh pod dotčenou ochrannou známkou Lindt & Sprüngli. Oberster Gerichtshof uvádí, že rozhodnutí, které má vynést závisí na tom, zda společnost Lindt & Sprüngli byla v dobré víře ve smyslu čl. 51 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94 v době podání přihlášky dotčené trojrozměrné ochranné známky (vzhledem k rozhodné době z hlediska skutkového stavu se řízení řídí nařízením č. 40/94).

Článek 51 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94, nazvaný „Absolutní důvody neplatnosti" stanoví, že „ochranná známka Společenství se prohlásí za neplatnou na základě návrhu podaného u úřadu nebo na základě protinávrhu v řízení o porušení: (...) pokud přihlašovatel v době podání přihlášky nebyl v dobré víře."

Komise se k věci vyjádřila v tom smyslu, že mezi relevantní kritéria pro určení toho, zda přihlašovatel byl v dobré víře, či nikoli, řadí chování přihlašovatele na trhu, jakož i chování ostatních subjektů ve vztahu k přihlašovanému označení, dále skutečnost, že přihlašovatel v době podání přihlášky disponuje souborem ochranných známek, jakož i všechny ostatní okolnosti projednávaného případu.[23]

Soudní dvůr rozhodl ve věci tak, že pro účely posouzení neexistence dobré víry přihlašovatele ve smyslu čl. 51 odst. 1 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství, je vnitrostátní soud povinen vzít v úvahu všechny relevantní faktory, které se týkají projednávaného případu a které existují v době podání přihlášky k zápisu označení jako ochranné známky Společenství, zejména pak:

- skutečnost, že si je přihlašovatel vědom nebo si musí být vědom toho, že třetí osoba používá přinejmenším v jednom členském státě totožné nebo podobné označení pro totožné nebo podobné výrobky, které je zaměnitelné s označením, o jehož zápis žádá;

22 Dostupné na http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d33530v42974-koncept-dobre-viry-v-rizeni-o-prihlasce-ochranne-znamky/?as_id=4a7vu7k4l14iq6v85f38251u55.

23 Rozsudek Soudního dvora ve věci C-529/07 ze dne 11. 6. 2009.

- úmysl přihlašovatele zabránit této třetí osobě v dalším používání takového označení a
- úroveň právní ochrany, které požívají označení třetích osob a označení, jehož zápis je požadován.[24]

Soudní dvůr jako důležité zdůraznil, že neexistence dobré víry přihlašovatele ve smyslu čl. 51 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94 musí být posuzována globálně, a to s přihlédnutím ke všem relevantním faktorům projednávaného případu.

Resumé

Cílem článku je poukázat na nedostatek dobré víry ve známkoprávní úpravě. Za relevantní je nutné pokládat zjištění, že se ve známkoprávní úpravě presumpce dobré víry nepoužije a Úřad průmyslového vlastnictví je povinen zkoumat, zda byla přihláška ochranné známky podána v dobré víře. S tím souvisí otázka tzv. důkazního břemene. V případě podání přihlášky je totiž na přihlašovateli, aby prokázal, že přihlášku podal v dobré víře. Po provedeném zápisu se však dobrá víra presumuje.

Resume

This article aims to point out the lack of good faith in trademark treatment. The relevant finding is that in trademark treatment presumption of good faith is not and Industrial Property Office is required to consider filing in good faith. A related issue is the burden of proof. If the application is filed, the applicant is required to demonstrate that it had applied in good faith. After successful registration, however, presumes good faith.

24 Rozsudek Soudního dvora ve věci C-529/07 ze dne 11. 6. 2009.

Použitá literatura

FIALA, J., KINDL, M., et al. *Občanský zákoník. Komentář.* I. díl. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009.
HAJN, P. K nedostatku dobré víry při zápisu ochranné známky. Právo a podnikání č. 3., 2002.
HORÁČEK, R., MACEK, J., BISKUPOVÁ, E. *Sbírka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví.* II. Díl. Vydání první. Praha: C. H. Beck, 2011.
HORÁČEK, R., ČADA, K., HAJN, P. *Práva k průmyslovému vlastnictví.* 2. Vydání. Praha, C.H. Beck, 2011.
JAKL, L. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví – REPETITORIUM*. Praha, 2011.
TELEC, I., TUMA, P. *Přehled práva duševního vlastnictví 2*. Doplněk, Brno, 2006.

Právní předpisy

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdější předpisů.
Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

II. ÚS 249/97 ze dne 26.2.1998.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu 1 As 3/2008-195 ze dne 30. 4. 2008.
Rozsudek Nejvyššího soudu 31 Cdo 3177/2005 ze dne 30. 1. 2008.
Rozsudek Soudního dvora ve věci C-529/07 ze dne 11. 6. 2009.

JUDr. Vladimír Novotný[1]

Propadnutí a zabrání věci při ochraně průmyslového vlastnictví

Úvod

V právních předpisech poskytujících ochranu průmyslovému vlastnictví je upravena možnost uložit sankci propadnutí věci nebo ochranné opatření spočívající v zabrání věci. Některé právní předpisy specifikují věc jako zboží. Zvláštním institutem soukromoprávní povahy, který má co do výsledku k těmto institutům blízko, je uplatnění zjednodušeného postupu a následné zničení zboží. Příspěvek se věnuje jak tomuto druhu správních sankcí, tak i ochranných opatření. Za zboží porušující právo duševního vlastnictví se rozumí:

a) padělky,
   - zboží včetně jeho obalu označené neoprávněně ochrannou známkou, která je totožná s ochrannou známkou platně zapsanou pro stejný druh zboží nebo která nemůže být od této ochranné známky ve svých podstatných znacích odlišena, a tím porušuje práva držitele příslušné ochranné známky podle práva Společenství, jak stanoví nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství, nebo podle právních předpisů členského státu, ve kterém je podána žádost o přijetí opatření celních orgánů,
   - jakýkoli symbol ochranné známky (včetně loga, etikety, nálepky, letáku, návodu k použití nebo záručního listu opatřených takovým symbolem), a to i tehdy, je-li předkládán samostatně, za stejných podmínek jako zboží,
   - obalové materiály označené ochrannými známkami padělků uvedenými samostatně, za stejných podmínek,

b) nedovolené napodobeniny,
   - tj. zboží, které představuje nebo obsahuje kopie pořízené bez souhlasu držitele autorského práva nebo práva s ním souvisejícího nebo práva k (průmyslovému) vzoru, bez ohledu na to, je-li zapsáno podle vnitrostátních právních předpisů, nebo bez souhlasu osoby oprávněné držitelem práva v zemi výroby, pokud výroba těchto kopií porušuje příslušné právo podle nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství nebo podle právních předpisů členského státu, ve kterém je podána žádost o přijetí opatření celních orgánů,

c) zboží, které v členském státě, v němž je podána žádost o přijetí opatření celních orgánů, porušuje,
   - patent podle právních předpisů dotyčného členského státu, - dodatkové ochranné osvědčení, jako jsou osvědčení stanovená v nařízení Rady (EHS) č. 1768/92 nebo v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1610/96,

---

1 Autor je akademický pracovník Metropolitní univerzity Praha a externí doktorand MUP.

- národní odrůdové právo podle právních předpisů dotyčného členského státu nebo odrůdové právo Společenství, jako je právo stanovené v nařízení Rady (ES) č. 2100/94,
- označení původu nebo zeměpisná označení podle právních předpisů dotyčného členského státu nebo nařízení Rady (EHS) č. 2081/92 a (ES) č. 1493/1999,
- zeměpisná označení, jako jsou označení stanovená v nařízení Rady (EHS) č. 1576/89.

Propadnutí a zabrání věci

Propadnutí věci (zboží) při ochraně průmyslového vlastnictví najdeme upraveno ve více zákonech.

Podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů je propadnutí věci jednou ze sankcí, kterou může uložit správní orgán v případě, že věc o které se rozhoduje, náleží pachateli a současně byla užita nebo určena ke spáchání přestupku, případně byla přestupkem získána nebo byla nabyta za věc přestupkem získanou. Další podmínkou je, že hodnota věci není v nápadném nepoměru k povaze přestupku. Vlastníkem propadlé věci je stát. Sankci propadnutí věci nelze uložit ex lege v příkazním řízení podle přestupkového zákona. Skutkovou podstatu přestupku na úseku porušování průmyslových práv a porušování práv k obchodní firmě najdeme v ustanovení § 33 zákona č. 200/1990 Sb. Přestupku se dopustí ten, kdo neoprávněně vykonával práva, která jsou zákony na ochranu průmyslového vlastnictví vyhrazena majitelům těchto práv, nebo neoprávněně užíval obchodní firmu nebo jakékoliv značení zaměnitelné s obchodní firmou nebo označením příznačným pro jiného podnikatele. Tato úprava je reakcí na závazek České republiky plynoucí z Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví – TRIPS, jež je součástí dohody o zřízení Světové obchodní organizace – WTO. Podle této dohody se státy zavazují zajistit, aby přinejmenším v případech úmyslného padělání ochranné známky nebo porušení autorského práva v komerčním měřítku bylo zavedeno trestní řízení a tresty. Věcně příslušným orgánem pro projednání přestupku podle § 33 zákona o přestupcích je obecní úřad obce s rozšířenou působností. Lze mít vcelku odůvodněné pochybnosti o tom, zda úředníci obecní úřadu obce s rozšířenou působností jsou odborně připraveni na poměrně složitou otázku ochrany průmyslových práv. Dalším omezením zde bude výše sankce, stanovená do 15 000 Kč, vzhledem k podmínce, že hodnota věci nesmí být v nápadném nepoměru k povaze přestupku. Lze proto předpokládat, že tato cesta ochrany bude volena ojediněle.

Nebylo-li uloženo propadnutí věci, může správní orgán rozhodnout, že se taková věc zabírá, za podmínky kdy věc náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat, nebo nenáleží pachateli přestupku nebo mu nenáleží zcela a jestliže to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem. Jedná se o opatření státního donucení, jež způsobují určitou újmu osobám, kterým jsou ukládána, a současně mají chránit zájmy společnosti, neobsahují však prvek morálního odsouzení činu. O zabrání věci však nelze rozhodnout, jestliže od jednání majícího znaky přestupku uplynuly dva roky. Vlastníkem zabrané věci se stává stát. V tomto případě se však nejedná o sankci, ale o ochranné opatření.

Jako zboží chápeme hmotný statek (přírodní nebo vyrobený), který je určen k prodeji. To znamená, že zboží za určitých podmínek změní svého majitele a vlastnictví produktu přechází z prodávajícího na kupujícího. Ostatně obchodní zákoník v ustanovení § 409 odst. 1 rozumí pod pojmem zboží movitou věc, tedy i tu, kterou kupující dále neprodává. Vymezení pojmu zboží najdeme také v judikatuře ESD, který v ca. Komise v Itálie (7/68) chápe zboží jako hmotný předmět obchodní transakce ocenitelný v penězích.

Podle zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, v případě zjištění výrobků nebo zboží, které naplňují znaky porušení práv ustanovení duševního vlastnictví, jakož i skladování takových výrobků za účelem jejich nabízení nebo prodeje a dále neoprávněné užívání označení chráněného podle zákona o ochranných známkách je příslušný správní orgán oprávněn takovéto výrobky nebo zboží zajistit a následně rozhodnout o jejich propadnutí nebo zabrání. Zákon pojmy propadnutí a zabrání nijak nedefinuje. Zabrání zboží vymezuje celní zákon[2], který v ustanovení § 296 umožňuje v případě, že nebylo uloženo propadnutí zboží, rozhodnout o tom, že se zboží zabírá. K zabrání zboží musí být kumulativně splněny následující podmínky, zabrání zboží vyžaduje bezpečnost osoby nebo majetku anebo jiný obecný zájem a současně celní orgán do 60 dnů ode dne, kdy správní delikt vyšel najevo, nezjistí skutečnosti odůvodňující zahájení řízení o správním deliktu proti určité osobě, nebo zboží náleží pachateli, kterého nelze za správní delikt stíhat, nebo zboží nenáleží pachateli správního deliktu nebo mu nenáleží zcela.

Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, předpokládá zabrání zboží, kterým jsou porušena práva k duševnímu vlastnictví v případě, kdy nebylo uloženo propadnutí zboží, porušujícího práva k duševnímu vlastnictví, a současně je splněna některá následující podmínka

a) pachatel správního deliktu není znám,
b) náleží osobě, kterou nelze za správní delikt stíhat, nebo
c) nenáleží pachateli správního deliktu nebo mu nenáleží zcela, a jestliže to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem.

Vlastníkem zabraného zboží, kterým jsou porušena práva k duševnímu vlastnictví, se stává stát.

Propadnutá věc, která přešla vlastnicky na stát, může být upravena tak, že jsou odstraněna označení, která porušují předpisy na ochranu duševního vlastnictví a je možné je bezúplatně převést k využití pro humanitární účely. Tato možnost se však týká pouze padělků, tedy zboží, které porušuje práva z ochranných známek a práva k ochraně zeměpisného označení, nikoliv nedovolených napodobenin. Pouze padělky je možné upravit tak, aby neporušovaly právo duševního vlastnictví a zároveň byly i nadále reálně použitelné. Primárním účelem propadnutí věci však je odebrat věc ze sféry vlivu pachatele správního deliktu.

Uložit propadnutí lze na zboží, které porušuje právo duševního vlastnictví, anebo na materiály a technologická zařízení určené nebo používané výlučně nebo převážně při činnostech porušujících právo duševního vlastnictví, tj. věci.

Věc, která je předmětem sankce propadnutí věci, musí náležet pachateli správního deliktu a musela být ke spáchání správního deliktu užita nebo byla správním deliktem získána nebo nabyta za věc správním deliktem získanou.

O propadnutí věci nelze rozhodnout, je-li hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze správního deliktu. Vzhledem k možné výši sankce lze předpokládat, že možnosti pro uložení této sankce jsou, podstatně širší než u přestupků podle ustanovení § 33 zákona o přestupcích a je možné postihovat nejen vlastní zboží mnohdy jistě značné hodnoty, ale i výrobní zařízení, které bylo ke spáchání přestupku užito, např. stroj na vyšívání ochranné známky.

2 Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Nad dodržováním právních povinností v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví vykonávají dohled Celní orgány, a to podle zákona č. 191/1999 Sb.[3] a zákona č. 634/1992 Sb.[4] Zákon č. 191/1999 Sb. stanoví podmínky, na základě kterých provádí celní orgány opatření vůči osobám, které vlastní, drží, prodávají nebo skladují zboží, kterým jsou porušena práva k duševnímu vlastnictví na celním území Evropských společenství. Zákon zohledňuje příslušné právní předpisy EU, a to především nařízení Rady č. 1383/2003 a nařízení Komise č. 1891/2004.

Podle rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2005 čj. 7 Ca 174/2004-35 je „držitelem zboží" osoba, která má toto zboží ve své faktické právní dispozici. Pokud tato osoba zboží dovezla pro osobu jinou a má je ve svých skladovacích prostorech, je držitelem zboží.

Zákon o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží oproti zákonu o ochraně spotřebitele stanovuje postup celních orgánů bezprostředně ve vztahu k majiteli práva k duševnímu vlastnictví a řeší procesní práva a povinnosti mezi celními orgány a osobami, v jejichž prospěch celní orgány příslušná opatření realizují. Pro účely nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 se „zbožím porušujícím právo duševního vlastnictví" rozumí zejména padělky, nedovolené napodobeniny, a zboží, které v členském státě, v němž je podána žádost o přijetí opatření celních orgánů, porušuje práva průmyslového vlastnictví. Do této kategorie nespadá zboží označené ochrannou známkou se souhlasem držitele této ochranné známky nebo na zboží opatřené chráněným označením původu či chráněným zeměpisným označením nebo na zboží chráněné patentem nebo dodatkovým ochranným osvědčením, autorským právem nebo právem s ním souvisejícím nebo právem k (průmyslovému) vzoru nebo odrůdovým právem a které bylo vyrobeno se souhlasem držitele práva, ale bez jeho souhlasu se ocitlo v některé ze situací uvedených v nařízení.

Výluka se také vztahuje na osobní zavazadlo cestujícího, které obsahuje zboží neobchodní povahy v rámci limitů osvobození od cla a neexistují-li věcné náznaky, že zboží je součástí obchodní přepravy, takové zboží je z působnosti nařízení vyloučeno.

Závěr

Problematika zabrání a propadnutí věci v oblasti práv průmyslového vlastnictví obsahuje speciální právní úpravu. Právě tato specialita vyžaduje podrobnou znalost materie vzhledem k možné nevratnosti provedeného úkonu orgánu veřejné moci. Zejména v případě postupu, jehož výsledkem je zničení věci. Zvláštní institut zjednodušeného postupu předpokládá důslednou znalost a správnou aplikaci oprávnění orgánu veřejné moci. Věc navíc komplikuje i aplikace norem práva veřejného tak i práva soukromého, kdy i při postupu podle soukromoprávních norem není vyloučena správní odpovědnost za správní delikt. Cílem této práce bylo stručně popsat právní úpravu zabrání a propadnutí věci a podmínky jejích zničení v jednoduché komparaci speciální právní úpravy k její obecné úpravě.

3 Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

4 Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Resumé

Právní předpisy poskytující ochranu průmyslovému vlastnictví se věnují také možnostem propadnutí věci nebo zabrání věci. Některé předpisy specifikují věc jako zboží. Zvláštním a jinak běžně neužívaným institutem, který má co do výsledku k těmto institutům blízko, je uplatnění zjednodušeného postupu a následné zničení zboží. Příspěvek se věnuje jak tomuto druhu správních sankcí, tak i ochranných opatření.

Resume

The regulations providing protection of industrial property also deal with cases of goods forfeiture and retention. Some regulations refer to a thing as the goods. Special and not commonly used institute which is close to these institutes in its result is use of a simplified proceeding followed by destruction of the goods. The paper focuses on these types of sanctions as well as protective measures.

Použitá literatura

JAKL. L. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví – Repetitorium*. Praha. MUP. 2008.
JAKL. L. *Metodologie vědy a výzkumu*. MUP. Studijní texty.

Právní předpisy

Nařízení Rady EU (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003, o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo.
Nařízení Rady (EHS) č. 1576/89 ze dne 29. května 1989, kterým se stanoví obecná pravidla pro definici, označování a obchodní úpravu lihovin.
Nařízení Rady (EHS) č. 2081/92, ze dne 14. července 1992, o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin.
Nařízení Rady (ES) č. 1493/1999, jež se týkají shromažďování údajů pro identifikaci vinařských produktů a sledování trhu s vínem.
Nařízení Rady (ES) č. 2100/94, ze dne 27. července 1994, o odrůdových právech Společenství.
Nařízení Rady (ES) č. 207/2000, ze dne 26. února 2009, o ochranné známce Společenství, (kodifikované znění).
Nařízení Rady (ES) č. 6/2002, ze dne 12. prosince 2001, o (průmyslových) vzorech Společenství.
Nařízení Rady (EHS) č. 1768/92, ze dne 18. června 1992, o zavedení dodatkových ochranných osvědčení pro léčivé přípravky.
Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
Zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Mgr. Ing. Stanislav Babický[1]

Udržovací poplatky regionálních systémů právní ochrany vynálezů

Úvod

Významnou otázkou regionálních systémů právní ochrany vynálezů je výše nákladů. Ochraně vynálezu nutně musí předcházet vytvoření vynálezu. To bývá často spojeno s nemalými náklady, nikoliv však ve všech případech. Teprve po vytvoření vynálezu přichází na řadu jeho ochrana. Studovaným způsobem právní ochrany, a to velmi důležitým, je patentová ochrana.

Autor tohoto článku vybral pro účely výzkumu udržovacích poplatků regionální systémy právní ochrany vynálezů, které byly založeny těmito mezinárodními smlouvami:

1. Úmluva o udělování evropských patentů z roku 1973, kterou byla zřízena Evropská patentová organizace (EPO);
2. Eurasijská patentová úmluva z roku 1994, kterou byla zřízena Eurasijská patentová organizace (EAPO);
3. Dohoda o vytvoření organizace průmyslového vlastnictví pro anglicky mluvící Afriku z roku 1976, kterou byla založena Africká regionální organizace duševního vlastnictví (ARIPO);
4. Dohoda o vytvoření orgánu pro patentová práva Afriky a Madagaskaru z roku 1962, kterou byla založena Africká organizace duševního vlastnictví (OAPI);
5. Smlouva o založení Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu z roku 1981 (GCC).

Hlavním cílem tohoto článku je předložit výsledky studia vztahů mezi udržovacími poplatky a hrubým domácím produktem. K tomu je nejprve uvedena teorie. Pak je předložena struktura nákladů a náklady na průměrný evropský patent. Následně jsou uvedeny poplatky za řízení o regionálních patentových přihláškách. Dále jsou též nastíněny náklady na profesionální zastoupení a náklady na překlady patentového spisu. Pak jsou předloženy základní ekonomické údaje o vybraných regionálních systémech právní ochrany vynálezů, zejména hrubý domácí produkt. V další podkapitole jsou na jednom místě shrnuty národní udržovací poplatky všech členských států vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů. Tato podkapitola je též věnována přehledům udržovacích poplatků v závislosti na hrubém domácím produktu, počtu obyvatel a rozloze. Tyto údaje jsou podrobně analyzovány. Z výsledků analýz jsou vyvozeny teoretické závěry. Na základě předložených závěrů je vypracován návrh na řešení zjištěných problémů.

---

1 Mgr. Ing. Stanislav Babický je patentový zástupce a soudní znalec v oboru patenty a vynálezy; absolvent a doktorand MUP.

Hypotéza tohoto článku vychází z kvantitativního výzkumu vztahů výše udržovacích poplatků ve vybraných regionálních systémech právní ochrany vynálezů a hrubého domácího produktu. Touto hypotézou je, že celkové výše udržovacích poplatků vztažené na součet hrubého domácího produktu regionů vymezených členskými státy a) Úmluvy o udělování evropských patentů, b) Eurasijské patentové úmluvy, c) Africké regionální organizace duševního vlastnictví, d) Africké organizace duševního vlastnictví a e) Rady pro spolupráci arabských států golfského zálivu jsou velmi dobře srovnatelné.

1 Teorie udržovacích poplatků a hrubého domácího produktu

V dalších kapitolách se autor tohoto článku soustředí na udržovací poplatky ve vybraných regionálních systémech právní ochrany vynálezů. Postupně jsou analyzovány klíčové údaje nezbytné pro jejich dílčí ekonomické vyhodnocení. Výzkum má zjišťující charakter, metodou výzkumu použitou v tomto článku je **kvantitativní** rozbor. Po úvodní podrobné analýze dosavadního stavu je provedena komparace zjištěných údajů a jejich vyhodnocení a následná syntéza vedoucí k návrhu na korekci dosavadního stavu.

Hrubý domácí produkt je klíčovým ukazatelem vývoje národního hospodářství, který se používá v makroekonomii pro určování výkonnosti ekonomiky studovaných států.

Hrubý domácí produkt je peněžní hodnota statků a služeb vytvořená za dané období na určitém území. Jde o ukazatel shrnující nově vytvořené hodnoty, který slouží k odhadu ekonomického rozvoje země. Hrubý domácí produkt ve finančním vyjádření představuje hodnotu všeho, co bylo v zemi vytvořeno za sledované období, kterým bývá nejčastěji rok.

V mezinárodních srovnáních se také používá hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele označovaný též jako hrubý domácí produkt na hlavu.

Hrubý domácí produkt je často označován zkratkou HDP nebo též v zahraniční literatuře GDP z anglického označení Gross Domestic Product.

Poplatky placené za udržování patentu v platnosti jsou často označovány jako udržovací poplatky nebo též obnovovací poplatky, anglicky annual fees nebo renewal fees.

Udržovací poplatky jsou obvykle považovány za správní poplatky. V České republice byly udržovací poplatky upraveny zákonem č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Existuje však teorie, že předmětem správních poplatků jsou úkony spojené s činností správních orgánů a písemně učiněná podání, jejichž vyřízení si vyžaduje rozhodnutí ve správním řízení. Podle uvedené teorie nebyly podmínky pro udržovací poplatky splněny. Tato teorie je příčinou přijetí zvláštního zákona č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů. Tímto zákonem byly udržovací poplatky vyňaty ze správních poplatků.

Platnost evropských patentů se podle Úmluvy o udělování evropských patentů udržuje placením národních udržovacích poplatků upravených právními předpisy států, v nichž byl evropský patent validován.

V ostatních vybraných regionálních systémech právní ochrany vynálezů jsou udržovací poplatky obvykle upraveny v prováděcích předpisech vydaných na základě smluv zakládajících tyto regionální systémy.

Autor tohoto článku nejprve analyzuje strukturu nákladů, které je nutné vynaložit na zajištění a udržení regionální patentové ochrany vynálezu. Dále jsou diskutovány náklady na průměrný evropský patent, které byly publikovány Evropským patentovým úřadem. Na tomto příkladu lze názorně ukázat, že celkové náklady na získání a udržování patentu lze rozdělit následovně:

a) poplatky spojené s řízením o udělení patentu;

b) náklady na profesionální zastoupení při řízení o udělení patentu;

c) náklady na překlady patentového spisu;

d) udržovací poplatky.

Tyto čtyři skupiny nákladů jsou studovány v další kapitolách tohoto článku.

Největší pozornost je věnována studiu udržovacích poplatků a jejich vztahu k hrubému domácímu produktu a dalším základním ukazatelům vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů.

2 Náklady na průměrný evropský patent

Velmi dobrý přehled o struktuře nákladů na získání evropského patentu poskytuje přehled publikovaný Evropským patentovým úřadem.2 Údaje převzaté z přehledu jsou zpracovány v následujících tabulce.

Tabulka 1 – Náklady na průměrný evropský patent

Náklady	EUR	Podíl (%)
Přihlašovací fáze	800	
Průzkumová fáze	2 400	
Udělovací fáze	1 100	
Poplatky EPÚ celkem	4 300	14 %
Profesionální zastoupení před EPÚ	5 500	18 %
Překlady ve smluvních státech	11 500	39 %
Součet národních udržovacích poplatků (5.-10. rok platnosti patentu)	8 500	29 %
Celkové náklady	29 800	100 %

Zdroj: Evropský patentový úřad, dne 1. července 1999. Osm států, platnost deset let.

Tabulka 1 ukazuje, jak již z jejího názvu vyplývá, náklady na průměrný evropský patent. Avšak náklady na evropský patent platný ve dvou různých specifických skupinách států se mohou zásadně lišit.

Tabulka 1 uvádí, že náklady na národní udržovací poplatky v tomto případě činí 29 % celkových nákladů. Výše tohoto součtu však velice závisí na výběru členských států Evropské patentové organizace. Vliv výběru těchto států je prozkoumán v následující části.

2 Cost of an average European Patent as at 1.7.99; 8 states, 10-year term. Source: European Patent Office

Tabulka 2 také uvádí součty udržovacích poplatků za 5. až 10. rok platnosti evropského patentu. V tomto případě však autor tohoto článku vybral dvě extrémní skupiny osmi států. Pro porovnání vybral nejprve osm států s **nejnižším** součtem národních udržovacích poplatků za 5. až 10. rok platnosti evropského patentu a pak osm států s **nejvyšším** součtem národních udržovacích poplatků za 5. až 10. rok platnosti evropského patentu. Při výběru osmi států s **nejnižším** součtem by podíl součtu národních udržovacích poplatků na celkových nákladech, jež uvádí tabulka 1, činil **18 %**,[3] zatímco při součtu národních udržovacích poplatků pro osm států s nejvyšším součtem by tento podíl činil 44 %.

Tabulka 2 – Přehled osmi států s nejnižším a osmi států s nejvyšším součtem národních udržovacích poplatků za 5. až 10. rok platnosti evropského patentu

Pořadí dle součtu	Kód státu	Stát	Součet (CZK)	Součet (EUR)	Pořadí dle součtu	Kód státu	Stát	Součet (CZK)	Součet (EUR)
1	MK	Makedonie	4 653	184	**33**	DE	Německo	32 928	1 303
2	ME	Černá Hora	6 740	267	**34**	DK	Dánsko	35 890	1 420
3	SI	Slovinsko	10 599	419	**35**	SE	Švédsko	37 564	1 486
4	IS	Island	12 657	501	**36**	NL	Nizozemsko	38 588	1 527
5	MT	Malta	13 482	533	**37**	AT	Rakousko	38 588	1 527
6	LU	Lucembursko	14 020	555	**38**	FI	Finsko	40 646	1 608
7	AL	Albánie	14 779	585	**39**	NO	Norsko	44 854	1 775
8	HR	Chorvatsko	14 903	590	**40**	HU	Maďarsko	72 045	2 850
		CELKEM	91 833	3 633			**CELKEM**	341 102	13 496

3 Poplatky za řízení o regionálních patentových přihláškách

V této kapitole jsou nejprve postupně uvedeny přehledy základních poplatků placených v rámci vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů. Tyto základní poplatky je třeba uvažovat odděleně od poplatků **za udržování patentu v platnosti**.

Na rozdíl od nákladů na překlady patentových spisů či na profesionální zastoupení lze poplatky za řízení o patentové přihlášce zjišťovat mnohem snadněji. V následujících tabulkách (tabulka 3–7) jsou přehledně uvedeny základní poplatky placené jednotlivým vybraným regionálním úřadům právní ochrany vynálezů. Všechny tabulky obsahují výše poplatků v národní měně používané příslušným regionálním úřadem a také jejich výše přepočítané na české koruny (Kč) označované též mezinárodním kódem CZK.

Tabulka 3 přehledně uvádí vybrané poplatky placené v souvislosti s Evropskou patentovou přihláškou nejen v první instanci včetně poplatku za podání odporu, ale i ve druhé instanci včetně poplatku za podání stížnosti.[4] Obsahuje též výše poplatků za rozšíření platnosti evropského patentu na území Bosny a Hercegoviny a Černé Hory.

3 Výběr byl proveden ze všech 38 členských států EPÚ plus Bosna a Hercegovina a Černá Hora jako státy takzvaného rozšíření.

4 Sazebník poplatků Evropské patentové organizace. Dostupný dne 26. května 2013 na adrese http://www.epoline.org/portal/portal/default/epoline.Scheduleoffees.

Tabulka 3 - Poplatky placené Evropskému patentovému úřadu v roce 2013

Kód	Poplatek	EUR	CZK
001	Přihlašovací poplatek	200	5 145
001	Přihlašovací poplatek při elektronickém podání	115	2 958
002	Poplatek za mezinárodní rešerši	1 165	29 970
005	Určovací poplatek pro všechny smluvní státy	555	14 277
006	Poplatek za průzkum	1 555	40 002
007	Poplatek za udělení a tisk (do 35 stran) nebo za udělení a zveřejnění	875	22 509
008	Poplatek za tisk 36. a každé další strany	14	360
010	Poplatek za podání odporu	745	19 165
011	Poplatek za podání stížnosti	1 240	31 899
015	Poplatek za nároky - za 15. až 50. nárok	225	5 788
015	Poplatek za nároky - 51. a každý další nárok	555	14 277
033	Udržovací poplatek za 3. rok platnosti evropské patentové přihlášky	455	11 705
034	Udržovací poplatek za 4. rok platnosti evropské patentové přihlášky	555	14 277
035	Udržovací poplatek za 5. rok platnosti evropské patentové přihlášky	775	19 937
036	Udržovací poplatek za 6. rok platnosti evropské patentové přihlášky	995	25 596
037	Udržovací poplatek za 7. rok platnosti evropské patentové přihlášky	1 105	28 426
038	Udržovací poplatek za 8. rok platnosti evropské patentové přihlášky	1 215	31 256
039	Udržovací poplatek za 9. rok platnosti evropské patentové přihlášky	1 325	34 086
040	Udržovací poplatek za 10. rok platnosti evropské patentové přihlášky (konstantní od 10. roku dále)	1 495	38 459
048	Poplatek za rozšíření pro Bosnu a Hercegovinu	102	2 624
410	Poplatek za rozšíření pro Černou Horu	102	2 624

Poznámka: Kurz dne 30. března 2013: 1 EUR = 25,725 CZK

Tabulka 3 uvádí mimo jiné určovací poplatek pro všechny smluvní státy. Tento určovací poplatek bylo dříve možné zaplatit pouze ve vztahu pro vybrané určené státy. Z přehledu je dále patrné, že Evropská patentová organizace výší poplatků zvýhodňuje podávání evropských patentových přihlášek elektronickým podáním. Dále se projevuje snaha EPO o regulaci počtu stránek a počtu patentových nároků uvedených v evropské patentové přihlášce také prostřednictvím poplatků.

Tabulka 4 podává úplný přehled poplatků placených za řízení o eurasijské patentové přihlášce.[5] Výčet poplatků je mnohem stručnější než u Evropského patentového úřadu. Mezi poplatky vybírané Eurasijským patentovým úřadem patří jednotný správní poplatek, který v sobě zahrnuje poplatek za patentovou rešerši a úplný průzkum eurasijské patentové přihlášky. Počet stránek eurasijské patentové přihlášky není výší poplatků regulován.

Tabulka 4 – Poplatky placené Eurasijskému patentovému úřadu v roce 2013

Poplatek	Rubl	CZK
Jednotný správní poplatek	25 500	16 018
Dodatečný poplatek za každý další nárok přesahující pět	2 200	1 382
Poplatek za věcný průzkum	25 500	16 018
Příplatek za skupinu vynálezů	19 000	11 935
Poplatek za udělení a zveřejnění patentu	16 000	10 051

Poznámka: Kurz dne 7. května 2013: 1 rubl = 0,62816 CZK

5 Statut o poplatcích Eurasijské patentové organizace.

Eurasijský patentový úřad žádnou slevu na poplatcích za elektronické podání patentové přihlášky neuvádí, neboť takové podání zatím neumožňuje. Neplatí se ani poplatek za určení státu, v němž přihlašovatel požaduje patentovou ochranu pro svůj vynález, neboť eurasijský patent platí ve všech členských státech Eurasijské patentové organizace. Rozsah počtu států může majitel eurasijského patentu omezit placením udržovacích poplatků jen pro vybrané členské státy. Mnozí přihlašovatelé eurasijské patentové přihlášky však nepochybně uvítají skutečnost, že všechny poplatky placené Eurasijskému patentovému úřadu mohou být placeny nejen v ruských rublech, ale i v amerických dolarech nebo v eurech.

Tabulka 5 předkládá základní poplatky placené Africké regionální organizaci duševního vlastnictví v souvislosti s patentovou přihláškou.[6]

Tabulka 5 – Poplatky placené Africké regionální organizaci duševního vlastnictví v roce 2013

Poplatek	USD	CZK
Za podání patentové přihlášky	250	5 023
Poplatek za každý určený stát	75	1 507
Poplatek za zprávu o průzkumu	250	5 023
Rešeršní poplatek	250	5 023
Poplatek za zveřejnění	300	6 027
Příplatek za každou stranu nad 30 stran	15	301
Příplatek za každý další nárok nad 10 nároků	40	804
Udělovací poplatek	300	6 027

Poznámka: Kurz dne 30. března 2013: 1 USD = 20,090 CZK

Africká regionální organizace duševního vlastnictví umožňuje přihlašovatelům vybrat si z členských států jen ty, v nichž mají zájem o patentovou ochranu, a to formou zaplacení poplatku za každý určený stát.

Tabulka 6 uvádí základní poplatky placené za patentovou přihlášku Africké organizaci duševního vlastnictví.

Tabulka 6 – Poplatky placené Africké organizaci duševního vlastnictví v roce 2013

Poplatek	XAF	EUR	CZK
Podání přihlášky a první rok	225 000	343	8 795
Záloha na dodatkové ochranné osvědčení	285 000	434	11 140
Zveřejnění patentu	365 000	556	14 267
Poplatek za každý nárok nad 10 nároků	45 000	69	1 759
Za 11 až 20 stran popisu nebo listů výkresů (A4)	120 000	183	4 691
Za 21 až 30 stran popisu nebo listů výkresů (A4)	300 000	457	11 726
Za 31 až 40 stran popisu nebo listů výkresů (A4)	600 000	915	23 453
Za každých dalších 10 stran	80 000	122	3 127

Poznámka: Dokument Taxes relatives aux brevets et certificats d´addition uvádí kurz 1 EUR = 655,957 F.CFA, což je XAF. Kurz dne 7. května 2013: 1 EUR = 25,64 CZK

6 Pravidla pro implementaci Protokolu o patentech, průmyslových vzorech a užitných vzorech Africké regionální organizace duševního vlastnictví (ARIPO). Dostupné dne 26. května 2013 na adrese http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=124670.

Přehled poplatků za vynálezy a dodatková ochranná osvědčení, často označovaná jako SPC z anglického označení Supplementary Protection Certificate, je v dokumentu,[7] z nějž autor tohoto článku čerpal uvedené informace, uváděn v měně zvané středoafrický frank. Tato měna je též označována jako „frank CFA", podle mezinárodního označování měn dle standardu ISO 4217 též kódem XAF. Kurz středoafrického franku je garantován francouzským ministerstvem financí. Jeho kurz, dříve vůči francouzskému franku, dnes vůči euru, je pevný, a to 1 EUR = 655,957 XAF. Středoafrický frank je používán mimo jiné v Kamerunu, sídle Africké organizaci duševního vlastnictví OAPI, a ve Středoafrické republice.

Tabulka 7 uvádí základní poplatky placené v souvislosti s patentovou přihlášku podávanou podle Nařízení o patentu Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu.[8]

Tabulka 7 – Poplatky placené Radě pro spolupráci arabských států Golfského zálivu v roce 2013

Poplatek	SAR	CZK
Poplatek za podání patentové přihlášky	4 000	21 408
Poplatek za zveřejnění a udělení patentu	5 000	26 760
Poplatek za rešerši	200	1 070
Poplatek za věcný průzkum	dle skutečných nákladů	

Kurz dne 7. května 2013: 1 SAR = 5,262 CZK

Neobvyklé je, že patentový úřad Rady pro spolupráci arabských států golfského zálivu výši poplatků za věcný průzkum odhadne na základě hodnoticí studie a přihlašovatel pak uhradí skutečné náklady.

4 Náklady na unitární patent

Vzhledem k tomu, že dne 11. prosince 2012 schválil Evropský parlament návrhy týkající se Evropského patentu s jednotným účinkem, je vhodné zabývat se i náklady na tento takzvaný „unitární patent".

Evropská komise zveřejnila srovnávací tabulku (Tabulka 8), ze které má být výhodnost systému evropského patentu s jednotným účinkem ve srovnání se stávajícím regionálním systémem právní ochrany vynálezů podle EPÚ zcela zřejmá. Změny poplatků ani inflace nejsou zohledněné.[9]

7 Pravidla vztahující se k poplatkům Africké organizace duševního vlastnictví (OAPI). Reglement relatif aux taxes. Taxes relatives aux brevets et certificats d´addition.

8 Prováděcí stanovy patentového nařízení Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu (GCC). The Implementing Bylaws of The Amended Patent Regulation of GCC.

9 JENERÁL, Emil. Evropský patent s jednotným účinkem. *Průmyslové vlastnictví*. 2013, ročník 23, č. 3, s. 104-105. ISSN 0862-8726. Str. 105.

Tabulka 8 – Srovnání nákladů na unitární patent a patent EPO

Náklady (EUR)	Evropský patent pro 25 států	Unitární patent pro 25 států v přechodném období (12 let)	Unitární patent pro 25 států po přechodném období
Procesní poplatky (on-line podání, rešerše, průzkum, udělení, bez udržovacích poplatků)	4 045	4 045	4 045
Validační náklady celkem	28 074	2 380	680
z toho náklady na překlady	20 145	2 380	680
z toho náklady na zastoupení	5 250	0	0
Náklady celkem	32 119	6 425	4 725

Stále však nebylo rozhodnuto o výši kompenzace nákladů za překlady, soudních poplatků ani udržovacích poplatků za evropské patenty s jednotným účinkem.

5 Náklady na profesionální zastoupení

Náklady na profesionální zastoupení při řízení o udělení patentu takzvanou „národní cestou" se zjišťují dosti obtížně a velice se vzájemně liší.

Jakl a Přádná uvádějí, že náklady na desetiletou ochranu vynálezu patentem činí:[10]

a) v České republice 69 000 Kč (užitným vzorem 29 000 Kč);

b) evropský patent při šesti státech 912 000 Kč;

c) US patent 230 000 Kč;

d) japonský 470 000 Kč;

e) německý 151 000 Kč.

Podíl nákladů na profesionální zastoupení však z těchto údajů nevyplývá

Autor tohoto článku zkoumal cenové náklady na profesionální zastoupení zprostředkované českými patentovými zástupci. Pro tyto účely provedl analýzu cen několika patentových zástupců. Z výsledků této analýzy syntetizoval přehled položek jednotlivých výkonů a jejich cen. Tabulka 9 uvádí zaokrouhlené ceny.

10 JAKL, Ladislav; PŘÁDNÁ, Zdena. *Mimoevropské systémy právní ochrany průmyslového vlastnictví*. Vydání první. Praha: Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů v Praze, 2007. 134 s. ISBN 978-80-86855-19-6. Str. 13. Citováno z Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití a oceňování, CeeTT-Centrum pro transfer technologií, Praha 2006, str. 22.

Tabulka 9 – Ceník úkonů českého patentového zástupce

Úkon	Cena (EUR)
Převzetí zastoupení v každém jednotlivém případě	50
Překlad jedné stránky do angličtiny	50
Příprava a podání evropské patentové přihlášky	600
Příprava a podání žádosti o rešeršní zprávu EPÚ	800
Odborná práce patentového zástupce (jedna hodina)	200
Příprava a podání žádosti o průzkum EPÚ	1 800
Oznámení registračnímu úřadu mandantem vybrané země	100
Úhrada udělovacího a tiskového poplatku do 35 stran	1 000
Zaslání a kontrola patentové listiny	100
Příprava a podání žádosti o registraci patentu ve vybrané zemi	250
Zpracování výměru a jeho podání	150

Ceny nezahrnují DPH ani úřední poplatky

Tabulka 10 uvádí předpokládané náklady na patentovou ochranu vynálezu v USA, Japonsku a v Evropě formou evropského patentu. Předpokládané náklady na evropský patent byly spočítány z údajů, jež předkládá Tabulka 9. Do těchto nákladů byla zahrnuta cena za převzetí zastupování, překlad 20 stran textu do angličtiny, příprava a podání evropské patentové přihlášky, čtyři hodiny odborné práce patentového zástupce (což může být v některých případech značně podhodnoceno), dále příprava a podání žádosti o rešeršní zprávu EPÚ a příprava a podání žádosti o průzkum EPÚ.

Tabulka 10 – Předpokládané náklady na evropský patent (bez národních udržovacích poplatků), patent USA a japonský patent

Stát(y)/rok	1	2	3	4	5	Celkem
	(CZK)					
ČR	4 200		1 800			6 000
EPÚ	129 911	29 584		92 610	259 823	511 928
USA	120 000	29 584	282 573			432 156
Japonsko	170 000	29 584		232 573		432 156
Celkem	424 111	88 751	284 373	325 183	259 823	1 382 240
Podíl	31 %	6 %	21 %	24 %	19 %	100 %

6 Náklady na překlady patentového spisu

Tabulka 1 uvádí, že náklady na překlady patentového spisu průměrného evropského patentu pro osm určených států činily 11 500 EUR, což je 39 % celkových nákladů, což je nejvíce ze všech druhů nákladů, kterými jsou dále náklady na poplatky placené Evropskému patentovému úřadu (14 %), náklady na profesionální zastoupení (18 %) a náklady na národní udržovací poplatky (29 %).

Ceny překladů se uvádějí za překlad textu v rozsahu takzvané „normostrany“. Normostrana je definována jako 1 800 znaků, tedy 60 znaků na řádek při počtu 30 řádků na stránku. V aplikaci Microsoft Word se normostrana počítá jako počet znaků včetně mezer plus odstavce v počtu 1 800 znaků.

Cena za překlad velice závisí na cílovém jazyce, odbornosti a množství textu. V oboru patentové ochrany je nezbytná praxe a zkušenosti překladatele, neboť se často jedná o vysoce odborné technické texty.

Nabídky českých překladatelů, které má autor tohoto článku k dispozici, počínají obvykle u ceny 400 Kč za jednu normostranu. Výjimečné jsou ceny 160 Kč za jednu normostranu. Velmi záleží na jazyce, z nějž nebo do nějž má být patentový spis přeložen. Častá cena ve výši 400 Kč se týká angličtiny. Pro překlad z němčiny a do němčiny bývá cena vyšší, a to od 450 Kč. Ceny za překlad z francouzštiny a do francouzštiny jsou často 550 Kč za normostranu. Ceny za překlad z čínštiny či japonštiny a do těchto jazyků pak jsou od 800 Kč výše.

Nutno si též povšimnout údaje, který uvádí Tabulka 9, že podle ceníku českého patentového zástupce činí cena za překlad jedné stránky do angličtiny 50 EUR.

Evropský patentový úřad nabízí ode dne 29. února 2012 na svých internetových stránkách novou službu strojového překladu patentových dokumentů nazývající se „Patent translate". Služba umožňuje v současné době (květen 2013) překlad z francouzštiny, němčiny, španělštiny, italštiny, portugalštiny a švédštiny do angličtiny a zároveň překlad z angličtiny do uvedených šesti jazyků. Služba strojového překladače je poskytována prostřednictvím databází EPÚ „Espacenet" (dříve označované „Esp@cenet")[11] a „European publication server".[12] Tento strojový překlad lze použít pro překlady patentových dokumentů v databázi Espacenet.

7 Náklady na udržovací poplatky

Udržovací poplatky jsou stejně jako poplatky spojené s řízením o přihlášce vynálezu mnohem snáze zjistitelné než náklady na profesionální zastoupení nebo na překlady patentového spisu. Udržovací poplatky jsou obvykle uvedeny v prováděcích předpisech upravujících podrobné náležitosti ochrany regionálních systémů patentové ochrany vynálezů.

7.1 Ekonomické údaje o členských státech regionálních systémů

Získat relevantní ekonomická data o studovaných regionech či jejich členských státech není zcela snadné.

Údaje o hrubém domácím produktu lze nalézt na Wikipedii.[13] Tyto údaje mají několik nevýhod. Především není jasné, na kolik jsou data nalezená na Wikipedii spolehlivá. Kromě toho je zde hrubý domácí produkt publikován v přepočtu na jednoho obyvatele. Tyto údaje pro jednotlivé státy by nebylo možné sčítat pro regionální systémy právní ochrany vynálezů, které jsou předmětem studia. Největší nevýhodou však je, že dne 25. března 2013 zde byla k dispozici data za rok 2010, což už není možno považovat za dostatečně aktuální.

Z uvedených důvodů byla nalezena data Ústřední zpravodajské služby USA (CIA).[14] Jejich výhodou je, že zahrnují data z roku 2012 a lze je spíše považovat za spolehlivá. Ovšem i tyto údaje uvádějí hrubý domácí produkt v přepočtu na jednoho obyvatele.

---

11 Dostupné dne 19. května 2013 na adrese http://worldwide.espacenet.com/

12 Dostupné dne 19. května 2013 na adrese https://data.epo.org/publication-server/

13 Dostupné dne 25. března 2013 na adrese http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_st%C3%A1t%C5%AF_sv%C4%9Bta_podle_HDP_na_obyvatele.

14 Dostupné dne 25. března 2013 na adrese https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2004rank.html#top.

Pro účely výzkumu vztahu udržovacích poplatků a hrubého domácího produktu je nutné zjistit další údaje o členských státech jednotlivých regionálních systémů právní ochrany vynálezů. Jedná se zejména o údaje o počtu obyvatel těchto států, a to hlavně pro účely přepočtu hrubého domácího produktu vztaženého na jednoho obyvatele na hrubý domácí produkt. Tato data byla vyhledávána prostřednictví webových stránek Ministerstva zahraničních věcí České republiky.[15] Uvedený zdroj informací považuje autor tohoto článku za spolehlivý. Zde je možné postupně vyhledávat informace o velikém množství států světa. Pro účely dalšího studia byly z tohoto zdroje přebírány též údaje o rozloze členských státech jednotlivých regionálních systémů právní ochrany vynálezů.

Následující tabulky (Tabulka 11, Tabulka 12, Tabulka 13, Tabulka 14 a Tabulka 15) v jednotné podobě přehledně uvádějí kód a název státu, počet obyvatel v miliónech, rozlohu (km^2), HDP (milióny CZK), název národní měny a její kód, kurz jednotky národní měny vůči české koruně a datum účinnosti členství dotčeného státu v mezinárodní regionální dohodě zakládající regionální systém právní ochrany vynálezů. Všechny tyto tabulky také obsahují součet hrubého domácího produktu, součet počtu obyvatel a celkovou rozlohu jednotlivých regionů. Datum je v těchto tabulkách uváděno v sestupném formátu **rrrr-mm-dd**, tedy rok-měsíc-den.

Tabulka 11 uvádí výše uvedené údaje pro členské státy Evropské patentové organizace. Kromě toho obsahuje tyto údaje i pro Bosnu a Hercegoviny a Černou Horu, přestože tyto dva státy nejsou členskými státy EPO, nicméně v rámci takzvaného „rozšíření" lze rozšířit účinnost evropského patentu i na tyto dva státy.

Tabulka 11 - Základní údaje o členských státech Evropské patentové organizace

č.	Kód státu	Země	Počet obyvatel (mil.)	Rozloha (km^2)	HDP 2012 (mil. CZK)	Název měny	Kód měny	Kurz (CZK za jednotku měny)	Smluvní stranou EPC od
1	AL	Albánie	3,6	28 748	578 592	lek	ALL	0,184	2010-05-01
2	BE	Belgie	10,8	30 528	8 266 633	euro	EUR	25,640	1977-10-07
3	BG	Bulharsko	7,4	110 993	2 111 057	lev	BGN	13,109	2002-07-01
4	CZ	Česká republika	10,5	78 866	5 737 704	koruna	CZK	1,000	2002-07-01
5	DK	Dánsko	5,6	43 098	4 241 401	koruna	DKK	3,440	1990-01-01
6	EE	Estonsko	1,3	45 227	553 680	euro	EUR	25,640	2002-07-01
7	FI	Finsko	5,4	338 146	3 959 739	euro	EUR	25,640	1996-03-01
8	FR	Francie	65	551 602	46 357 675	euro	EUR	25,640	1977-10-07
9	HR	Chorvatsko	4,3	56 542	1 563 605	kuna	HRK	3,381	2008-01-01
10	IE	Irsko	4,6	70 273	3 853 664	euro	EUR	25,640	1992-08-01
11	IS	Island	0,32	103 125	253 295	koruna	ISK	0,169	2004-11-01
12	IT	Itálie	60,6	301 338	36 645 365	euro	EUR	25,640	1978-12-01
13	CY	Kypr	0,84	9 251	453 954	euro	EUR	25,640	1998-04-01
14	LI	Lichtenštejnsko	0,037	160	66 454	frank	CHF	20,958	1980-04-01
15	LT	Litva	3	65 303	1 211 427	litas	LTL	7,426	2004-12-01
16	LV	Lotyšsko	2,1	64 589	763 621	lat	LVL	36,634	2005-07-01
17	LU	Lucembursko	0,5	2 586	810 632	euro	EUR	25,640	1977-10-07
18	HU	Maďarsko	9,9	93 030	3 938 042	forint	HUF	0,087	2003-01-01
19	MK	Makedonie	2,1	25 713	451 422	denár	MKD	0,423	2009-01-01

15 Dostupné dne 31. března 2013 z webové adresy http://www.mzv.cz/jnp/cz/vyhledavani/index$219343.html.

č.	Kód státu	Země	Počet obyvatel (mil.)	Rozloha (km^2)	HDP 2012 (mil. CZK)	Název měny	Kód měny	Kurz (CZK za jednotku měny)	Smluvní stranou EPC od
20	MT	Malta	0,42	317	220 227	euro	EUR	25,640	2007-03-01
21	MC	Monako	0,03	2	19 286	euro	EUR	25,640	1991-12-01
22	DE	Německo	81,7	357 127	64 176 902	euro	EUR	25,640	1977-10-07
23	NL	Nizozemsko	16,7	41 527	14 191 777	euro	EUR	25,640	1977-10-07
24	NO	Norsko	5	385 364	5 554 885	koruna	NOK	3,370	2008-01-01
25	PL	Polsko	38,5	322 575	16 242 765	zlotý	PLN	6,192	2004-03-01
26	PT	Portugalsko	10,6	92 082	4 897 942	euro	EUR	25,640	1992-01-01
27	AT	Rakousko	8,4	83 879	7 172 130	euro	EUR	25,640	1979-05-01
28	RO	Rumunsko	19	238 391	4 885 888	lei	RON	5,957	2003-03-01
29	GR	Řecko	10,8	131 990	5 445 997	euro	EUR	25,640	1986-10-01
30	SM	San Marino	0,032	61	23 272	euro	EUR	25,640	2009-07-01
31	SK	Slovensko	5,4	49 036	2 636 210	euro	EUR	25,640	2002-07-01
32	SI	Slovinsko	2	20 273	1 149 148	euro	EUR	25,640	2002-12-01
33	GB	Spojené království	62	243 799	45 712 786	libra	GBP	30,415	1977-10-07
34	RS	Srbsko	7,5	77 474	1 582 088	dinár	RSD	0,233	2010-10-01
35	ES	Španělsko	47,2	504 782	28 826 739	euro	EUR	25,640	1986-10-01
36	SE	Švédsko	9,5	449 964	7 958 654	koruna	SEK	3,006	1978-05-01
37	CH	Švýcarsko	7,9	41 293	7 189 608	frank	CHF	20,958	1977-10-07
38	TR	Turecko	74,7	783 562	22 510 845	lira	TRY	10,892	2000-11-01
39	BA	Bosna a Hercegovina	3,8	51 209	633 639	marka	BAM	13,189	
40	ME	Černá Hora	0,62	13 812	145 733	euro	EUR	25,640	
		CELKEM	609,699	5 663 838	362 994 481				

Poznámka: Kurzy byly převzaty z údajů o devizovém trhu České národní banky dne 7. května 2013 na adrese http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_ostatnich_men/kurzy.jsp

Tabulka 12 – Základní údaje o členských státech Eurasijské patentové organizace

č.	Kód státu	země	počet obyvatel (mil.)	rozloha (km2)	HDP 2012 (mil. CZK)	Název měny	Kód měny	Kurz (CZK za jednotku měny)	Účinnost přístupu k EAPC
1	AM	Arménie	3,2	29 800	360 013	dram	AMD	0,0482	1996-02-27
2	AZ	Ázerbájdžán	9,2	86 600	1 977 660	manat	AZN	25,1950	1995-12-25
3	BY	Bělorusko	9,5	207 600	3 053 680	rubl	BYR	0,0023	1995-08-12
4	KZ	Kazachstán	9,0	2 724 900	2 513 259	tenge	KZT	0,1305	1995-11-05
5	KG	Kyrgyzstán	5,2	199 814	250 723	som	KGS	0,4096	1996-01-13
6	MD	Moldavsko	3,6	33 843	253 134	leu	MDL	1,6170	1996-02-16
7	RU	Rusko	143,1	17 075 400	50 885 358	rubl	RUB	0,6282	1995-09-27
8	TJ	Tádžikistán	7,8	143 100	344 744	somoni	TJS	4,1460	1995-08-12
9	TM	Turkmenistán	5,4	488 100	922 131	manat	TMT	6,9300	1995-08-12
		CELEKM	196	20 989 157	60 560 702				

Poznámka: Kurzy byly převzaty z údajů o devizovém trhu České národní banky ze dne 7. května 2013 na adrese http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_ostatnich_men/kurzy.jsp.

Tabulka 13 - Základní údaje o členských státech Africké regionální organizace duševního vlastnictví

č.	Kód státu	země	počet obyvatel (mil.)	rozloha (km^2)	HDP 2012 (mil. CZK)	Název měny	Kód měny	Kurz (CZK za jednotku měny)	Smluvní stranou Lusacké dohody od
1	BW	Botswana	2,00	581 730	675 024	pula	BWP	2,4270	1985-02-06
2	GM	Gambie	1,60	11 295	61 074	dalasi	GMD	0,6167	1978-02-15
3	GH	Ghana	24,80	238 539	1 644 166	cedi	GHS	10,0070	1978-02-15
4	KE	Keňa	43,00	582 347	1 554 966	šilink	KES	0,2356	1978-02-15
5	LS	Lesotho	1,90	30 344	76 342	loti	LSL	2,1830	1987-07-23
6	LR	Libérie	3,40	111 370	47 814	dolar	LRD	0,2684	2009-12-24
7	MW	Malawi	15,40	118 480	278 447	kwacha	MWK	0,0505	1978-02-15
8	MZ	Mosambik	23,00	801 590	554 484	metical	MZN	0,6449	2000-02-08
9	NA	Namibie	2,10	824 269	329 074	dolar	NAD	2,1830	2003-10-14
10	RW	Rwanda	10,20	26 338	286 885	frank	RWF	0,0315	2011-06-24
11	SL	Sierra Leone	6,10	71 740	171 569	leone	SLL	0,0046	1980-12-05
12	SO	Somálsko	9,60	637 657	115 718	šilink	SOS	0,0135	1981-03-10
13	SD	Súdán	25,90	1 861 484	1 248 794	libra	SDG	4,4850	1978-05-02
14	SZ	Svazijsko	1,00	17 364	106 477	lilangeni	SZL	2,1830	1987-12-17
15	TZ	Tanzanie	36,00	945 037	1 229 508	šilink	TZS	0,0121	1983-10-12
16	UG	Uganda	35,80	241 038	1 006 911	šilink	UGX	0,0077	1978-08-08
17	ZM	Zambie	13,20	752 614	450 820	kwacha	ZMW	3,7300	1978-02-15
18	ZW	Zimbabwe	11,40	390 580	114 513	dolar	ZWL		1980-11-11
		CELKEM	266,40	8 243 816	9 952 586				

Vzhledem k extrémnímu oslabování zimbabwského dolaru Česká národní banka od května 2008 pozastavila zveřejňování kurzu této měny.

Tabulka 14 uvádí mezi členskými státy i stát Komory, který se stal členským státem Africké organizace duševního vlastnictví až dne 25. května 2013 a nebyl ještě dne 11. července 2013 uveden na oficiálních webových stránkách OAPI, pouze na webových stránkách Světové organizace duševního vlastnictví.[16]

Tabulka 14 – Základní údaje o členských státech Africké organizace duševního vlastnictví

č.	Kód státu	Stát	Počet obyvatel (mil.)	rozloha (km2)	HDP 2012 (mil. CZK)	Název měny	Kód měny	Kurz (CZK za jednotku měny)	Členem OAPI od
1	BJ	Benin	8,7	112 620	297 131	frank	XOF	3,932	1983-03-19
2	BF	Burkina Faso	15,2	274 000	427 515	frank	XOF	3,932	1983-06-01
3	TD	Čad	11,1	1 284 000	445 998	frank	XAF	3,932	1988-11-05
4	GA	Gabon	1,4	267 670	486 580	frank	XAF	3,932	1982-02-08
5	GN	Guinea	9,5	245 857	209 941	frank	GNF	0,003	1990-01-18
6	GW	Guinea-Bissau	1,6	36 120	35 358	frank	XAF	3,932	1998-07-08

16 Dostupné dne 19. května 2013 z webové adresy http://www.wipo.int/wipolex/en/other_treaties/parties.jsp?treaty_id=227&group_id=21.

č.	Kód státu	Stát	Počet obyvatel (mil.)	rozloha (km2)	HDP 2012 (mil. CZK)	Název měny	Kód měny	Kurz (CZK za jednotku měny)	Členem OAPI od
7	CM	Kamerun	19,4	475 442	896 416	frank	XAF	3,932	1982-02-08
8	KM	Komory	0,6	1 862	26 117	frank	KMF	0,052	2013-05-25
9	CG	Kongo (Brazzaville)	4,0	342 000	377 692	frank	XAF	3,932	1982-02-08
10	ML	Mali	12,7	1 240 190	280 657	frank	XOF	3,932	1984-11-30
11	MR	Mauritánie	3,1	1 030 700	130 786	ouguiya	MRO	0,076	1982-02-08
12	NE	Niger	14,7	1 267 000	265 791	frank	XOF	3,932	1982-02-08
13	CI	Pobřeží slonoviny	20,6	322 460	703 552	frank	XOF	3,932	1982-02-08
14	GQ	Rovníková Guinea	0,7	28 050	284 073	frank	XAF	3,932	2000-11-23
15	SN	Senegal	12,2	196 720	465 686	frank	XOF	3,932	1982-02-08
16	CF	Středoafrická rep.	4,4	622 984	70 717	frank	XAF	3,932	1982-02-08
17	TG	Togo	6,5	56 790	143 644	frank	XOF	3,932	1982-02-08
		CELKEM	145,8	7 802 603	5 521 536				

Tabulka 15 uvádí přehled členských států Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu. Zajímavé je, že oficiální webové stránky této Rady uvádějí mezi členskými stát i Kuvajt,[17] zatímco webové stránky Světové organizace duševního vlastnictví jej neuvádějí.[18]

Tabulka 15 – Základní údaje o členských státech Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu

č.	Kód státu	Stát	počet obyvatel (mil.)	rozloha (km2)	HDP 2012 (mil. CZK)	Název měny	Kód měny	Kurz (CZK za jednotku měny)	Členem GCC od
1	BH	Bahrajn	1,20	741	679 845,6	dinár	BHD	52,346	1981-11-11
2	QA	Katar	1,70	11 437	3 510 928,4	rial	QAR	5,421	1981-11-11
3	KW	Kuvajt	3,58	17 818	3 150 192,4	dinár	KWD	69,397	
4	OM	Omán	2,80	212 460	1 603 182,0	rial	OMR	51,259	1981-11-11
5	SA	Saúdská Arábie	27,60	2 240 350	14 250 238,8	riyal	SAR	5,262	1981-11-11
6	AE	Spojené arabské emiráty	8,20	83 600	8 072 162,0	dirham	AED	5,373	1981-11-11
		CELKEM	45,08	2 566 406	31 266 549,2				

7.2 Národní udržovací poplatky členských států regionálních systémů

Vyhledání národních udržovacích poplatků na webových stránkách patentových úřadů jednotlivých členských států regionálních systémů právní ochrany vynálezů není vůbec snadné, a to ani pro členské státy Evropské patentové organizace. Autor tohoto článku v tomto ohledu velmi kladně hodnotí Mezinárodní úřad Světové organizace duševního vlastnictví. Na jeho webových stránkách lze postupně vyhledat velmi mnoho údajů, přinejmenším všechny národní udržovací poplatky členských států Evropské patentové organizace, a to včetně českých.[19]

17 Dostupné dne 19. května 2013 na adrese http://www.gcc-sg.org/eng/indexc64c.html?action=GCC.

18 Dostupné dne 19. května 2013 na adrese http://www.wipo.int/wipolex/en/profile.jsp?code=GCC.

19 Dostupné dne 19. května 2013 na adrese http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/html/natlaw/en/vi/cz.htm.

Vzhledem k tomu, že národní udržovací poplatky nejsou často publikovány na jednom místě, jsou uvedeny v následujících tabulkách. Tabulka 16 uvádí název státu, kód měny a udržovací poplatky v národních měnách členských států Evropské patentové organizace za 1. až 10. rok.

Tabulka 16 – Udržovací poplatky členských států Evropské patentové organizace v národních měnách za 1. až 10. rok

č.	Stát	Kód měny	1. rok	2. rok	3. rok	4. rok	5. rok	6. rok	7. rok	8. rok	9. rok	10. rok
1	Albánie	ALL	4 000	5 000	6 000	7 000	8 000	10 000	12 000	14 000	16 000	20 000
2	Belgie	EUR	0	0	35	50	65	85	100	125	145	170
3	Bulharsko	BGN	0	0	50	50	150	200	250	300	400	500
4	Česká republika	CZK	1 000	1 000	1 000	1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	3 000	4 000
5	Dánsko	DKK	500	500	500	1 100	1 250	1 400	1 600	1 800	2 050	2 300
6	Estonsko	EUR	26	26	64	77	96	115	134	153	179	205
7	Finsko	EUR	0	0	200	155	170	195	245	290	320	360
8	Francie	EUR	0	36	36	36	36	72	92	130	170	210
9	Chorvatsko	HRK	0	0	320	360	420	500	620	740	920	1200
10	Irsko	EUR	0	0	60	90	114	134	150	176	194	220
11	Island	ISK	8 000	8 000	8 000	9 000	10 000	11 000	12 000	13 500	15 000	16 500
12	Itálie	EUR	0	0	0	0	60	90	120	170	200	230
13	Kypr	EUR	0	0	50	60	80	100	120	140	160	180
14	Lichtenštejnsko	CHF	0	0	0	0	100	100	200	200	310	310
15	Litva	LTL	0	0	280	320	400	480	560	640	720	800
16	Lotyšsko	LVL	0	0	60	90	100	105	120	150	180	225
17	Lucembursko	EUR	0	0	33	41	52	66	82	99	115	131
18	Maďarsko	HUF	17 600	17 600	17 600	88 000	110 000	148 500	148 500	148 500	148 500	148 500
19	Makedonie	MKD	0	0	800	1000	1 200	1 400	1 600	1 800	2 000	3 000
20	Malta	EUR	0	0	35	47	58	70	82	93	105	116
21	Monako	EUR	18	20	32	35	55	75	90	105	120	135
22	Německo	EUR	0	0	70	70	90	130	180	240	290	350
23	Nizozemsko	EUR	0	0	0	40	100	160	220	280	340	400
24	Norsko	NOK	600	600	600	1 200	1 500	1 800	2 000	2 300	2 600	2 900
25	Polsko	PLN	0	0	480	250	300	350	400	450	550	650
26	Portugalsko	EUR	0	0	0	0	50	75	100	150	300	350
27	Rakousko	EUR	0	0	0	0	0	100	200	300	400	500
28	Rumunsko	RON	0	0	540	576	648	720	792	864	936	1 008
29	Řecko	EUR	0	0	20	50	80	90	100	115	140	190
30	San Marino	EUR	0	0	0	70	70	70	70	140	140	140
31	Slovensko	EUR	0	0	66	82,5	99,5	116	132,5	149	165,5	199
32	Slovinsko	EUR	0	0	30	34	42	50	60	70	80	110
33	Spojené království	GBP	0	0	0	0	50	70	90	110	130	150
34	Srbsko	RSD	0	0	8 830	10 730	12 620	15 150	17 670	20 200	22 720	25 250
35	Španělsko	EUR	0	0	23	29	55	81	107	134	160	186
36	Švédsko	SEK	300	450	550	1 000	1 300	1 600	1 800	2 200	2 500	2 800
37	Švýcarsko	CHF	0	0	0	0	100	100	200	200	310	310
38	Turecko	TRY	0	175	185	200	305	325	395	410	435	500
39	Bosna a Hercegovina	BAM	0	0	90	108	120	172	224	276	328	430
40	Černá Hora	EUR	0	0	20	22	24	30	38	40	60	70

Tabulka 17 uvádí udržovací poplatky za 11. až 20. rok a součet udržovacích poplatků za celých dvacet let. Bosna a Hercegovina a Černá Hora jsou jako nečlenské státy Evropské patentové organizace uvedeny na konci obou tabulek, nikoliv podle abecedy.

Tabulka 17 – Udržovací poplatky členských států Evropské patentové organizace v národních měnách za 11. až 20. rok a celkem za 20 let

Stát	11. rok	12. rok	13. rok	14. rok	15. rok	16. rok	17. rok	18. rok	19. rok	20. rok	Celkem
Albánie	22 000	25 000	27 000	30 000	32 000	35 000	37 000	40 000	45 000	50 000	379 000
Belgie	195	220	250	290	330	370	410	455	500	545	111 647
Bulharsko	600	700	800	900	1 000	1 100	1 200	1 300	1 500	1 700	12 780
Česká republika	6 000	8 000	10 000	12 000	14 000	16 000	18 000	20 000	22 000	24 000	171 000
Dánsko	2 550	2 800	3 050	3 300	3 600	3 900	4 200	4 500	4 800	5 100	51 850
Estonsko	243	281	320	358	403	447	492	537	582	626	5 407
Finsko	425	485	540	600	650	700	750	800	850	900	9 085
Francie	250	290	330	380	430	490	550	620	690	760	5 608
Chorvatsko	1700	1800	2000	2100	2300	2900	3500	4600	5800	6900	39 680
Irsko	242	265	285	311	335	356	382	408	438	468	4 628
Island	18 000	20 000	22 000	25 000	28 000	31 000	34 500	38 000	42 000	46 000	437 500
Itálie	310	410	530	600	650	650	650	650	650	650	6 620
Kypr	200	240	280	320	360	420	480	540	600	660	5 090
Lichtenštejnsko	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	4 320
Litva	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	15 360
Lotyšsko	225	225	225	225	225	300	300	300	300	300	3 690
Lucembursko	148	165	180	198	213	230	246	262	281	300	2 842
Maďarsko	148 500	148 500	154 000	154 000	154 000	154 000	159 500	159 500	165 000	165 000	2 578 800
Makedonie	4 000	5 000	6 000	7 000	8 000	9 000	10 000	11 000	12 000	13 000	100 800
Malta	128	140	151	163	175	186	198	210	222	233	2 411
Monako	165	195	225	260	290	300	310	315	335	355	3 435
Německo	470	620	760	910	1 060	1 230	1 410	1 590	1 760	1 940	13 170
Nizozemsko	500	600	700	800	900	1 000	1 100	1 200	1 300	1 400	11 065
Norsko	3 200	3 500	3 800	4 100	4 400	4 700	5 000	5 300	5 600	5 900	62 700
Polsko	750	800	900	950	1 050	1 150	1 250	1 350	1 450	1 550	14 720
Portugalsko	350	400	450	500	550	550	650	650	700	700	6 626
Rakousko	600	700	800	900	1 000	1 100	1 200	1 300	1 500	1 700	12 480
Rumunsko	1 080	1 152	1 224	1 332	1 440	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	21 672
Řecko	240	300	400	500	600	700	800	900	1 000	1 100	7 675
San Marino	140	270	270	270	270	400	460	530	600	650	4 760
Slovensko	232	265,5	298,5	331,5	365	398	464,5	531	597	663,5	5 273
Slovinsko	154	200	234	274	310	390	510	654	870	1 100	5 272
Spojené království	170	190	210	230	250	270	300	330	360	400	3 310
Srbsko	30 300	35 350	40 400	45 450	50 500	55 550	60 600	65 650	70 700	75 750	663 420
Španělsko	226	265	304	344	383	437	488	541	593	646	5 320
Švédsko	3 100	3 400	3 800	4 100	4 400	4 700	5 000	5 400	5 700	6 000	61 500
Švýcarsko	310	310	310	310	310	310	310	310	310	310	4 320
Turecko	560	660	770	890	1 020	1 160	1 290	1 430	1 580	1 740	14 630
Bosna a Hercegovina	530	630	830	930	1 030	1 230	1 430	1 630	1 830	2 030	13 848
Černá Hora	95	120	145	170	195	220	245	270	295	320	2 379

Národní udržovací poplatky v národních měnách členských států Eurasijské patentové organizace jsou také uvedeny ve dvou tabulkách. Tabulka 18 uvádí kód státu, název státu, kód měny a udržovací poplatky za 1. až 10. rok. Tabulka 19 uvádí udržovací poplatky za 11. až 20. rok a součet udržovacích poplatků za celých dvacet let.

Tabulka 18 – Udržovací poplatky členských států Eurasijské patentové organizace v národních měnách za 1. až 10. rok

č.	Kód státu	Stát	Kód měny	1. rok	2. rok	3. rok	4. rok	5. rok	6. rok	7. rok	8. rok	9. rok	10. rok
1	AM	Arménie	AMD	0	20 000	20 000	25 000	25 000	30 000	30 000	38 000	38 000	48 000
2	AZ	Ázerbájdžán	AZN	0	0	50	80	110	140	170	200	230	260
3	BY	Bělorusko	USD	100	100	100	150	150	150	200	200	300	300
4	KZ	Kazachstán	KZT	15 971	15 971	15 971	23 699	23 699	30 878	30 878	47 398	47 398	47 398
5	KG	Kyrgyzstán	KGS	0	0	120	150	180	200	240	300	360	360
6	MD	Moldavsko	EUR	100	100	100	100	100	300	300	300	300	300
7	RU	Rusko	RUB	0	0	850	850	1 250	1 250	1 650	1 650	2 450	2 450
8	TJ	Tádžikistán	TJS	0	0	232	232	377	377	493	493	726	726
9	TM	Turkmenistán	USD	50	75	100	125	150	175	200	225	250	275

Tabulka 19 – Udržovací poplatky členských států Eurasijské patentové organizace v národních měnách za 11. až 20. rok a celkem za 20 let

Stát	Kód měny	11. rok	12. rok	13. rok	14. rok	15. rok	16. rok	17. rok	18. rok	19. rok	20. rok	Celkem
Arménie	AMD	48 000	58 000	58 000	68 000	68 000	80 000	80 000	100 000	100 000	100 000	1 034 000
Ázerbájdžán	AZN	300	340	380	420	460	500	540	580	620	660	6 040
Bělorusko	USD	300	400	400	400	600	600	600	800	800	800	7 450
Kazachstán	KZT	62 854	62 854	94 797	94 797	94 797	110 253	110 253	110 253	125 709	125 709	1 291 539
Kyrgyzstán	KGS	480	480	720	720	720	840	840	840	960	960	9 470
Moldavsko	EUR	500	500	500	500	500	70	700	700	700	700	7 370
Rusko	RUB	3 650	3 650	4 900	4 900	6 100	6 100	6 100	6 100	8 100	8 100	70 100
Tádžikistán	TJS	1 161	1 161	1 451	1 451	2 032	2 032	2 032	2 032	2 322	2 322	21 651
Turkmenistán	USD	300	325	350	375	400	450	500	550	600	650	6 125

Udržovací poplatky placené Africké regionální organizaci duševního vlastnictví (ARIPO) v amerických dolarech (USD) se platí ve stejné výši za každý určený členský stát. V tomto případě je vhodnější grafické znázornění výše udržovacích poplatků v závislosti na době platnosti patentu ARIPO, viz obrázek 1.

Obrázek 1 – Udržovací poplatky placené ve stejné výši za každý určený členský stát Africké regionální organizace duševního vlastnictví (ARIPO) v USD

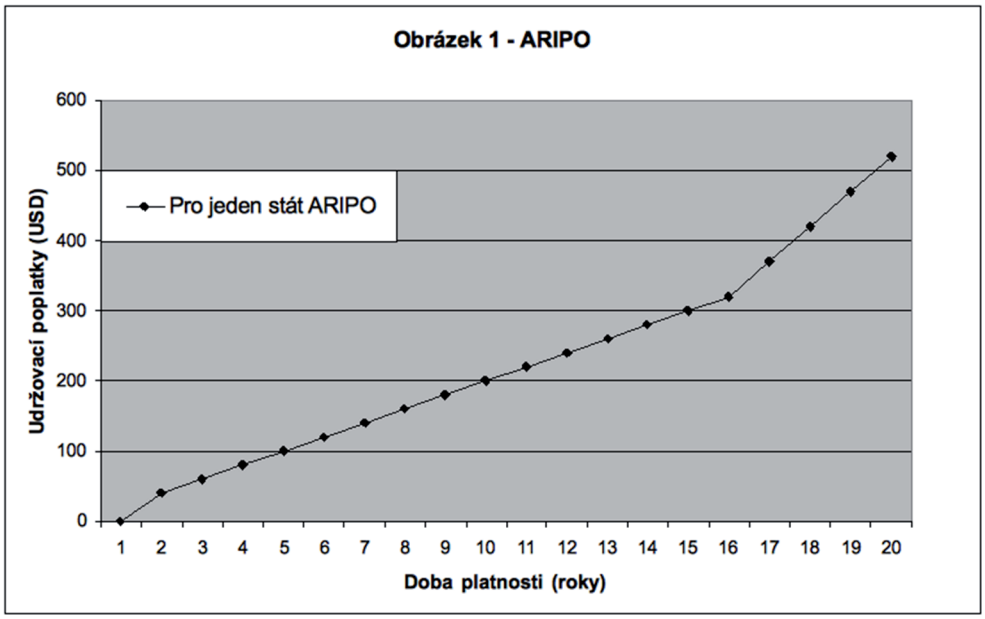

Udržovací poplatky se v Africké organizaci duševního vlastnictví platí dohromady pro všechny členské státy, viz obrázek 2. Měnou je středoafrický frank (XAF).

Obrázek 2 – Udržovací poplatky placené pro všechny členské státy Africké organizace duševního vlastnictví (OAPI) dohromady ve středoafrických francích (XAF)

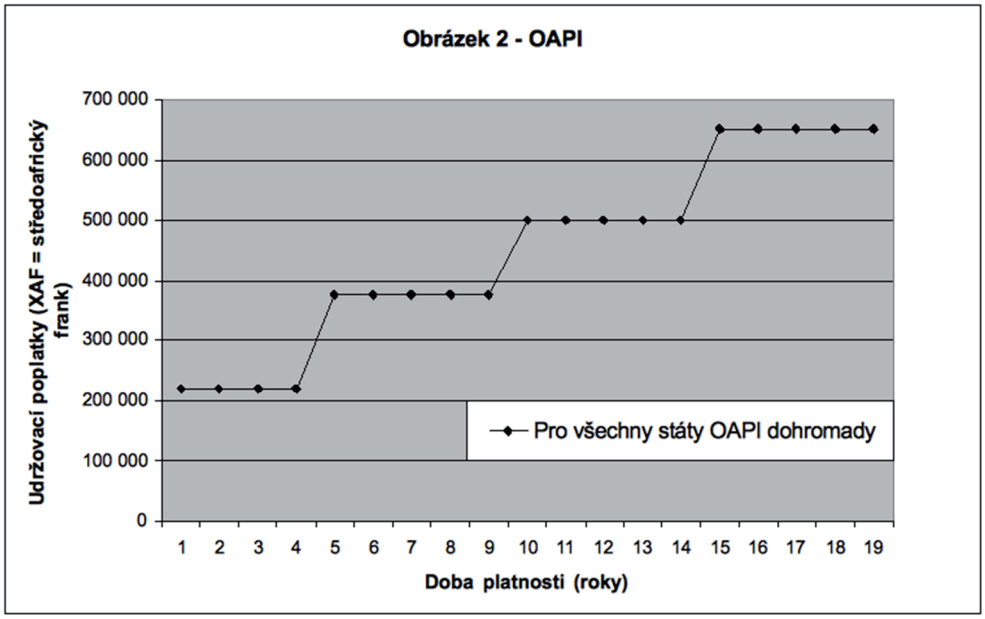

Udržovací poplatky se patentovému úřadu Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu platí také pro všechny členské státy dohromady. Udržovací poplatky jsou ve dvojí sazbě. Obrázek 3 uvádí udržovací poplatky určené pro společnosti (obchodní korporace). Fyzické osoby platí udržovací poplatky v poloviční výši.

Obrázek 3 – Udržovací poplatky placené pro všechny členské státy Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu (GCC) dohromady v saudskoarabských riyalech (SAR)

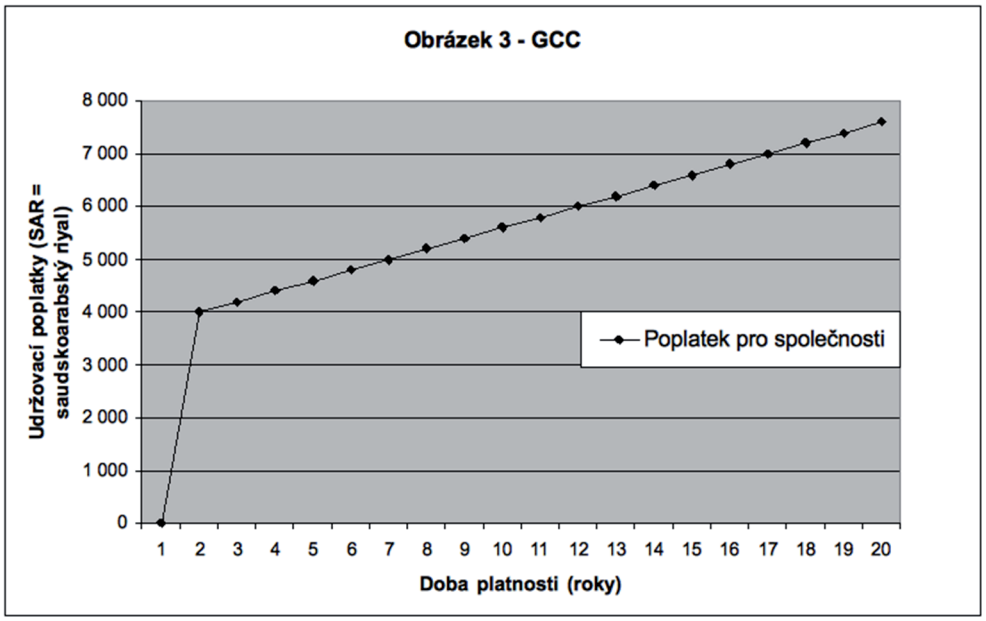

Pro syntézu analyzovaných dat je potřeba udržovací poplatky přepočítat na jednu měnu. Pro tyto účely je možné zvolit americký dolar, euro nebo českou korunu. Autor tohoto článku se rozhodl pro českou korunu (CZK), protože v hodnotách vyjádřených v této měně se v České republice nejlépe orientujeme.

Nelze však považovat za vhodné uvádět **všechny** udržovací poplatky přepočítané na české koruny. Tak přesné vyjádření není potřebné ani nutné. Kromě toho se měnové kurzy mění častěji než výše udržovacích poplatků, takže by takové přepočty nebyly při nejbližší změně kurzu aktuální. Z těchto důvodů se autor tohoto článku sice rozhodl udržovací poplatky přepočítat na české koruny, ale uvést zde jen jejich **výběr**, a to v grafickém provedení, které je pro tyto účely přehlednější a názornější.

Obrázek 4 ukazuje průběh výše udržovacích poplatků tří členských států Evropské patentové organizace, a to Německa, Spojeného království Velké Británie a Severního Irska (označované též jako Velká Británie či Spojené království) a České republiky. Německo je vybráno jako stát s nejvyšším součtem udržovacích poplatků za období nejdelší možné platnosti patentu, tj. dvacet let. Naopak Velká Británie patří mezi deset států s nejnižším součtem udržovacích poplatků, mezi něž dále patří například Malta, Island, Lucembursko a Polsko. Do třetice je do tohoto výběru pro srovnání zařazena Česká republika.

Obrázek 4 – Udržovací poplatky placené ve vybraných státech Evropské patentové organizace (EPO) – Česká republika, Německo a Spojené království Velké Británie a Severního Irska

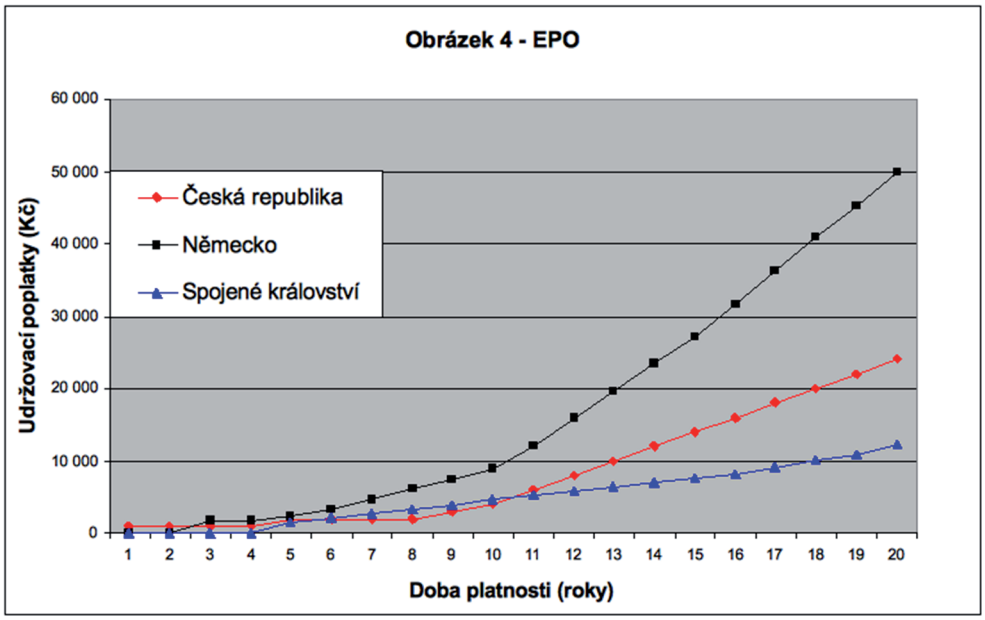

Obrázek 4 ukazuje, že průběh výše udržovacích poplatků v České republice a ve Velké Británii je v prvních deseti letech platnosti patentů podobný, zato v době od 11. do 20. roku platnosti stoupá jejich výše v České republice strměji než ve Spojeném království, ale méně strmě než v Německu. Uvedené rozdíly by bylo možné statisticky vyhodnotit, ale to by přesahovalo rámec tohoto článku a není to pro splnění cíle článku potřebné.

Obrázek 5 ukazuje výše udržovacích poplatků vybraných členských států Eurasijské patentové organizace. V tomto případě je vybráno Rusko, Kazachstán a Tádžikistán.

Obrázek 5 – Udržovací poplatky placené ve vybraných členských státech Eurasijské patentové organizace (EAPO) – Kazachstán, Rusko a Tádžikistán

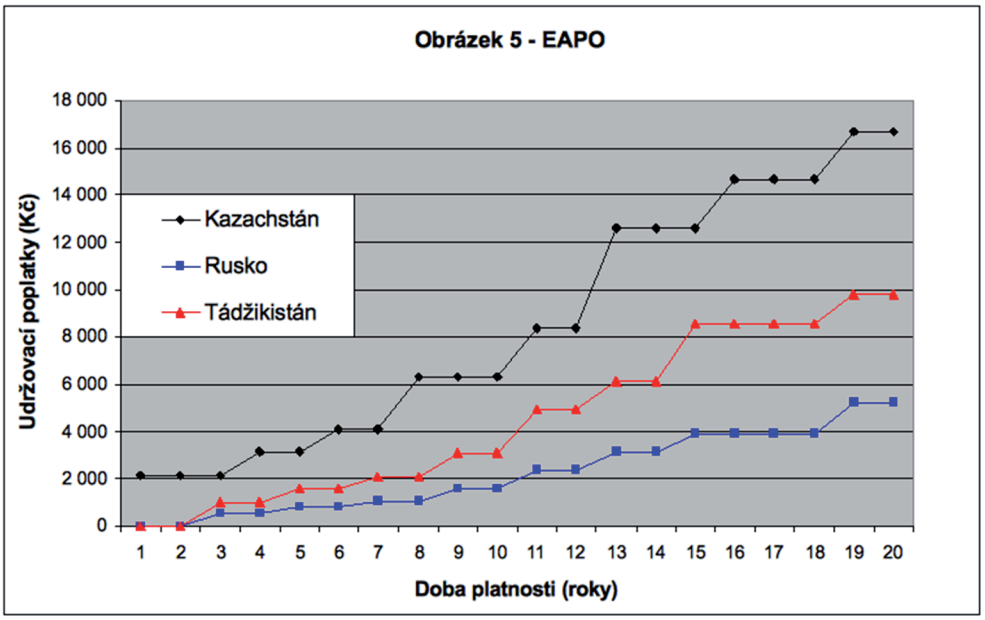

Pro závěrečnou syntézu je potřeba zjistit **součty** potřebných parametrů všech vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů.

Tabulka 20 uvádí součty počtů obyvatel, celkovou rozlohu, součty HDP a součty udržovacích poplatků za dobu 20 let platnosti regionálních patentů ve všech členských státech vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů a vybrané ukazatele. Těmito ukazateli jsou podíly součtu udržovacích poplatků vztažené na:

a) součet HDP příslušného regionálního systému;

b) součet počtu obyvatel příslušného regionálního systému;

c) celkovou rozlohu příslušného regionálního systému.

Ukazatele definované jako výše uvedené podíly nejsou v tabulce Tabulka 20 na první pohled příliš dobře patrné. Z tohoto důvodu jsou také zobrazeny graficky.

Tabulka 20 – Počet obyvatel, rozloha, HDP, udržovací poplatky a jejich podíly pro vybrané regionální systémy právní ochrany vynálezů

Region	Počet obyvatel (mil.)	Rozloha (km^2)	HDP 2012 (mil. Kč)	Suma udržovacích poplatků (Kč)	Suma udržovacích poplatků dělená HDP	Suma udržovacích poplatků dělená počtem obyvatel (Kč/obyv.)	Suma udržovacích poplatků dělená rozlohou (Kč/km^2)
EPO	610	5 663 838	362 994 481	5 893 940	1,62370E-08	0,00967	1,0406E-06
EAPO	196	20 989 157	60 560 702	896 623	1,48054E-08	0,00457	4,2718E-08
ARIPO	266	8 243 816	9 952 586	1 618 606	1,62632E-07	0,00608	1,9634E-07
OAPI	146	7 802 603	5 521 536	332 443	6,02084E-08	0,00228	4,2607E-08
GCC	45	2 566 406	31 266 549	318 979	1,02019E-08	0,00708	1,2429E-07

Následující obrázky (Obrázek 6 až 8) poskytují názorný přehled zejména o hodnotách jednotlivých ukazatelů, a to s dostatečnou přesností pro účely tohoto článku.

Obrázek 6 uvádí součty udržovacích poplatků ve vybraných regionálních systémech právní ochrany vynálezů vztažené na součty hrubého národního produktu členských států jednotlivých regionálních systémů. Součty udržovacích poplatků jsou přepočítané na české koruny (CZK). Součty hrubých národních produktů jednotlivých regionálních systémů právní ochrany vynálezů jsou uvedené v miliónech CZK.

Obrázek 6 – Přehled součtů udržovacích poplatků vztažených na hrubý domácí produkt v regionálních systémech právní ochrany vynálezů

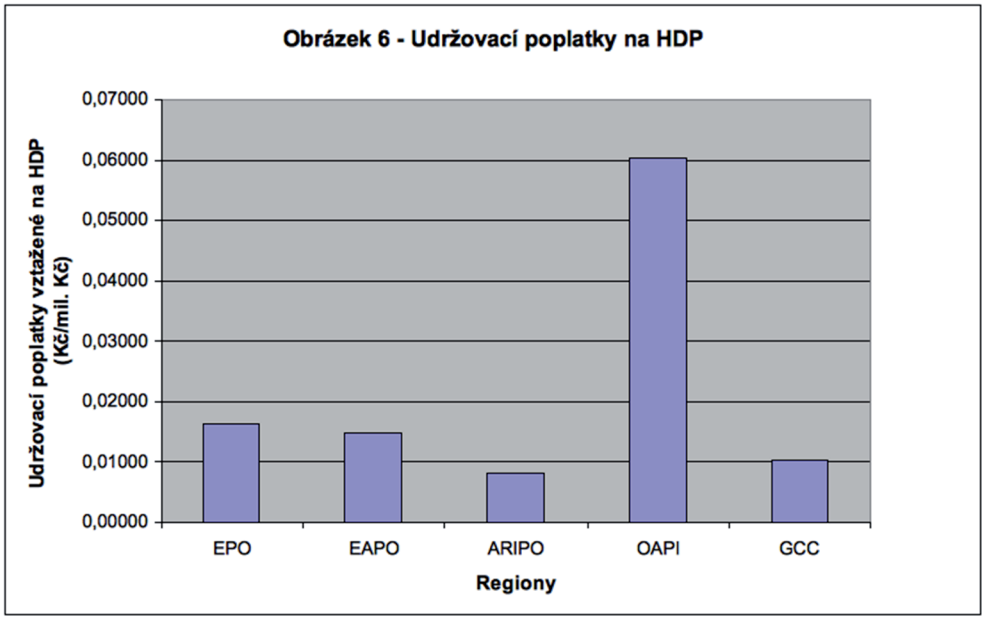

Obrázek 6 jasně ukazuje, že součty udržovacích poplatků členských států Evropské patentové organizace, Eurasijské patentové organizace, Africké regionální organizace duševního vlastnictví a Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu vztažené na součet jejich hrubého domácího produktu jsou velmi dobře srovnatelné (EPO: 0,01624 Kč/mil. Kč,

EAPO: 0,01481 Kč/mil. Kč, ARIPO: 0,00810 Kč/mil. Kč a GCC: 0,01020 Kč/mil. Kč). Stejný ukazatel pro Africkou organizaci duševního vlastnictví (OAPI) je však 0,06021 Kč/mil. Kč, tedy téměř čtyřikrát, přesněji 3,7x, větší než u Evropské patentové organizace.

Pokud lze udržovací poplatky v EPO, EAPO, ARIPO a GCC (vzhledem k velmi dobré shodě jejich součtů vztažených na součet hrubého domácího produktu všech členských států jednotlivých systémů) považovat za standardní, pak z výše tohoto ukazatele pro OAPI vyplývá, že udržovací poplatky jsou v OAPI značně nadsazené.

Obrázek 7 – Přehled součtů udržovacích poplatků vztažených na počet obyvatel v regionálních systémech právní ochrany vynálezů

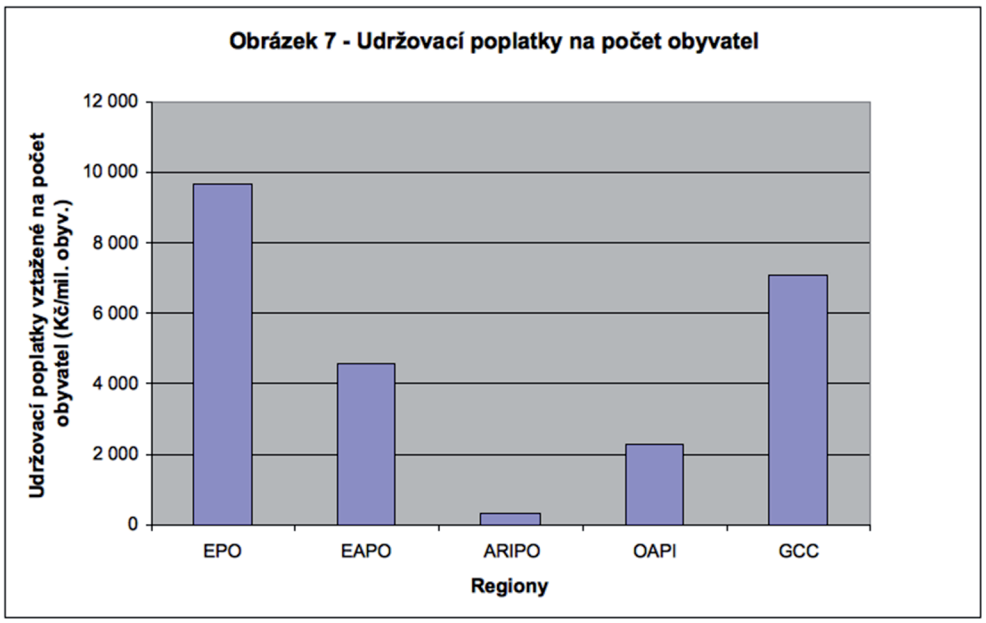

Obrázek 7 uvádí součet udržovacích poplatků vztažený na počet obyvatel v regionálních systémech právní ochrany vynálezů. Ten se může měnit buď změnou udržovacích poplatků, nebo změnou počtu obyvatel. Počet obyvatel zejména v Evropě stagnuje a je nejvíce ovlivňován imigrací. V Africe lze zatím předpokládat pokračování růstu počtu obyvatel dosavadním tempem. Z tohoto důvodu lze předpokládat pokles tohoto ukazatele zejména v obou afrických systémech právní ochrany vynálezů.

Obrázek 8 ukazuje součty udržovacích poplatků ve vybraných regionálních systémech právní ochrany vynálezů vztažené na celkovou rozlohu těchto regionů. Součty udržovacích poplatků jsou také vyjádřeny v českých korunách, rozloha je uvedena v kilometrech čtverečních (km^2).

Obrázek 8 – Přehled součtů udržovacích poplatků vztažených rozlohu regionálních systémů právní ochrany vynálezů

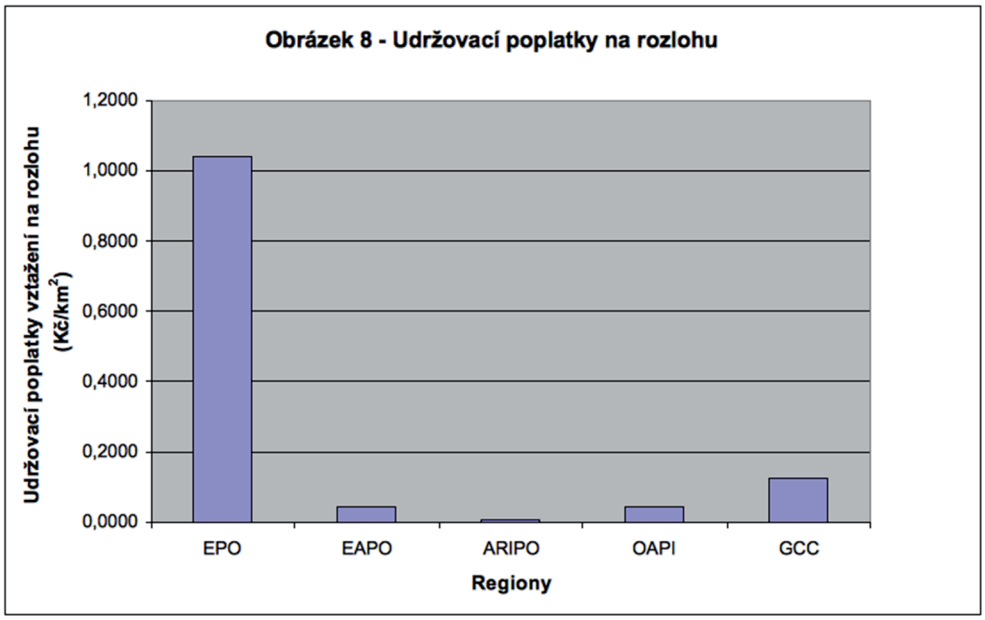

Součet udržovacích poplatků vtažený na rozlohu regionálního systému právní ochrany vynálezů má odlišný charakter než oba předchozí ukazatele. Tento ukazatel je v zásadě konstantní, pokud nedojde ke změně udržovacích poplatků nebo ke změně rozlohy některého regionálního systému právní ochrany vynálezů. Posléze uvedená změna by mohla nastat například přijetím dalšího státu za člena regionálního systému právní ochrany vynálezů. To by se mohlo stát například přijetím Bosny a Hercegoviny a Černé Hory za členské státy Evropské patentové organizace.

7.3 Návrh snížení udržovacích poplatků OAPI

Součet udržovacích poplatků placených v Africké organizaci duševního vlastnictví vztažený na součet hrubého domácího produktu tohoto regionálního systému se významně liší od hodnot stejného ukazatele ostatních čtyř vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů, viz obrázek 6 na straně 21.

Z tohoto důvodu **navrhuje autor tohoto článku úpravu výše udržovacích poplatků placených v Africké organizaci duševního vlastnictví, a to na jednu čtvrtinu jejich dosavadní výše**.

Důsledky tohoto návrhu lze velmi dobře posoudit v grafickém vyjádření, které přehledně nabízí obrázek 9.

Obrázek 9 – Původní a navržená výše udržovacích poplatků placených pro všechny státy Africké organizace duševního vlastnictví (OAPI) a výše poplatků pro každá členský stát Africké regionální organizace duševního vlastnictví (ARIPO) v českých korunách (CZK)

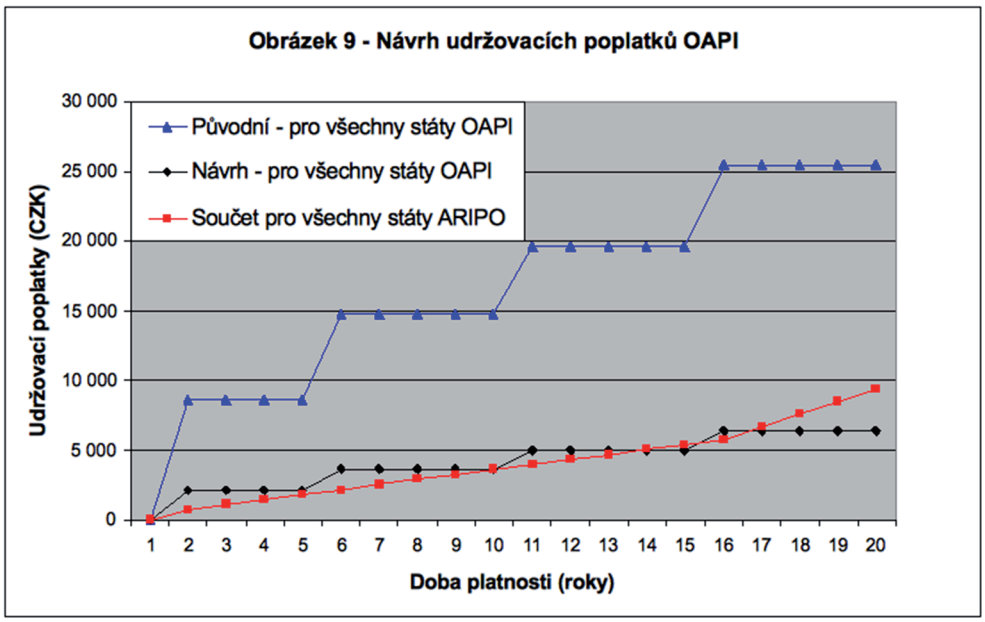

Pro účely tohoto srovnávání jsou udržovací poplatky vyjádřené v českých korunách (CZK).

Obrázek 9 zcela jasně ukazuje, že udržovací poplatky, které by měly být podle předloženého návrhu placeny Africké organizaci duševního vlastnictví (OAPI) ve čtvrtinové výši vzhledem k dosavadnímu stavu, by se velmi přiblížily udržovacím poplatkům placeným Africké regionální organizaci duševního vlastnictví (ARIPO).

Další výhoda návrhu na snížení udržovacích poplatků placených v Africké organizaci duševního vlastnictví na jednu čtvrtinu jejich dosavadní výše spočívá v tom, že by se také součty všech udržovacích poplatků placených v Africké organizaci duševního vlastnictví (OAPI) za celých dvacet let maximální doby platnosti patentu velmi přiblížily odpovídajícím součtům udržovacích poplatků placených v Africké regionální organizaci duševního vlastnictví (ARIPO) také za dvacet let. Pro OAPI by tento součet podle návrhu činil 83 386 CZK, zatímco pro ARIPO činí 80 640 CZK, což je naprosto srovnatelné. Pro přepočty měnových kurzů jsou použity údaje z tabulek (Tabulka 11, 13 a 14).

Další výhodou předloženého návrhu je, že součet udržovacích poplatků placených v Africké organizaci duševního vlastnictví vztažený na součet hrubého národního produktu členských států tohoto regionálního systému by se významně srovnal s hodnotami tohoto ukazatele ostatních čtyř vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů. Součty udržovacích poplatků jsou také přepočítané na české koruny (CZK) a součty hrubých národních produktů jednotlivých regionálních systémů jsou uváděné v miliónech CZK, viz obrázek 10.

Obrázek 10 – Přehled součtů udržovacích poplatků vztažených na součet hrubého domácího produktu v regionálních systémech právní ochrany vynálezů v českých korunách (CZK) - OAPI v navržené čtvrtinové výši

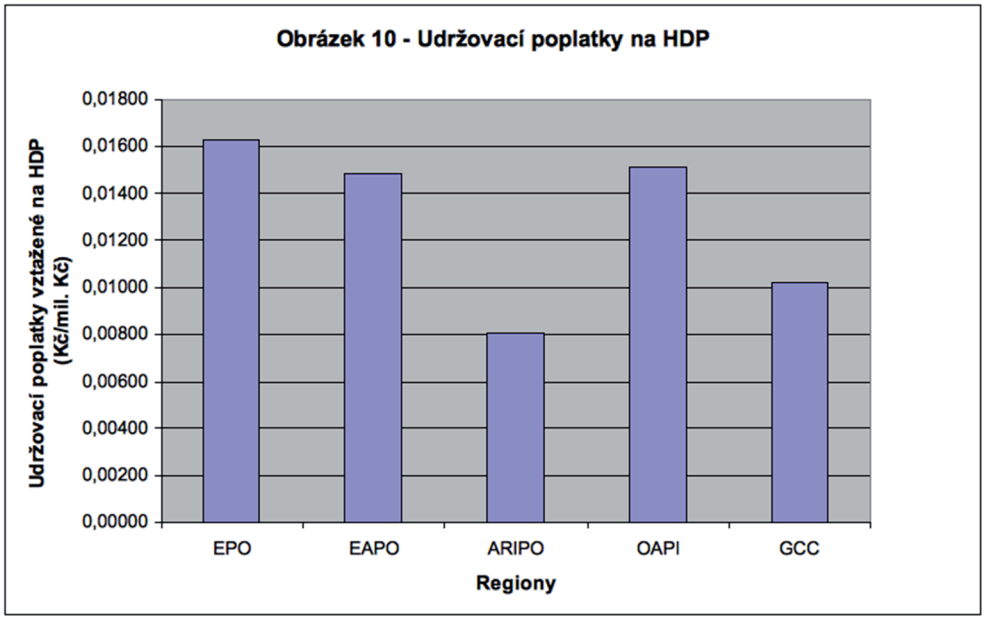

Další výhodou návrhu je, že při snížení udržovacích poplatků lze přepokládat zvýšený zájem o patenty v rámci regionálního systému právní ochrany vynálezů v Africké organizaci duševního vlastnictví.

Změna součtu udržovacích poplatků vztaženého na součet hrubého domácího produktu členských států vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů vyvolaná předloženým návrhem je dobře patrná ve srovnání, viz obrázek 6 a obrázek 10.

Obdobně se zmenší rozdíly mezi součty udržovacích poplatků členských států Africké regionální organizace duševního vlastnictví (ARIPO) a Africké organizace duševního vlastnictví (OAPI) vztaženými jednak na počet obyvatel a jednak na rozlohu. Ovšem rozdíly uvedených dvou ukazatelů ARIPO a OAPI na straně jedné ve srovnání se stejnými ukazateli Evropské patentové organizace, Eurasijské patentové organizace a Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu na straně druhé se naopak zvětší.

Závěr

Autor považuje téma tohoto článku za aktuální a velmi důležité. Významným přínosem článku je shromáždění mnoha zajímavých a potřebných údajů, které se v odborné literatuře nevyskytují příliš často pohromadě.

Kapitola 1 předkládá teoretický nástin udržovacích poplatků a hrubého domácího produktu.

Kapitola 2 uvádí zejména náklady na průměrný evropský patent. Tyto náklady byly prozkoumány a zhodnoceny.

Kapitola 3 předkládá přehled vybraných poplatků placených Evropskému patentovému úřadu, přehled hlavních poplatků placených Eurasijskému patentovému úřadu, základní poplatky placené za patenty Africké regionální organizaci duševního vlastnictví, základní poplatky placené za patenty Africké organizaci duševního vlastnictví a základní poplatky placené za patenty Radě pro spolupráci arabských států Golfského zálivu.

Za velmi cennou považuje autor tohoto článku kapitolu 5 zabývající se náklady na profesionální zastoupení. Údaje tohoto druhu jsou v České republice publikovány jen ojediněle. Některé patentové kanceláře sdělují údaje o cenách svých služeb pouze svým klientům s důrazem na jejich utajení. Tabulka 9 uvádí ceník úkonů, které byly získány analýzou několika ceníků a syntézou vyhodnocených údajů. Tabulka 10 uvádí příklad cen za zajištění patentové ochrany formou evropského patentu, patentu USA a japonského patentu po dobu pěti let.

Kapitola 6 pojednává o nákladech na překlady patentových spisů. Tyto náklady se liší především podle obtížnosti jazyka, z nějž nebo do nějž má být překlad proveden.

Stěžejní částí tohoto článku je kapitola 7, která je věnována udržovacím poplatků a hodnocení ukazatelů, které z nich vycházejí. Důvodem k tomuto studiu je, že udržovací poplatky, na rozdíl od nákladů na profesionální zastoupení a nákladů na překlady, jsou relativně stabilní a platné jednotně pro všechny zájemce o získání patentu prostřednictvím regionálních systémů právní ochrany vynálezů.

Nejprve jsou shromážděny a přehledně uvedeny udržovací poplatky všech vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů. Podkapitola 7.1 soustřeďuje základní údaje o členských státech všech vybraných regionálních systémů právní ochrany vynálezů. Stručně je odůvodněn a popsán postup analýzy těchto dat. Rovněž je předložen výběr zdrojů dat a, což lze považovat za důležité, také hodnocení jejich spolehlivosti a aktuálnosti.

Podkapitola 7.2 uvádí výsledky studia a analýz údajů z více zdrojů, přičemž je předložen **úplný** přehled udržovacích poplatků placených za patenty v jednotlivých vybraných regionálních systémech právní ochrany vynálezů. Jedná se o národní udržovací poplatky placené v členských státech Evropské patentové organizace a členských státech Eurasijské patentové organizace. Všechny předložené udržovací poplatky jsou uvedeny v národním měnách. Autor tohoto článku se dosud s obdobně kompletním přehledem dostupným na jednom místě nesetkal. Tento přehled lze pro jeho ojedinělost považovat za velice přínosný.

Udržovací poplatky placené Africké regionální organizaci duševního vlastnictví, Africké organizaci duševního vlastnictví a patentovému úřadu Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu jsou uvedeny v grafické podobě, nikoliv v číselné podobě v tabulkách. Důvodem je skutečnost, že výše udržovacích poplatků placených v těchto třech regionálních systémech právní ochrany vynálezů je stejná ve všech jejich členských státech.

Udržovací poplatky placené Africké regionální organizaci duševního vlastnictví se platí ve stejné výši za každý určený členský stát. Udržovací poplatky v Africké organizaci duševního vlastnictví se platí dohromady pro všechny členské státy. Konečně udržovací poplatky placené patentovému úřadu Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu se také platí pro všechny členské státy dohromady.

Z důvodů syntézy analyzovaných údajů jsou udržovací poplatky přepočítány na české koruny. Výsledky některých analýz jsou prezentovány formou grafů, které ilustrují výši udržovacích poplatků v době platnosti patentu, která činí maximálně dvacet let.

Pro syntézu dalších analyzovaných dat jsou spočítány součty základních údajů o členských státech regionálních systémů právní ochrany vynálezů, kterými jsou počet obyvatel, rozloha a hrubý domácí produkt.

Výsledky provedené syntézy jsou však z důvodů lepší přehlednosti prezentovány rovněž v grafické podobě. Obdržené výsledky jsou následně zhodnoceny.

Významnou součástí tohoto článku je podkapitola 7.3, v níž autor navrhuje **snížení udržovacích poplatků placených v Africké organizaci duševního vlastnictví na jednu čtvrtinu jejich dosavadní výše**.

Pro názornost jsou vedle sebe znovu uvedeny graficky vyjádřené přehledy součtů udržovacích poplatků vztažených na součet hrubého domácího produktu v regionálních systémech právní ochrany, a to s poplatky OAPI v dosavadní výši a v navržené čtvrtinové výši.

Obrázek 6 – Přehled součtů udržovacích poplatků vztažených na součet hrubého domácí produktu v regionálních systémech právní ochrany vynálezů v českých korunách (CZK)

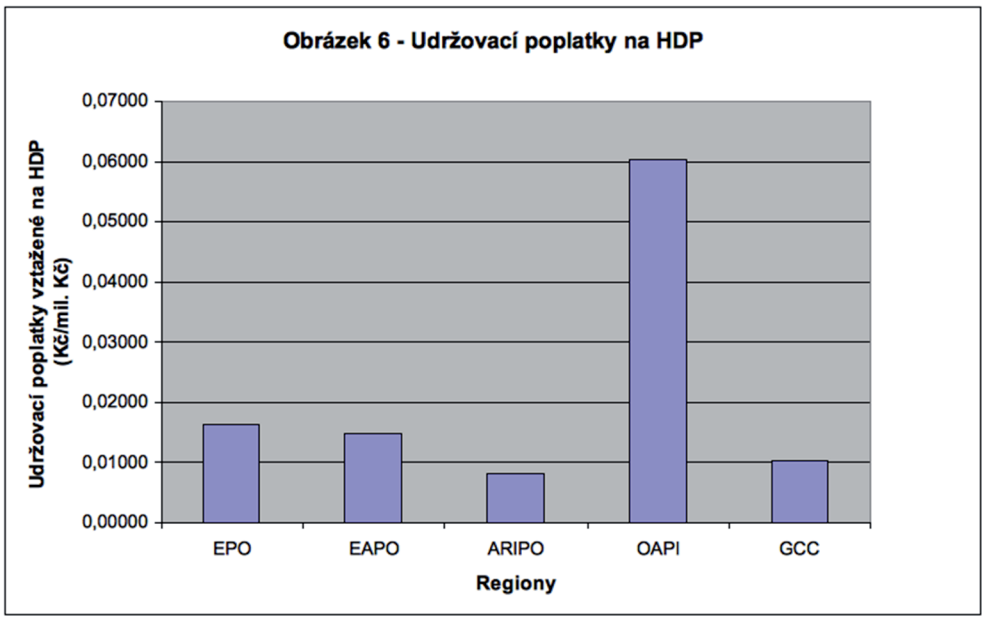

Obrázek 10 – Přehled součtů udržovacích poplatků vztažených na hrubý domácí produkt v regionálních systémech právní ochrany vynálezů v českých korunách (CZK) - OAPI v navržené čtvrtinové výši

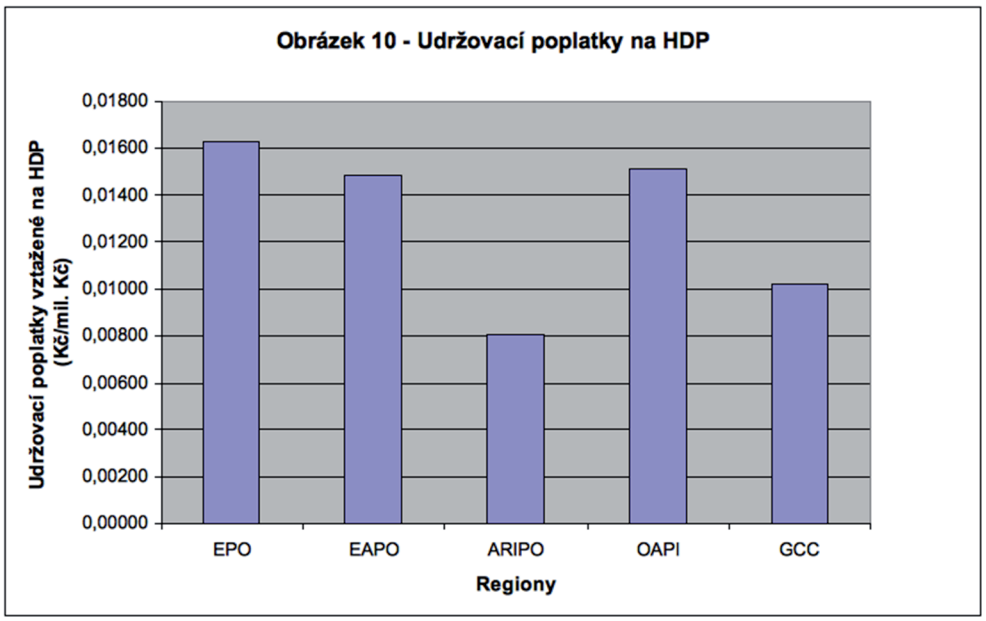

Závěrem lze konstatovat, že cíle toho článku bylo dosaženo. Předložená hypotéza, že součty udržovacích poplatků členských států

a) Úmluvy o udělování evropských patentů;

b) Eurasijské patentové úmluvy;

c) Africké regionální organizace duševního vlastnictví;

d) Africké organizace duševního vlastnictví;

e) Rady pro spolupráci arabských států golfského zálivu

vztažené na součty hrubého domácího produktu těchto pěti vybraných regionů jsou srovnatelné, **se v zásadě potvrdila**. Výjimku tvoří hodnota tohoto ukazatele u Africké organizace duševního vlastnictví (OAPI).

Resumé

Cílem článku je prezentovat výsledky studia vztahů mezi udržovacími poplatky placenými v regionálních systémech právní ochrany vynálezů a hrubým domácím produktem metodou kvantitativního rozboru. Vybranými regionálními systémy jsou Evropská patentová organizace, Eurasijská patentová organizace, Africká regionální organizace duševního vlastnictví, Africká organizace duševního vlastnictví a Rada pro spolupráci arabských států Golfského zálivu. Článek uvádí srovnání nákladů na unitární patent a patent EPO a příklad nákladů na evropský patent. Předkládá též přehledy základních poplatků placených

všem jednotlivým regionálním patentovým úřadům. Článek zejména zcela ojediněle shrnuje na jediném místě kompletní přehled udržovacích poplatků v příslušných měnách placených za patenty ve všech 89 státech studovaných regionálních systémů právní ochrany vynálezů. Analyzuje výše udržovacích poplatků ve vztahu k hrubému domácímu produktu. Autor článku závěrem navrhuje snížení udržovacích poplatků placených v Africké organizaci duševního vlastnictví na jednu čtvrtinu jejich dosavadní výše.

Resume

The Aim of this article is to study the relationship between the annual fees paid in regional systems of legal protection of inventions and gross domestic product. The selected regional systems are: European Patent Organization, Eurasian Patent Organization, African Regional Intellectual Property Organization, African Intellectual Property Organization and Cooperation Council for the Arab States of the Gulf. This article gives the comparison of the unitary patent and a European patent and an example of the cost of a European patent. It also presents an overview of the basic fees paid to every single regional patent offices. The article particularly summarizes in one place the complete list of annual fees in the relevant currencies paid for patents in all 89 countries of the studied regional systems of legal protection of inventions. It analyzes the amount of annual fees in relation to gross domestic product. In the conclusion there is the suggestion to reduce the annual fees paid to the African Intellectual Property Organization to one quarter of their current level.

Použitá literatura a internetové zdroje

Cost of an average European Patent as at 1.7.99; 8 states, 10-year term. Source: European Patent Office

Sazebník poplatků Evropské patentové organizace. Dostupný dne 26. května 2013 na adrese http://www.epoline.org/portal/portal/default/epoline.Scheduleoffees.

Statut o poplatcích Eurasijské patentové organizace.

Pravidla pro implementaci Protokolu o patentech, průmyslových vzorech a užitných vzorech Africké regionální organizace duševního vlastnictví (ARIPO). Dostupné dne 26. května 2013 na adrese http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=124670.

Pravidla vztahující se k poplatkům Africké organizace duševního vlastnictví (OAPI). Reglement relatif aux taxes. Taxes relatives aux brevets et certificats d´addition.

Prováděcí stanovy patentového nařízení Rady pro spolupráci arabských států Golfského zálivu (GCC). The Implementing Bylaws of The Amended Patent Regulation of GCC.

JAKL, Ladislav; PŘÁDNÁ, Zdena. *Mimoevropské systémy právní ochrany průmyslového vlastnictví*. Vydání první. Praha: Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů v Praze, 2007. 134 s. ISBN 978-80-86855-19-6. Str. 13. Citováno z Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití a oceňování, CeeTT-Centrum pro transfer technologií, Praha 2006.

JENERÁL, Emil. Evropský patent s jednotným účinkem. *Průmyslové vlastnictví*. 2013, ročník 23, č. 3, s. 104-105. ISSN 0862-8726.